

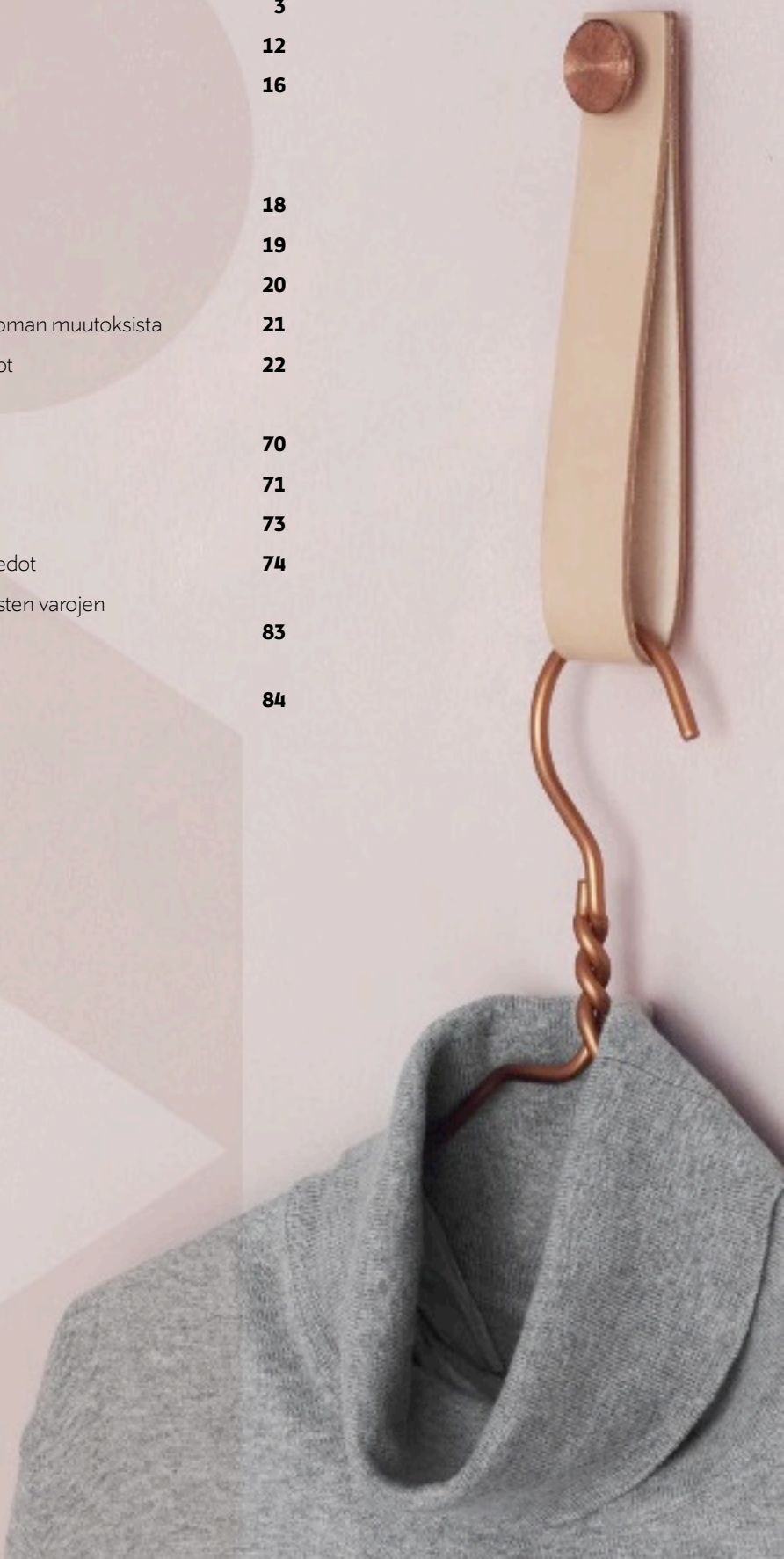

STOCKMANN

TALOUSKATSAUS 2017

SISÄLTÖ

Hallituksen toimintakertomus	3
Tunnuslukuja	12
Osakkeet ja osakepääoma	16
KONSERNITILINPÄÄTÖS	
Konsernin tuloslaskelma	18
Konsernitase	19
Konsernin rahavitalaskelma	20
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	21
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS	
Emoyhtiön tuloslaskelma	70
Emoyhtiön tase	71
Emoyhtiön rahoituslaskelma	73
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	74
Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä	83
Tilintarkastuskertomus	84

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Konsernin liikevaihto oli 1 055,9 miljoonaa euroa (1 175,7) vuonna 2017. Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto laski 1,5 %. Suhteellinen myyntikate oli 55,8 % (55,7) ja oikaistu liiketulos oli 12,3 miljoonaa euroa (30,9). Raportoitu liiketulos oli -148,4 miljoonaa euroa (28,3), sisältäen 150 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen Lindexin liikearvoon. Oikaistu osakekohtainen tulos oli -0,59 euroa (-0,14). Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2017 varoja ei tulla jakamaan.

Stockmann Herkun liiketoiminta Suomessa, joka myytiin 31.12.2017, on luokiteltu lopetettuna toimintona. Vertailuluvut on muutettu vastaavasti. Kommentit toimintakertomuksessa viittaavat vain jatkuviin toimintoihin.

Taulukko vertailukelpoisuuteen vaikuttavista tekijöistä sivulla 4.

STRATEGIA

Stockmann-konserni keskittyy kehittämään vähittäiskauppaa ja kiinteistöliiketoimintaa tavaratalokiinteistöissään Suomessa ja Baltiassa, Lindex-myyvälöissään 18 maassa sekä verkkokauppaan stockmann.comissa ja lindex.comissa. Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centre -kauppakeskuksen mahdollista myyntiä koskeva selvitystyö oli käynnissä vuonna 2017.

Strategiansa mukaisesti Stockmann on luopunut kannattamattomista liiketoiminnoista ja tuotealueista. Stockmann Herkun myynti saatettiin päätökseensä 31.12.2017. Kauppaan sisältyivät Stockmann Herkun koko liiketoiminta ja henkilöstö Suomessa. Kauppahinta oli 27 miljoonaa euroa. Lisätietoja kaupasta on saatavilla tilinpäätöksen liitetiedoissa. Herkun myynnin jälkeen Stockmann Retailin valikoima keskittyy pääosin muotiin, kauneuteen ja kodin tuotteisiin. Lisäksi Stockmann jatkaa Herkun liiketoimintaa Baltian tavarataloissaan.

Stockmann allekirjoitti kesäkuussa laajennetun lisenssisopimuksen Reviva Holding Limitedin tytäryhtiön AO Stockmannin kanssa Stockmann-brändin käytöstä Venäjällä vuodesta 2018 vuoteen 2023. Reviva on vastannut Stockmannin tavaratalojen toiminnasta Venäjällä 1.2.2016 lähtien.

Tapiolan uusi tavaratalo avautui maalikuussa 2017. Tavaratalo toimii vuokrakiinteistössä kokonaan uudella konseptillä. Monia palveluita asiakaskokemuksen parantamiseksi otettiin käyttöön Stockmann-tavarataloissa vuoden aikana. Digitaalisia ratkaisuja kehitettiin edelleen ja tavarataloissa esiteltiin uusia elämyksiä ja palveluita, kuten mobiilimaksamisen ratkaisuja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen tilanne Suomessa on elpynyt, ja kuluttajien luottamus jatkoi kasvuaan vuonna 2017. Stockmannin suurimman tuotealueen, muodin, markkinat Suomessa laskivat tammi-joulukuun aikana 1,7 %. Vuonna 2016 lasku oli myös 1,7 %. (lähde: Tekstiili- ja muotialat, TMA).

Yleinen taloudellinen tilanne on parantunut Ruotsissa, mutta muotimarkkinat laskivat tammi-joulukuussa 2,6 %, kun vuosi sitten muotimarkkinat kasvoivat 0,2 % (lähde: Svensk Handel, Stilindex).

Vähittäiskaupan markkinat Baltian maissa jatkoivat kasvuaan noin 1,5 % Virossa (lähde: Statistic Estonia) ja noin 4,2 % Latviassa (lähde: Latvia Central Statistical Bureau).

LIKEVAIHTO JA TULOS JATKUVISSA TOIMINNOISSA

Stockmann-konsernin koko vuoden liikevaihto oli 1 055,9 miljoonaa euroa (1 175,7). Vertailuluku vuodelta 2016 sisältää lopetettujen ja myytyjen yksiköiden liikevaihdon. Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto laski 1,5 %.

Liikevaihto Suomessa oli 402,6 miljoonaa euroa (504,4). Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 0,3 %. Liikevaihto ulkomailla oli 653,3 miljoonaa euroa (671,3). Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto laski 2,5 %.

Myyntikate oli 588,8 miljoonaa euroa (655,4) ja suhteellinen myyntikate oli 55,8 % (55,7). Suhteellinen myyntikate kasvoi Stockmann Retailissa mutta laski Lindexissä.

Oikaistut toiminnan kulut laskivat 52,8 miljoonaa euroa ja olivat 515,3 miljoonaa euroa (568,1). Kulut laskivat vuonna 2016 aloitettujen tehostamistoimien ja Hobby Hallin myynnin seurauksena. Toiminnan kuluihin kirjatut oikaistut olivat 9,6 miljoonaa euroa (2,6).

Oikaistu käyttökate (EBITDA) oli 73,2 miljoonaa euroa (88,2). Poistot ilman oikaisuja, joita olivat liikearvon arvonalennus (150 miljoonaa euroa) ja ICT-alaskirjaus (5 miljoonaa euroa), olivat 60,9 miljoonaa euroa (57,3).

Tilikauden oikaistu liiketulos oli 12,3 miljoonaa euroa (30,9). Stockmann Retailin ja Real Estaten liikeloket paranivat, kun taas Lindexin liikevoitto pieneni.

Oikaistut olivat yhteensä 160,6 miljoonaa euroa ja ne sisältävät Lindexin liikearvon 150 miljoonan euron arvonalennuksen. Tilikauden raportoitu liiketulos oli -148,4 miljoonaa euroa (28,3).

Nettorahoituskulut olivat 31,1 miljoonaa euroa (23,1). Kulut sisältävät 3,8 miljoonaa euron alaskirjauksen, joka liittyi Stockmannin sijoitukseen Tuko Logistics -osuuskunnassa, 2 miljoonan euron alaskirjaukseen liittyen Seppälään ja 1,5 miljoonan euron alaskirjaukseen liittyen Hobby Halliin (2016: 5 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen Seppälään). Valuuttakurssitappiot olivat 2,6 miljoonaa euroa (1,2). Rahoituskulut kasvoivat pääosin johtuen uudelleenrahoituskuluista vuoden viimeisellä neljänneksellä. Tulos ennen veroja oli -179,5 miljoonaa euroa (5,2).

Verot olivat yhteensä 18,7 miljoonaa euroa (12,7), sisältäen oikaisut liittyen kiinteistöomaisuuden käyvän arvon muutoksiin. Verotuksen oikaisulautakunta teki päätöksen Stockmannin oikaisuvaatimuksesta, ja Stockmann palautti oikaisulautakunnan päätökseen mukaisesti 5,6 miljoonaa euroa veroja ja 2,1 miljoonaa euroa veroihin liittyviä korkoja vuoden 2017 tuloslaskelmaansa. Päätökset liittyvät verotarkastukseen, jossa tutkittiin Stockmann-konsernin Suomen ja Venäjän väliseen siirtohinnoitteluun ja sisäiseen rahoitukseen liittyvien korkojen markkinaehtoisuutta vuosina 2009–2011.

Tilikauden oikaistu tulos oli -37,5 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos oli -198,1 miljoonaa euroa (-7,5). Vuoden nettotulos sisältäen lopetetut toiminnot oli -209,4 miljoonaa euroa (-3,2).

Tilikauden oikaistu osakekohtainen tulos oli -0,59 euroa (-0,14). Tilikauden osakekohtainen tulos oli -2,82 tai -2,98 sisältäen lopetetut toiminnot (-0,18 tai -0,12 sisältäen lopetetut toiminnot). Oma pääoma osaketta kohti oli 12,29 euroa (14,99).

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Miljoonaa euroa	1-12/2017	Oikaistu 1-12/2016
Oikaistu käyttökate	73,2	88,2
Oikaisut käyttökatteeseen (EBITDA)		
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät tappiolliset sopimukset	-6,9	
Lindexin uudelleenjärjestelyt	-2,7	
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen kasvut ja tappiot	4,0	
ICT:n ulkoistamisjärjestelyt		-2,6
Oikaisut yhteensä	-5,6	-2,6
Käyttökate (EBITDA)	67,6	85,6

Miljoonaa euroa	1-12/2017	Oikaistu 1-12/2016
Oikaistu liiketulos (EBIT)	12,3	30,9
Oikaisut liiketulokseen (EBIT)		
Lindexin liikearvon arvonalentuminen	-150,0	
Rakennemuutostukseen liittyvät alaskirjaukset	-5,0	
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät tappiolliset sopimukset	-6,9	
Lindexin uudelleenjärjestelyt	-2,7	
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen kasvut ja tappiot	4,0	
ICT:n ulkoistamisjärjestelyt		-2,6
Oikaisut yhteensä	-160,6	-2,6
Liiketulos (EBIT)	-148,4	28,3

Stockmann käyttää raportoinnissaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) antamien ohjeiden mukaisesti vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka kuvaavat paremmin toiminnallista tulosta ja helpottavat tilikausien välistä vertailua. Myyntikate lasketaan vähentämällä liikevaihdosta aineiden ja tarvikkeiden käyttö. Suhteellinen myyntikate lasketaan ilmoittamalla myyntikatteen suhde liikevaihtoon prosentteina. Käyttökate (EBITDA) ja oikaistu liiketulos (EBIT) ovat tunnuslukuja, jotka eivät sisällä raportoituun käyttökatteeseen (EBITDA) ja raportoituun liiketulokseen (EBIT) kuuluvia kertaluonteisia, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Stockmann käyttää myös termiä ”vertailukelpoisen toiminnan liikevaihto”, joka viittaa liikevaihtoon ilman 31.12.2016 myytyä Hobby Hallia, 31.12.2017 suljettua Oulun tavarataloa ja Lindexin Venäjän-myymlöitä, jotka suljettiin vuonna 2016. Lisätietoja tilinpäätöksen liitetiedoissa.

RAHOITUS JA SITOUTUNUT PÄÄOMA

Stockmann uudelleenrahoitti pitkäaikaiset lainasopimuksensa marraskuussa 2017. Uudet lainat on solmittu kuuden pankin kanssa ja lainat erääntyvät vuosina 2018–2019 ja 2021. Stockmannilla on myös uusi vakuudellinen 250 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina, joka erääntyy tammikuussa 2022. Maaliskuussa 2018 erääntyvä 150 miljoonan euron joukkovelkakirjalaina lunastettiin ennen aikaisesta takaisin joulukuussa 2017.

Liiketoiminnan rahavirta oli 85,7 miljoonaa euroa (96,1) viimeisellä neljänneksellä ja 25,9 miljoonaa euroa (41,5) tilikauden aikana. Rahavarat olivat vuoden lopussa 21,0 miljoonaa euroa (20,2).

Vertailukelpoisten varastojen arvo laski edellisvuoden tasosta ja oli yhteensä 162,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 varastojen arvo oli 180,7 ja siihen sisältyi myös Suomen Stockmann Herkun varaston arvo.

Korollisen vieraan pääoman määrä oli joulukuun lopussa 763,6 miljoonaa euroa (761,8), josta 505,2 miljoonaa euroa (525,3) oli pitkäaikaista velkaa. Osa lyhytaikaisesta velasta on hankittu yritystodistusmarkkinoilta. Lisäksi konsernilla on 224,6 miljoonaa euroa nostamattomia komittoituja lainalimittitejä ja 464,0 miljoonaa euroa komittoimattomia lyhytaikaisia lainalimittitejä. Stockmannilla on myös 84,3 miljoonan euron hybridilaina, jota käsitellään yhtiön omana pääomana.

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 43,0 % (48,3) ja nettovelkaantumisaste oli 83,8 % (68,3).

Konsernin sijoitettu pääoma oli joulukuun lopussa 1 648,7 miljoonaa euroa (1 842,0). Sijoitetun pääoman tuotto viimeisten 12 kuukauden aikana oli -9,1 % (1,8).

VAROJEN JAKAMINEN

Varsinaisen yhtiökokouksen 2017 tekemät päätökset julkistettiin pörssitiedotteessa 23.3.2017. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti tilikaudelta 2016 ei maksettu osinkoa.

Hallitus esittää 22.3.2018 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilivuodelta 2017 ei jaeta varoja ja että tilikauden 2017 tappio siirretään kertyneiden voittovarojen tilille.

INVESTOINNIT

Investoinnit olivat yhteensä 34,7 miljoonaa euroa (44,2). Investoinnit käytettiin Lindexin myymälä uudistuksiin, uuteen Tapiolan tavarataloon sekä digitalisaatiohankkeisiin Stockmann Retailissa ja Lindexissä. Poistot olivat 65,9 (57,3) miljoonaa euroa sisältäen 5,0 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen ICT-järjestelmiin.

LIKEVAIHTO JA TULOS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

Stockmannin liiketoimintayksiköt ja raportoivat segmentit ovat Lindex, Stockmann Retail ja Real Estate. Stockmann Retail sisältää käyttötavaroihin liittyvän liiketoiminnan Suomessa ja käyttötavara- ja päivittäistavaroiden liiketoiminnan Baltian maissa.

LINDEX

LINDEX	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Liikevaihto, milj. euroa	606,0	633,2
Suhteellinen myyntikate, %	60,1	63,8
Liiketulos, milj. euroa.	13,4	54,9
Investoinnit, milj. euroa	22,6	17,7

Lindexin liikevaihto laski 4,3 % ja oli 606,0 miljoonaa euroa (633,2) vuonna 2017. Ilman Venäjän myymälöitä lasku oli 4,1 %. Vertailukelpoisiin valuuttakurssein liikevaihto laski vertailukelpoisissa omissa myymälöissä 2,7 %.

Suhteellinen myyntikate oli 60,1 % (63,8). Suhteellinen myyntikate laski pääosin suurempien alennusten vuoksi. Varastojen vanhenemiseen liittyneellä uudelleenmäärityllä oli positiivinen vaikutus vuoden 2016 vertailuluukuun.

Toiminnan kulut kasvoivat 0,9 miljoonaa euroa. Lokakuussa 2017 käynnistetyllä kannattavuuden parantamisohjelmalla tavoitellaan yli 10 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä kiinteisiin kustannuksiin vuoden 2018 loppuun mennessä. Myyntikatteen parantaminen on myös osa kannattavuuden parantamisohjelmaa.

Tilikauden oikaistu liikevoitto oli 16,1 miljoonaa euroa ja raportoitu liikevoitto oli 13,4 miljoonaa euroa (54,9).

Myymläverkosto

Vuonna 2017 Lindex avasi 24 myymälää ja sulki 9 myymälää. Vuoden 2018 aikana Lindex keskittyy optimoimaan myymälöidensä sijainteja. Kannattamattomien myymälöiden sijainteja muutetaan tai suljetaan. Uusia liikkeitä uusilla formaateilla lanseerataan houkutteleviin sijainteihin. Myymälöiden kokonaislukumäärän arvioidaan vähentyvän hieman vuonna 2018.

STOCKMANN RETAIL

STOCKMANN RETAIL	1-12/	Oikaistu
	2017	1-12/ 2016
Liikevaihto, milj. euroa	410,2	508,3
Suhteellinen myyntikate, %	45,2	41,4
Liiketulos, milj. euroa.	-20,6	-39,1
Liiketulos ilman Hobby Hallia, milj. euroa	-20,6	-34,0
Investoinnit, milj. euroa	5,7	21,2

Stockmann Retailin liikevaihto oli 410,2 miljoonaa euroa (508,3) vuonna 2017. Vertailukelpoisen toiminnan liikevaihto kasvoi 1,2 %. Muodin tuotealue kasvoi parhaiten.

Liikevaihto Suomessa oli 319,6 miljoonaa euroa (420,8). Vertailukelpoisen liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 0,5 %. Liikevaihto ulkomailla kasvoi 3,5 % ja oli 90,6 miljoonaa euroa (87,5). Liikevaihto kasvoi sekä Tallinnan että Riian tavarataloissa.

Suhteellinen myyntikate oli 45,2 % (43,2 tai 41,4 sisältäen Hobby Hallin). Suhteellinen myyntikate kasvoi pääosin muodin tuotealueella.

Toiminnan kulut ilman Hobby Hallia laskivat 17,1 miljoonaa euroa ja olivat 191,1 miljoonaa euroa (208,2 tai 236,7 sisältäen Hobby Hallin). Lasku johtui vuonna 2016 aloitetuista tehostamistoimenpiteistä.

Käyttökate (EBITDA) oli -5,7 miljoonaa euroa (-21,3 tai -26,2 sisältäen Hobby Hallin). Tilikauden liiketulos oli -20,6 miljoonaa euroa (-34,0 tai -39,1 sisältäen Hobby Hallin).

REAL ESTATE

REAL ESTATE	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Liikevaihto, milj. euroa	67,1	60,1
Nettotuotto, omat kiinteistöt, milj. euroa	50,6	44,4
Liiketulos, milj. euroa.	29,0	21,1
Investoinnit, milj. euroa	4,9	5,3

Real Estaten liikevaihto oli 67,1 miljoonaa euroa (60,1) vuonna 2017. Liikevaihdon kasvu johtui korkeammista vuokratasoista ja Venäjän ruplan vahvistumisesta.

Stockmannin omistamien kiinteistöjen nettotuotot olivat 50,6 miljoonaa euroa (44,4). Keskimääräinen kuukausivuokra oli omissa kiinteistöissä 37,11 euroa neliömetriltä (33,36).

Toiminnan kulut kasvoivat vuoden aikana pääosin Venäjän toimintojen muutosten vuoksi.

Tilikauden liikevoitto oli 29,0 miljoonaa euroa (21,1), johon sisältyy sijoituskiinteistöjen 4,0 miljoonan euron käyvän arvo kasvu.

Kiinteistöt

Stockmannin omistamien viiden kiinteistön kokonaispinta-ala on yhteensä 142 000 m². Stockmann Retailin käytössä oli 46 % vuokrattavasta kokonaispinta-alasta 1.1.2018. Ilman Nesvsky Centreä ja Kirjataloa 75% pinta-alasta oli Stockmann Retailin käytössä. Kiinteistöjen vuokrausaste pysyi korkealla tasolla ja oli 99,7 % (99,1). Tilikauden nettotuottoaste oli 5,4% (4,9).

Vuoden 2017 aikana useat kumppanit aloittivat toimintansa Stockmann-tavarataloissa. Solaris-aurinkolasimyymlä, Muumi-kahvila, lastentarvikkeita myyvä AT Lastenturva ja XS Toys -lelukauppa avautuivat Helsingin tavaratalossa. Uudet terrassiravintolat avautuivat Helsingin ja Tallinnan tavaratalojen katoille. Cushman & Wakefield aloitti toimistovuokralaisena, ja Technopolis laajensi UMA Esplanadi -tilaansa Kirjatalossa. Instrumentarium ja Solaris avasivat optikkoliikkeen ja aurinkolasimyymlän Itiksen tavarataloon. Robert's Coffee, Kukkakaari ja Shortcut-hiussalonki avautuivat Tapiolan tavaratalon tiloissa. Westerback avasi koru- ja kelloliikkeet Tapiolaan ja Turkuun. Tallinnan tavaratalossa avasivat ovensa Yliopiston Apteekin express-myymlä, suutaripalveluja tarjoava Teenuspunkt ja parturiliike Truman.

Stockmannin kiinteistöjen käypä arvo oli 1.1.2017 yhteensä 950,1 miljoonaa euroa, josta Nevsky Centre -kauppakeskuksen arvo oli 181,0 miljoonaa euroa. Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus oli 5,6 % (5,7).

Vuoden aikana tavaratalokiinteistöjen poistot vähennettiin kiinteistöjen käyvästä arvosta. Nevsky Centrestä, joka on luokiteltu myytävissä oleviin varoihin 31.3.2017 alkaen, ei tehdä poistoja. Koska Stockmann ei enää harjoita vähittäiskauppaa Kirjatalo-kiinteistössään, se on luokiteltu sijoituskiinteistöksi konsernin taseessa 31.12.2017.

Kiinteistöt uudelleenarvostettiin 31.12.2017 ja niiden käypä arvo oli 973,0 miljoonaa euroa. Helsingin Kirjatalon arvo oli 100,0 miljoonaa euroa ja Pietarin Nevsky Centren arvo 181,0 miljoonaa euroa. Selvitykset Nevsky Centren ja Kirjatalon mahdollisesta myynnistä jatkuvat.

aikaan Stockmannin toimitusjohtaja Lauri Veijalainen aloitti Lindexin hallituksen puheenjohtajana.

KIINTEISTÖT

STOCKMANN-KONSERNI	Vuokrattava kokonaispinta-ala, m ² 31.12.2017	Vuokrausaste, % 31.12.2017	Stockmann Retailin käytössä, % 1.1.2018
Helsingin tavaratalokiinteistö	51 000	99.8	67
Tallinnan tavaratalokiinteistö	22 000	100.0	84
Riian tavaratalokiinteistö	15 000	100.0	86
Omat tavaratalokiinteistöt yhteensä	88 000	99.9	75
Kirjatalo, Helsinki	9 000	100.0	2
Nevsky Centre, Pietari	46 000	99.3	0
Kaikki omat kiinteistöt yhteensä	142 000	99.7	46

MYYMÄLÄVERKOSTO

STOCKMANN-KONSERNI	Yhteensä 31.12.2016	Uudet myymälät 2017	Suljetut myymälät 2017	Yhteensä 31.12.2017
Lindex-myymlöitä	475	24	9	490
joista omia myymälöitä	436	16	8	444
joista franchising-myymlöitä	39	8	1	46
Tavaratalot	9	0	1	8

MUUTOKSET JOHDOSSA

Kai Laitinen (s.1970), KTM, nimitettiin Stockmannin talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 15.2.2017. Kai Laitinen aloitti Stockmannilla elokuussa 2017.

Lindexin toimitusjohtaja Ingvar Larsson lopetti tehtävässään elokuussa 2017. Elisabeth Peregi (s.1971), KTM, Lindexin Ruotsin maajohtaja, nimitettiin Lindexin vt. toimitusjohtajaksi. Samaan

Nora Malin (s.1975), VTM, nimitettiin Stockmannin kehitysjohtajaksi 20.12.2017. Hän työskenteli aiemmin Stockmannin viestintäjohtajana. Nora Malin jatkaa Stockmannin johtoryhmän jäsenenä.

Stockmann Herkun johtaja Susanna Ottila lopetti Stockmannin johtoryhmässä 31.12.2017, kun Stockmann Herkun Suomen toiminnan myynti saatettiin päätökseen.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Stockmannilla on kaksi osakesarjaa. A-sarjan osakkeilla on 10 ääntä osaketta kohden, ja B-sarjan osakkeilla yksi ääni osaketta kohden. Osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoihin. Osakkeiden nimellisarvo on 2 euroa osakkeelta.

Vuoden 2017 lopussa Stockmannilla oli 30 530 868 A-osaketta ja 41 517 815 B-osaketta eli yhteensä 72 048 683 osaketta. Yhtiön osakkeiden tuottama äänimäärä oli 346 826 495.

Osakepääoma oli vuoden 2017 ajan edelleen 144,1 miljoonaa euroa. Osakekannan markkina-arvo oli vuoden lopussa 321,0 miljoonaa euroa (509,6).

Vuoden lopussa A-osakkeen kurssi oli 4,60 euroa, kun se vuoden 2016 lopussa oli 7,09 euroa, ja B-osakkeen kurssi oli 4,35 euroa, kun se vuoden 2016 lopussa oli 7,06 euroa.

Osakkeita vaihdettiin vuoden aikana Nasdaq Helsingissä yhteensä 2,0 miljoonaa (2,8) A-osaketta ja 13,7 miljoonaa (12,2) B-osaketta. Tämä vastaa 6,5 % (9,1) keskimääräisestä A-osakkeiden määrästä ja 32,9 % (29,5) keskimääräisestä B-osakkeiden määrästä.

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita, eikä hallituksella ole voimassaolevia valtuuksia yhtiön osakkeiden ostamiseen tai osakeanteihin.

Stockmann sai 11.8.2017 ilmoituksen osakkaiden epäsuoran omistusoikeuden muutoksesta, jossa Hartwall Capital Oy Ab (Y-tunnus 0711984-8) oli hankkinut määräysvallan HTT STC Holding Oy Ab:ssa. HTT STC Holdingin omistamien Stockmannin osakkeiden määrä pysyi ennallaan.

Vuoden lopussa Stockmannilla oli 46 672 osakkeenomistajaa, kun vuoden 2016 lopussa osakkeenomistajia oli 49 813.

EI-TALOUDELLISEN TIEDON RAPORTOINTI

Sitoutuminen vastuulliseen toimintaan on keskeinen osa Stockmannin arvoja ja päivittäistä toimintaa. Yhteiskuntavastuustrategiansa mukaisesti Stockmann tarjoaa asiakkailleen vastuullisia ostoskokemuksia ja sitoutuu kestävään kehitykseen. Stockmannin yhteiskuntavastuustrategian tavoitteet on määritelty tukemaan konsernin strategiaa ja liiketoimintaa parantamalla asiakaskeskeisyyttä ja lisäämällä tehokkuutta. Vastuullisuus työ keskittyy viiteen keskeiseen teemaan, jotka ovat asiakas, henkilöstö, tuotteet, ympäristö sekä talous ja hallinto. Teemat on tunnistettu olennaisuusanalysillä ja vuoropuhelulla sidosryhmien kanssa.

Konsernin toimintaperiaatteet (Code of Conduct) ja muut politiikat määrittelevät poikkeuksetta jokaisen työntekijän ja johtohenkilön tavan toimia. Stockmann edellyttää toimintaperiaatteiden noudattamista myös tavarantoimittajilta ja yhteistyökumppaneilta, ja panostaa periaatteiden viestimiseen heille. Toimintaperiaatteet koskevat lainsäädännön ja eettisten toimien noudattamista, vapaata kilpailua ja kuluttajien oikeuksia, työntekijöitä ja työoloja, ympäristöä, korruptiota ja eturistiriitoja. Stockmann kunnioittaa ja edistää kaikkia ihmisoikeuksia ihmisoikeuspolitiikkansa mukaisesti. Merkittävimmät ihmisoikeusriskit koskevat hankintaketjua ja liittyvät työskentelyoloihin.

Stockmannin lahjonnan- ja kilpailunvastaiseen toimintaan liittyvät säännöt sisältyvät Stockmannin toimintaperiaatteisiin ja niitä tarkennetaan lahjonnan vastaisessa ohjeistuksessa. Stockmannilla on konsernin omille työntekijöille, kumppaneille ja muille sidosryhmille suunnattu kanava, jonka avulla voi anonyymisti raportoida havaitsemistaan Stockmannin toimintaohjeiden tai muiden konsernin ohjeistusten vastaisista rikkomuksista. Stockmannin työntekijöiden tai eri sidosryhmien epäeettiset liiketoimintakäytännöt saattaisivat aiheuttaa vahinkoa Stockmannin maineelle ja niillä voi olla taloudellista vaikutusta liiketoiminnalle. Vuoden 2017 aikana Stockmannille ei ilmoitettu korruptiota koskevista oikeustapauksista konsernia vastaan. Vuonna 2017 ei ollut yhtään oikeustapausta, oikeustoimia tai päätöksiä liittyen kilpailunvastaiseen käyttäytymiseen, kilpailunvastaiseen toimintaan, kartelleihin tai monopoliaseman väärinkäyttöön.

Vuoden 2017 loppuun mennessä 30 % Stockmannin henkilöstöstä Suomessa oli suorittanut toimintaperiaatteita koskevan koulutuksen. Stockmannin tukitoimintojen ja tavaratalojen johtoryhmien jäsenistä 94 % oli suorittanut koulutuksen.

Asiakkaat

Stockmann on jatkuvassa vuoropuhelussa asiakkaidensa kanssa, jotta se voi ylläpitää ja kasvattaa asiakastyytyväisyyttä. Stockmann tekee asiakasdialogin parantamiseksi erilaisia toimenpiteitä, kuten asiakkaille suunnattuja kyselytutkimuksia, asiakaskokemusmittauksia (NPS) ja brändimittauksia sekä osallistuu keskusteluun sosiaalisessa mediassa ja muissa palautekanavissa, jotta se ymmärtäisi paremmin asiakkaiden tarpeita ja odotuksia. Inspiroidakseen asiakkaitaan Stockmann kertoo aktiivisesti vastuullisuusystöstään ja valikoimansa vastuullisista vaihtoehdoista ja osallistuu säännöllisesti vastuullisuus- ja vapaaehtoisprojekteihin. Stockmann noudattaa toiminnassaan voimassa olevia kilpailu- ja yksityisyyslainsäädäntöä ja edistää alan vapaata kilpailua. Vuonna 2017 ei raportoitu asiakkaiden yksityisyysdenuojarikkomuksia.

Henkilöstö

Stockmann-konsernin henkilöstöpolitiikka perustuu yhtiön arvoihin, henkilöstöstrategiaan ja toimintaperiaatteisiin. Lisäksi kaikilla konsernin yksiköillä on omat ohjeistuksensa tukemaan työntekijöiden kehitystä ja hyvinvointia Hyvän henkilöstöpolitiikan toteutumista seurataan henkilöstötutkimusten, kehityskeskusteluiden ja muiden palautekanavien avulla. Yhteistyötä tehdään myös paikallisissa henkilöstölautakunnissa ja konsernin yhtymälautakunnassa. Stockmannin liiketoiminta voisi kärsiä, jos Stockmann epäonnistuu uusien työntekijöiden rekrytoinneissa ja oman, koulutetun henkilöstönsä motivoimisessa ja ylläpidossa.

Stockmann-konsernin keskimääräinen työntekijämäärä jatkuviissa toiminnoissa oli katsauskauden aikana 7 360 (8 164). Kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 5 486 (5 960). Lasku johtui pääosin Stockmann Retailin yhteisten tukitoimintojen henkilöstövähennyksistä ja Hobby Hallin myynnistä. Lisäksi 731 henkilöä työskenteli Stockmann Herkun Suomen toiminnoissa, jotka raportoidaan lopetettuina toimintoina.

Stockmannin henkilöstömäärä vuoden 2017 lopussa oli 7 325 (7 572), joista 2 212 (2 563) työskenteli Suomessa. Suomen ulkopuolella työskentelevän henkilöstön määrä oli 5 113 (5 009), mikä on 69,8 % (66,2) koko henkilöstön lukumäärästä. Stockmann Retailissa työskenteli 2 327 henkilöä (2 712), Real Estatessa 113 (85) ja Lindexillä 4 596 (4 427) sekä 154 henkilöä (216) työskenteli konsernin yhteisissä toiminnoissa Suomessa ja 135 (132) ostokonttoreissa Aasiassa.

Konsernin palkkakulut olivat 183,6 miljoonaa euroa vuonna 2017, kun ne vuonna 2016 olivat 207,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2015 ne olivat 251,6 miljoonaa euroa (sisältäen Herkun työntekijät Suomessa).. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 236,2 miljoonaa euroa (270,4) eli 22,4 % (23,0) liikevaihdosta.

Stockmann-konsernin henkilökunnasta 91 % (90) oli naisia ja 9 % (10) miehiä. 82 % (83) oli vakituisia työntekijöitä ja 18 %:lla (17) oli määräaikainen työsopimus. Konsernin työntekijöiden vaihtuvuus oli 19 % (21). Suomessa vaihtuvuus oli 17 % ja Ruotsissa 6 %.

Tuotteet ja tuotantoketju

Stockmann tarjoaa laajan valikoiman turvallisia ja kestäviä tuotteita. Suurin osa Stockmannin tavaratalojen valikoimissa olevista tuotteista on kansainvälisiä merkkituotteita, joita täydentää laaja valikoima Stockmannin omia, oman suunnittelutiimin suunnittelema tuotteita muodin ja kodin tuotealueilla. Lindexillä tämä koskee suurinta osaa tuotteista. Arviolta 93 % omien merkkien tuotteista on valmistettu amfori BSCI:n määrittelemissä riskimaissa kuten Kiinassa ja Bangladeshissa. Vuoden aikana tapahtui yksi tuotteen

takaisin veto, joka koski Lindexin valikoiman lastensukkia, jotka eivät täyttäneet konsernin kemikaalivaatimuksia.

Kaikilta Stockmannin tavarantoimittajilta vaaditaan sitoutumista Stockmannin tavarantoimittajien toimintaperiaatteisiin, joka perustuu amfori BSCI:n toimintaperiaatteisiin, jotka koostuvat 11 työelämän perusoikeuksista. Kaikki Stockmannin omien tuotteiden valmistajat ovat allekirjoittaneet Stockmannin tavarantoimittajan toimintaperiaatteet (Stockmann Supplier CoC), amfori BSCI:n toimintaperiaatteet tai muun vastaavan sitoumuksen. Stockmann-konsernilla on ostokonttoreita kuudessa päätuotantomaassaan. Paikalliskonttoreissa työskentelee paikallinen henkilöstö, joka valvoo tuotteiden laatua ja toimintaperiaatteiden noudattamista. Riskimaissa toimittajien tehtäisiin tehdään myös amfori BSCI:n auditointeja. Suurimmat tunnistetut riskit liittyvät johtamisjärjestelmiin, dokumentointiin, ammattiyhdistyksiin, palkkoihin ja korvauksiin sekä työaikaan.

Jotta tuotteen hankintaketjua voi seurata paremmin ja vähentää tuotteiden ympäristövaikutuksia, Stockmannin tavoitteena on lisätä vastuullisten materiaalien käyttöä omista tuotteistaan. 54 % (50) Lindexin valikoimasta oli valmistettu vastuullisista materiaaleista vuonna 2017 ja noin 95 % (90) Lindexin käyttämästä puuvillasta oli luomupuuvillaa. Vuoden 2017 aikana Lindex lanseerasi farkkumalliston, joka koostui uudellenvalmistetuista ja myymättä jääneistä tuotteista. Tämä on yksi askel kohti kiertotaloutta. Vuonna 2017 Lindex valmisti noin 33 miljoonaa tuotetta vastuullisemmista materiaaleista. Stockmann alkoi valmistaa omia tuotteitaan vastuullisista materiaaleista vuonna 2016, ja vuonna 2017 10 % Stockmannin omista tuotteista oli valmistettu vastuullisista materiaaleista. Stockmannin omien merkkien tuotteisiin tuli vuonna 2017 vastuullisuudesta kertovat merkinnät.

Stockmann julkaisee omien merkkiensä kattavan vaatetoimittaja- ja tehdaslistan verkkosivuillaan ja päivittää listaa vuosittain.

Ympäristö

Stockmannin tavoitteena on vähentää liiketoimintansa ympäristövaikutuksia ja haittoja vähentämällä päästöjä, tehostamalla energian ja veden kulutusta sekä lajittelemalla ja kierrättämällä jätteitä. Jatkuvan parannustyön varmistamiseksi Stockmann seuraa konsernin ympäristöjärjestelmien noudattamista ja kehitystä kohti asetettuja ympäristötavoitteita. Stockmannin tekemä ympäristötyö perustuu yhteiskuntavastuustrategiaan ja ympäristöpolitiikkaan. Stockmannin yksiköt määrittävät itse omat ympäristötavoitteet ja indikaattorit tavoitteiden saavuttamiseksi sekä määrittävät asianmukaiset hallintokäytännöt. Suomen Stockmann-tavarataloilla on käytössä sertifioitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä. Samat toimintatavat käytössä ovat myös Baltian tavarataloissa. Stockmannin liiketoimintaan kohdistuvien ympäristöriskien ei arvioida olevan merkittäviä.

Stockmann-konsernin jätteiden kierätysaste oli 72,7 % (73.6). Aste vaihtelee eri toimipisteissä: Suomessa luku oli 70,4 % (71,7), Baltiassa 43,5 % (47,7) ja Lindexin jakelukeskuksessa Ruotsissa 96,9 % (97,8). Stockmann-konsernin kasvihuonepäästöt vuonna 2017 olivat 61 870 tCO₂e (62 670). Korkeimmat päästöt, noin 75 %, olivat peräisin ostetun energian, erityisesti sähkön, tuotannosta, joka pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Stockmann raportoi vuosittain hiilidioksidipäästöistään yhteiskuntavastuureportissaan ja kansainvälisessä ilmastonmuutoskyselyssä (CDP). Vedenkulutus Stockmannin omissa toiminnoissa on alhaisella tasolla ja toiminnot sijaitsevat paikoissa, joissa veden saatavuudessa ei tällä hetkellä ole ongelmia.

Ympäristövaikutuksia tarkastellaan tuotteen elinkaaren aikana. Vähittäiskaupassa ympäristövaikutukset ovat suurelta osin peräisin tuotannosta ja myytyjen tuotteiden käytöstä. Lindex kehittää vettä, energiaa ja kemikaaleja säästäviä tuotantomenetelmiä yhdessä toimittajiensa kanssa, esimerkiksi denim-tuotannossa. Stockmann ja Lindex tarjoavat kumppaniensa kanssa asiakkaille mahdollisuuksia kierrättää käytettyjä vaatteita.

Lisätietoa Stockmannin yhteiskuntavastuutoimenpiteistä ja tuloksista julkaistaan Stockmannin yhteiskuntavastuun katsauksessa, joka julkaistaan viikolla 8 osoitteessa [vuosi2017.stockmanngroup.com](https://www.2017.stockmanngroup.com). Raportti julkaistaan Global Reporting Initiative -raportointiohjeiston mukaisesti.

RISKITEKIJÄT

Stockmann on altis toimintaympäristöstä, yhtiön omasta toiminnasta ja taloudellisista tekijöistä aiheutuville riskeille.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan kaikilla Stockmannin markkina-alueilla. Kuluttajien ostokäyttäytymiseen vaikuttavat myös digitalisaatio, lisääntyvä kilpailu ja muuttuvat kulutustavat. Myös nopeat ja odottamattomat muutokset markkinoilla voivat vaikuttaa sekä rahoitusmarkkinoiden että kuluttajien käyttäytymiseen. Kuluttajien ostovoimaan ja käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät nähdään ensisijaisina riskeinä, jotka voivat vaikuttaa Stockmannin toimintaan vuonna 2018.

Heikko toimintaympäristö voi vaikuttaa myös Stockmannin vuokralaisten toimintaan ja tämän myötä sillä voi olla negatiivinen vaikutus vuokratuloihin ja Stockmannin kiinteistöjen vuokrausteeseen. Näillä tekijöillä, erityisesti jos ne liittyvät kiinteistöjen suurimpiin vuokralaisiin, voi olla vaikutusta kiinteistöjen käypään arvoon.

Muodin osuus konsernin liikevaihdosta on kaksi kolmasosaa. Tuotteiden lyhyt elinkaari, trendiriippuvuus, muodin kausiluonteisuus ja alttius säätilan tavanomaisesta poikkeaville muutoksille ovat olennainen osa muotikauppaa. Näillä voi olla vaikutusta konsernin liikevaihtoon ja myyntikatteeseen. Vähittäiskaupan alalla tuotteen arvoketju raaka-aineista

asiakkaalle sisältää useita vaiheita ja sisältää riskejä liittyen ihmisoikeuksien toteutumiseen, hyviin työoloihin ja muihin vaatimuksiin, jotka on määritelty Stockmannin toimintaohjeissa ja muissa ohjeistuksissa. Toimitusketjun vastuullinen hallinta ja luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää konsernin brändeille, jossa Stockmann voi säilyttää asiakkaiden luottamuksen.

Konsernin liiketoiminta perustuu joustavasti toimivaan logistiikkaan ja tehokkaisiin tavara- ja informaatiovirtoihin. Viiveet ja häiriöt tavara- tai tietoliikenteessä ja logistiikkakumppaneihin liittyvät epävarmuudet voivat haitata liiketoimintaa. Näitä operatiivisia riskejä pyritään hallitsemaan kehittämällä tarkoituksenmukaisia varajärjestelmiä ja vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä panostamalla tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan. Operatiivisia riskejä katetaan myös vakuutuksilla.

Konsernin liikevaihtoon, tulokseen ja taseeseen vaikuttavat valuuttakurssien muutokset konsernin raportointivaluutan euron, Ruotsin kruunun, Norjan kruunun, Yhdysvaltojen dollarin, Venäjän ruplan ja eräiden muiden valuuttojen välillä. Valuuttakurssien vaihtelut voivat vaikuttaa merkittävästi yhtiön liiketoimintaan. Konsernin velkojen suuren määrän ja siten korkeiden korkokulujen takia rahoitusriskit, jotka aiheutuvat erityisesti korkotasojen vaihtelusta, voivat vaikuttaa rahoituskuluihin ja yhtiön taloudelliseen asemaan. Korkotason vaihtelut voivat myös vaikuttaa liikearvoon ja tuottovaatimuksiin, jotka liittyvät konsernin omistamiin kiinteistöihin ja siten näiden käypiin arvoihin. Rahoitusriskejä hallinnoidaan hallituksen vahvistaman riskipolitiikan mukaisesti.

RAPORTOINTIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Stockmann tiedotti 2.1.2018 selvittävänsä Kirjatalo-kiinteistönsä mahdollista myyntiä. Stockmannin omistama Kirjatalo-kiinteistö Helsingin keskustassa siirtyi kokonaisuudessaan ulkopuolisten kumppaneiden käyttöön, kun Stockmannin Herkun liiketoiminta siirtyi S-ryhmälle 31.12.2017.

Susanne Ehnåge (s.1979), KTM, nimitettiin Lindexin toimitusjohtajaksi 10.1.2018. Hän aloittaa tehtävässään viimeistään elokuussa 2018. Susanne Ehnåge työskentelee tällä hetkellä toimitusjohtajana NetOnNet-konsernissa, joka on skandinaavinen kodinelektroniikan vähittäiskauppayhtiö. Susanne Ehnåge raportoi Lauri Vejjalaiselle, joka toimii Lindexin hallituksen puheenjohtajana ja Stockmannin toimitusjohtajana. Susanne Ehnågesta tulee myös Stockmannin johtoryhmän jäsen. Lindexin vt. toimitusjohtaja Elisabeth Peregi jatkaa tehtävässään siihen saakka, kunnes Susanne Ehnåge aloittaa tehtävässään.

Stockmann ilmoitti 23.1.2018 jatkavansa tehostamistoimenpiteitä, joiden tavoitteena ovat vähintään 8 miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt, jotka toteutuvat pääosin vuoden 2018 loppuun mennessä.

Uudelleenorganisoinnista johtuva noin kahden miljoonan euron varaus kirjataan ensimmäiselle vuosineljännekselle.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta antoi 31.1.2018 ehdotuksensa 22.3.2018 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen nykyiset jäsenet Kaj-Gustaf Bergh, Jukka Hienonen, Esa Lager, Leena Niemistö, Michael Rosenlew ja Dag Wallgren valitaan suostumustensa mukaisesti uudelleen toimikaudelle, joka jatkuu seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että uusiksi hallituksen jäseniksi valitaan suostumustensa mukaisesti Eva Hamilton ja Tracy Stone samaksi toimikaudeksi. Hamilton ja Stone ovat toimineet Lindexin hallituksen jäseninä vuodesta 2014 alkaen. Nimitystoimikunta teki myös ehdotuksensa hallituksen palkkioehdotuksista yhtiökokoukselle.

VUODEN 2018 NÄKYMÄT

Stockmann-konsernin suurimmissa toimintamaissa, Suomessa ja Ruotsissa, yleinen taloustilanne on parantunut, ja kansallisten keskuspankkien ennusteiden mukaan bruttokansantuotteen kasvun odotetaan jatkuvan vuonna 2018. Kuluttajien luottamuksen arvioidaan jatkavan positiivista kehitystä.

Kuluttajien ostokäyttäytyminen muuttuu kuitenkin digitalisaation ja kilpailun lisääntyessä. Tämä heijastuu muotimarkkinoihin, jotka Stockmannin johdon arvion mukaan eivät kasva yhtä nopeasti kuin yleinen taloustilanne.

Baltian maissa vähittäiskaupan näkymät ovat johdon arvion mukaan paremmat kuin Stockmann-konsernin muilla markkina-alueilla.

Stockmann jatkaa konsernin pitkän aikavälin kilpailukyvyyn ja kannattavuuden parantamista. Lindexissä vuoden 2017 lopussa ja Stockmannilla vuoden 2018 alussa käynnistetyt tehostamistoimet toteutetaan pääosin kevään aikana ja ne näkyvät kokonaisuudessaan toiminnan kuluissa vuonna 2019. Koska tehostamistoimenpiteet eivät tuo merkittäviä kustannusäästöjä vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 2018, konsernin ensimmäisen vuosineljänneksen liiketulos ei todennäköisesti parane edellisvuoden tasosta.

Kannattavuuden parantamishjelman seurauksena Lindexin vuoden 2018 liikevoiton odotetaan kasvavan edellisvuodesta. Stockmann Retail, joka on edelleen tappiollinen, pyrkii saavuttamaan positiivisen oikaistun liiketuloksen vuonna 2018. Real Estaten odotetaan jatkavan vakaata tuloskasvuun.

Vuoden 2018 investointien arvioidaan olevan noin 40–45 miljoonaa euroa, mikä on vähemmän kuin vuoden arvioidut poistot.

TULOSENNUSTE VUODELLE 2018

Stockmann arvioi konsernin vuoden 2018 liikevaihdon olevan edellisvuoden tasolla. Oikaistun liikevoiton odotetaan paranevan vuonna 2018.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Stockmann julkaisee erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2017 Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys julkaistaan viikolla 9.

Helsingissä 13.2.2018

STOCKMANN Oyj Abp
Hallitus

Tunnusluvut

		2017	2016	2015	2014	2013
Liikevaihto *)	milj. euroa	1 055,9	1 175,7	1 434,8	1 605,5	2 037,1
Myyntikate *)	milj. euroa	588,8	655,4	725,4	780,3	990,1
Suhteellinen myyntikate *)	%	55,8	55,7	50,6	48,6	48,6
Käyttökate (EBITDA) *)	milj. euroa	67,6	85,6	19,3	-17,3	128,8
Oikaistus käyttökatteeseen (EBITDA) *)	milj. euroa	-5,6	-2,6	-24,0	-35,4	
Oikaistu käyttökate (EBITDA) *)	milj. euroa	73,2	88,2	43,4	18,1	128,8
Liiketulos *)	milj. euroa	-148,4	28,3	-52,5	-77,2	54,4
Osuus liikevaihdosta *)	%	-14,1	2,4	-3,7	-4,8	2,7
Oikaistus liiketulokseen *)	milj. euroa	-160,6	-2,6	-24,0	-39,3	
Oikaistu liiketulos (EBIT) *)	milj. euroa	12,3	30,9	-28,5	-37,8	
Tilikauden tulos	milj. euroa	-209,4	-3,2	-175,0	-99,8	48,4
Osakepääoma	milj. euroa	144,1	144,1	144,1	144,1	144,1
A-osakkeet	milj. euroa	61,1	61,1	61,2	61,2	61,3
B-osakkeet	milj. euroa	83,0	83,0	82,9	82,9	82,8
Oman pääoman tuotto	%	-21,3	-0,3	-19,4	-12,1	5,4
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-9,1	1,8	-7,6	-4,9	3,4
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	1 745,4	1 836,1	1 740,4	1 657,9	1 725,8
Pääoman kiertonopeus		0,7	0,6	0,9	1,1	1,2
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		3,4	3,4	4,8	4,1	3,7
Omavaraisuusaste	%	43,0	48,3	46,1	39,3	43,8
Nettovelkaantumisaste	%	83,8	68,3	72,1	105,4	87,3
Investoinnit	milj. euroa	34,7	44,2	53,4	53,8	56,9
Osuus liikevaihdosta *)	%	3,3	3,8	3,7	3,4	2,8
Korollinen nettovelka	milj. euroa	739,4	736,4	753,6	799,4	737,8
Korollinen nettovelka / EBITDA	milj. euroa	10,9	8,6	39,0	-46,2	5,7
Taseen loppusumma	milj. euroa	2 061,4	2 241,2	2 273,9	1 936,5	2 044,6
Henkilöstökulut *)	milj. euroa	236,2	270,4	321,5	356,3	397,8
Henkilöstö keskimäärin *)	hlöä	7 360	8 164	10 763	12 157	14 963
Henkilöstö keskimäärin kokoaikaiseksi muutettuna *)	hlöä	5 486	5 960	7 643	8 916	11 422
	tuhatta					
Liikevaihto/henkilö *)	euroa	143,5	144,0	133,3	132,1	136,1

*) 2017, 2016, 2015 ja 2014 sisältää vain jatkuvat toiminnot.

Stockmann Herkuu Suomessa on raportoitu lopetettuina toimintoina 31.12.2017 päättyneeltä tilikaudelta, vertailuvuosi 2016 on oikaistu vastaavasti. Venäjän tavarataloliiketoiminta on raportoitu lopetettuina toimintoina 31.12.2016 ja 31.12.2015 päättyneiltä tilikausilta, vertailuvuosi 2014 on oikaistu vastaavasti.

Osakekohtaiset tunnusluvut

		2017	2016	2015	2014	2013
Osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	euroa	-2,82	-0,18	-1,24	-1,34	0,67
Osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot	euroa	-0,16	0,06	-1,20	-0,04	
Osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu)	euroa	-2,98	-0,12	-2,43	-1,39	0,67
Liiketoiminnan rahavirta/osake, osakeantikorjattu	euroa	0,36	0,58	0,24	0,41	1,74
Oma pääoma/osake	euroa	12,29	14,99	14,53	10,55	12,42
Osinko/osake*	euroa					0,40
Osinko tuloksesta*	%					59,5
Efektiiivinen osinkotuotto*	%					
A-osake						3,6
B-osake						3,6
Osakkeiden P/E luku						
A-osake		-1,5	-60,4	-2,6	-4,6	16,5
B-osake		-1,5	-60,2	-2,6	-4,6	16,4
Päätöskurssi 31.12.	euroa					
A-osake		4,60	7,09	6,22	6,42	11,06
B-osake		4,35	7,06	6,25	6,36	11,04
Tilikauden ylin kurssi	euroa					
A-osake		8,20	7,55	8,00	12,40	15,20
B-osake		8,00	7,31	8,41	12,58	14,92
Tilikauden alin kurssi	euroa					
A-osake		4,22	5,26	5,94	6,20	11,00
B-osake		4,05	5,06	5,98	6,21	10,75
Tilikauden keskipörssi	euroa					
A-osake		5,29	5,97	6,86	9,76	12,51
B-osake		6,19	6,33	7,10	10,00	12,50
Osakkeiden vaihto	1 000 kpl					
A-osake		1 996	2 791	2 188	933	447
B-osake		13 664	12 231	14 615	17 625	14 564
Osakkeiden vaihto	%					
A-osake		6,5	9,1	7,2	3,0	1,5
B-osake		32,9	29,5	35,2	42,5	35,1
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj. euroa	321,0	509,6	449,4	460,1	796,0
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
A-osake		30 531	30 531	30 553	30 596	30 596
B-osake		41 518	41 518	41 495	41 453	41 453
Osakkeiden määrä, laimentamaton, painotettu keskiarvo	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
A-osake		30 531	30 533	30 590	30 596	30 601
B-osake		41 518	41 515	41 459	41 453	41 448
Osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, laimennettu painotettu keskiarvo	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.		46 672	49 813	52 415	55 343	59 475

*) Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

IFRS:n mukaiset tunnusluvut

Tulos jatkuvista toiminnoista/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä
Tulos lopetetuista toiminnoista/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä
Tulos/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Myyntikate	liikevaihto – aineiden ja tarvikkeiden käyttö
Suhteellinen myyntikate	myyntikate / liikevaihto x 100
Käyttökate (EBITDA)	liiketulos + poistot ja arvonalentumiset
Oikaistu käyttökate (EBITDA)	käyttökate (EBITDA) - oikaisuerät
Oikaistu liiketulos	liiketulos – oikaisuerät
Oman pääoman tuotto, %	tilikauden tulos / oma pääoma yhteensä (keskimäärin vuoden aikana) x 100
Sijoitetun pääoman tuotto, %	tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut / sijoitettu pääoma x 100
Sijoitettu pääoma	taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Pääoman kiertonopeus	liikevaihto / taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus	365 / vaihto-omaisuuden kiertoaika
Omavaraisuusaste, %	oma pääoma yhteensä / taseen loppusumma - saadut ennakot x 100
Nettovelkaantumisaste, %	korollinen vieras pääoma - rahavarat - korolliset saamiset / oma pääoma yhteensä x 100
Korollinen nettovelka	korollinen vieras pääoma - rahavarat - korolliset saamiset

Osakekohtaiset tunnusluvut

Oma pääoma/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
Liiketoiminnan rahavirta/osake	liiketoiminnan rahavirta / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön omistamia omia osakkeita
Osinko tuloksesta, %	osinko/osake / tulos/osake x 100
Efekttiivinen osinkotuotto, %	osinko/osake / pörssikurssi tilinpäätöspäivänä x 100
Osakkeiden P/E luku	pörssikurssi tilinpäätöspäivänä / tulos/osake
Osakkeiden vaihto	osakkeiden kappalemääräinen vaihto tilikauden aikana
Osakekannan markkina-arvo	osakkeiden lukumäärä kerrottuna tilinpäätöspäivän pörssikurssilla osakelajeittain

Osakkeet ja osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-sarjan osakkeella on kymmenen ääntä ja B-sarjan osakkeella yksi ääni. Molempien sarjojen osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa osakkeelta, ja molemmilla on oikeus yhtä suureen osinkoon.

Yhtiön osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä sekä kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin pörssissä. A-osakkeen kaupankäyntitunnus on STCAS ja B-osakkeen STCBV. Yhtiöllä oli 31.12.2017 rekisteröityjä osakkeenomistajia 46 672 (49 813 osakkeenomistajaa 31.12.2016).

Stockmannin osakekannan markkina-arvo 31.12.2017 oli 321,0 miljoonaa euroa (509,6 miljoonaa euroa 31.12.2016).

Optio-ohjelmat

Stockmannilla oli yksi optio-ohjelma, joka päättyi vuonna 2017.

Omat osakkeet

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita 31.12.2017, eikä hallituksella ole voimassaolevia valtuuksia omien osakkeiden ostamiseen.

Osakkeiden kurssikehitys

	Päätöskurssit 31.12.2017 euroa	Päätöskurssit 31.12.2016 euroa	muutos %
Sarja A	4,60	7,09	-35,1
Sarja B	4,35	7,06	-38,4

Osakkeiden vaihto 2017 Helsingin Pörssissä

	Kpl	% osake- määrästä	euroa	Keskihinta euroa
Sarja A	1 995 845	6,5	10 701 100	5,97
Sarja B	13 664 186	32,9	84 875 756	6,33
Yhteensä	15 660 031		95 576 856	

Osakepääoma 31.12.2017

Sarja A	30 530 868	kpl à 2 euroa =	61 061 736	euroa
Sarja B	41 517 815	kpl à 2 euroa =	83 035 630	euroa
Yhteensä	72 048 683		144 097 366	euroa

Osakemäärät 31.12.2017

	kpl	Osakkeen- omistajat %	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
1-100	30 961	66,3	1,7	0,6
101-1000	13 005	27,9	6,1	4,4
1001-10000	2 478	5,3	8,5	5,6
10001-100000	190	0,4	7,3	3,8
100001-1000000	25	0,1	11,6	13,5
1000001-	13	0,0	64,8	72,1
Yhteensä	46 672	100,0	100,0	100,0

Omistajaryhmät 31.12.2017

		Osakkeen- omistajat	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	kpl	%	%	%
Yksityishenkilöt	45 433	97,3	23,2	20,8
Yritykset	762	1,6	20,3	20,1
Säätiöt ja yhdistykset	280	0,6	45,5	56,1
Hallintarekisteröidyt (sis. ulkomaiset omistajat)	173	0,4	7,5	2,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	24	0,1	3,5	0,8
Rekisteröimättömät osakkeet		0,0	0,0	0,0
Yhteensä	46 672	100,0	100,0	100,0

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
1 HTT STC Holding Oy Ab	11,7	10,7
2 Föreningen Konstsamfundet-ryhmä	9,4	15,1
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	9,1	5,4
4 Svenska Litteratursällskapet i Finland r.f.	7,6	15,7
5 Niemistö Kari	5,8	9,4
6 Åbo Akademins sällskap	4,2	6,7
7 Etola-yhtiöt	4,2	6,1
8 Valtion Eläkerahasto	2,3	0,5
9 Samfundet Folkhälsan i svenska Finland r.f.	2,2	2,7
10 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2,0	0,9
11 Jenny ja Antti Wihurin rahasto	1,9	2,1
12 Inez och Julius Polins Fond	1,5	0,8
13 Wilhelm och Else Stockmanns Stiftelse	1,1	2,2
14 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	0,9	0,2
15 Helene och Walter Grönqvists Stiftelse	0,7	1,5
16 William Thuring's Stiftelse	0,5	0,7
17 Turun kaupunki	0,4	0,1
18 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	0,4	0,1
19 Sijoitusrahasto Danske Invest Arvo Finland Value	0,4	0,1
20 Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne	0,4	0,8
Muut	33,3	18,2
Yhteensä	100,0	100,0

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2017	Oikaistu 1.1.–31.12.2016
Jatkuvat toiminnot			
LIIKEVAIHTO	2,4	1 055,9	1 175,7
Liiketoiminnan muut tuotot	5	0,0	1,2
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset	6,16	3,7	-0,3
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	7	-467,1	-520,4
Palkat ja työsuhte-etuuksista aiheutuneet kulut	8,33	-236,2	-270,4
Poistot ja arvonalentumiset	2,9,14,15	-215,9	-57,3
Liiketoiminnan muut kulut	10	-288,8	-300,3
Kulut yhteensä		-1 208,0	-1 148,4
LIIKEVOITTO/-TAPPIO	2	-148,4	28,3
Rahoitustuotot	11	0,7	0,8
Rahoituskulut	11	-31,8	-23,9
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-31,1	-23,1
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		-179,5	5,2
Tuloverot	12	-18,7	-12,7
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO, JATKUVAT TOIMINNOT		-198,1	-7,5
Voitto/tappio lopetuista toiminnoista	3	-11,3	4,3
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-209,4	-3,2
Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-209,4	-3,2
Osakekohtainen tulos, EUR:	13		
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		-2,82	-0,18
Lopetetuista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		-0,16	0,06
Tilikauden tuloksesta (laimennettu ja laimentamaton)		-2,98	-0,12

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-209,4	-3,2
Muut laajan tuloksen erät:			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) ennen veroja		38,0	48,3
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16), verovai- kutus		-7,5	-9,7
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) verojen jälkeen		30,5	38,6
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä ennen veroja		-7,2	-2,9
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä verojen jälkeen	12,22	-7,2	-2,9
Rahavirran suojaus ennen veroja		-2,0	1,1
Rahavirran suojaus, verovaikutus		0,4	-0,2
Rahavirran suojaus verojen jälkeen	12,22	-1,6	0,8
Muut laajan tuloksen erät, netto		21,7	36,6
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		-187,7	33,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille, jatkuvat toiminnot		-176,4	29,0
Emoyhtiön osakkeenomistajille, lopetetut toiminnot		-11,3	4,3

Konsernitase

Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Liikearvo		563,8	735,6
Tavaramerkki		92,4	95,2
Aineettomat oikeudet		38,5	45,3
Muut aineettomat hyödykkeet		2,7	3,2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,6	3,7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	14	698,0	883,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		103,9	114,3
Rakennukset ja rakennelmat		587,6	654,8
Koneet ja kalusto		76,2	81,0
Vuokrahuoneiston perusparannusmenot		4,4	6,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1,2	8,7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	15	773,2	864,9
Sijoituskiinteistöt	16	100,5	181,0
Pitkäaikaiset saamiset	28,32	3,0	7,2
Myytavissä olevat sijoitukset	18	0,3	5,5
Laskennalliset verosaamiset	27	33,2	38,3
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		1 608,2	1 980,0
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	19	162,2	180,7
Lyhytaikaiset saamiset			
Korolliset saamiset		2,2	1,6
Tuloverosaamiset		3,6	0,0
Korottomat saamiset		79,6	58,7
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20	85,4	60,3
Rahavarat	21	21,0	20,2
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		268,6	261,2
MYYTÄVÄNÄ OLEVAT VARAT	2,3	184,6	
VARAT YHTEENSÄ		2 061,4	2 241,2
Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		144,1	144,1
Ylikurssirahasto		186,1	186,1
Uudelleenarvostusrahasto		418,6	398,3
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		250,4	250,4
Muut rahastot		43,8	45,4
Muuntoerot		-14,5	-7,2
Kertyneet voittovarot		-227,6	-21,1
Hybridilaina		84,3	84,3
Emoyhtiön omistajien oman pääoman osuus	22	885,1	1 080,3
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		885,1	1 080,3
PITKÄAIKAISET VELAT			
Laskennalliset verovelat	27	146,7	163,6
Pitkäaikaiset korolliset rahoitusvelat	23	505,2	525,3
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma ja pitkäaikaiset varaukset	26,28,31	20,7	3,1
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		672,6	691,9
LYHYTAIKAISET VELAT			
Lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat	24	258,3	236,5
Lyhytaikaiset korottomat velat			
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	24,31	183,5	203,3
Tuloverovelat	24	16,4	24,9
Lyhytaikaiset varaukset	26	5,7	4,4
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä		205,7	232,6
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		464,0	469,0
MYYTÄVÄNÄ OLEVIIN VAROIHIN LIITTYVÄT VELAT	3	39,6	
VELAT YHTEENSÄ		1 176,3	1 161,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		2 061,4	2 241,2

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tilikauden voitto/tappio		-209,4	-3,2
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset		215,9	59,2
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		0,3	-1,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut		31,8	23,9
Korkotuotot		-0,7	-0,8
Tuloverot		18,7	12,7
Muut oikaisut		11,9	0,7
Käyttöpääoman muutokset:			
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		15,5	-2,8
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)		3,1	-4,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		-26,4	-15,5
Maksetut korot		-23,6	-16,6
Saadut korot liiketoiminnasta		0,6	0,8
Muut rahoituserät liiketoiminnasta			-1,4
Maksetut verot liiketoiminnasta		-11,8	-10,3
Liiketoiminnan nettorahavirta		25,9	41,5
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-33,7	-40,2
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot			7,0
Saadut osingot investoinneista		0,0	0,1
Investointien nettorahavirta		-33,7	-33,2
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Lyhytaikaisten lainojen nostot		246,1	230,5
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-380,6	-217,9
Pitkäaikaisten lainojen nostot		737,4	105,7
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-582,9	-127,1
Lainajärjestelykulut		-10,4	
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut			-0,2
Hybridilainan korko		-7,4	
Rahoituksen nettorahavirta		2,3	-8,9
RAHAVAROJEN MUUTOS			
Rahavarat tilikauden alussa		20,2	19,1
Luotollinen shekkitali		-5,7	-4,1
Rahavarat tilikauden alussa		14,5	15,0
Rahavarojen muutos		-5,5	-0,5
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-0,2	0,0
Rahavarat tilikauden lopussa		21,0	20,2
Luotollinen shekkitali		-12,2	-5,7
Rahavarat tilikauden lopussa	21	8,8	14,5

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2016	144,1	186,1	368,9	0,6	250,4	43,9	-4,3	-27,1	84,3	1 046,9
Tilikauden voitto/tappio								-3,2		-3,2
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16)			38,6							38,6
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							-2,9			-2,9
Rahavirran suojaus 2)				0,8						0,8
Laaja tulos yhteensä, netto			38,6	0,8			-2,9	-3,2		33,4
Muut muutokset 1)			-9,2					9,2		
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-9,2					9,2		
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	144,1	186,1	398,3	1,5	250,4	43,9	-7,2	-21,1	84,3	1 080,3

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2017	144,1	186,1	398,3	1,5	250,4	43,9	-7,2	-21,1	84,3	1 080,3
Tilikauden voitto/tappio								-209,4		-209,4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16)			30,5							30,5
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							-7,2			-7,2
Rahavirran suojaus 2)				-1,6						-1,6
Laaja tulos yhteensä, netto			30,5	-1,6			-7,2	-209,4		-187,7
Hybridilainan koron maksu								-7,4		-7,4
Muut muutokset 1)			-10,3			-0,1		10,3		
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-10,3			-0,1		2,9		-7,4
OMA PÄÄOMA 31.12.2017	144,1	186,1	418,6	-0,1	250,4	43,8	-14,5	-227,6	84,3	885,1

1) Vuosittainen siirto uudelleenarvostukseen perustuvan ja alkuperäiseen hankintameno perustuvan poiston erosta.

2) Liitetiedot 12,22

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

mukaiseksi sijoituskiinteistöksi 31.12.2017. Myös Espoossa sijaitseva Tapiolan Säästötammi-niminen kiinteistö, josta Stockmann omistaa 37,8 prosenttia on luokiteltu 31.12.2017 sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskiinteistö kirjataan käypään arvoon taseeseen. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistöstä ei lasketa poistoja, mutta käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana se syntyy.

Johto on lisäksi käyttänyt tilikaudella harkintaa Lindexin ja Retailin liikearvojen arvonalentumistestauksen yhteydessä. Testauksen seurauksena Stockmann teki 150 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen Lindexin liikearvoon syyskuussa 2017.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, koskevat kiinteistöjen käypiä arvoja, vaihto-omaisuuden kysyntää ja kiertonopeutta sekä varauksia ja liikearvon ja Lindex tavaramerkin arvonalentumistestausta. Näistä on annettu tarkemmat selvitykset liitetiedoissa 14, 15, 16, 19 ja 26.

Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, Stockmann Oyj Abp:n, sekä kaikki tytäryritykset, joissa emo-yhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus osakkeiden äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä, jonka mukaan luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlasketuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tilikauden voitto tai tappio sekä tilikauden laaja tulos jaetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omana eränä konsernin omassa pääomassa. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja

luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Yhteiset järjestelyt, joissa Stockmannilla ja toisella osapuolella on sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen perusteella järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita, käsitellään yhteisinä toimintoina. Konserniyhtiöiden yhteisen toiminnon kriteerit täyttäviä osuuksia kiinteistöyhtiöissä on käsitelty konsernitilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Konsernitilinpäätös sisältää Stockmannin osuuden yhteisten toimintojen tuotoista, kuluista ja muun laajan tuloksen eristä sekä varoista ja veloista, siitä päivästä lähtien, jona yhteinen määräysvalta on syntynyt, siihen päivään saakka, kun se päättyy. Stockmann-konsernilla ei ole yhteisyhtiöitä eikä osakkuusyhtiöitä.

Segmenttiraportointi

Stockmann-konsernin raportoivat segmentit ovat muotikauppaa harjoittava Lindex, tavarataloliiketoimintaa harjoittava Stockmann Retail, sekä Real Estate -segmentti, joka hallinnoi konsernin omistamia kiinteistöjä. Kohdistamattomiin eriin kuuluvat koko konsernia palvelevat toiminnot.

Konsernin esittämä segmentti-informaatio perustuu johdon sisäiseen raportointiin, jossa varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat IFRS-säännösten mukaiset. Ylin operatiivinen päätöksentekijä, joka säännöllisesti tarkastelee toimintasegmenttien toiminnan tulosta, on konsernin toimitusjohtaja.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kunkin yrityksen toimintavaluutan määräisinä käyttämällä tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisen aiheuttamat kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat ja muut laajan tuloksen erät on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tilikauden tuloksen ja muiden laajan tuloksen erien muuntamisesta tuloslaskelmassa keskikurssin mukaan ja taseessa tilinpäätöspäivän kurssin mukaan, on kirjattu omana eränä muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisen yksikön hankinnasta syntyvä liikearvo ja ulkomaalaisen yksikön varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen käypien arvojen oikaisut, joita tehdään ulkomaalaisen yksikön hankinnan

yhteydessä, on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina sekä muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Kun ulkomainen tytäryritys tai yhteisyritys myydään kokonaan tai osittain tai yhteisjärjestelystä luovutaan, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää kertyneet kumulatiiviset muuntoerot on kirjattu kertyneisiin voittovaroihin.

Tuloutusperiaatteet ja liikevaihto

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamista koskevat merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Pääosa konsernin tuotoista muodostuu tavaroiden vähittäismyynnistä, jossa maksuvälineenä käytetään joko käteistä tai luottokorttia. Tuotot kirjataan tavaroiden myyntitietokortilla.

Etämyynnin palautuksiin varaudutaan tekemällä tilinpäätökseen kokemusperäisesti määritelty palautusjaksotus, jolla oikaistaan myyntiä. Etäkaupan kertaluottoihin sisältyvä korko on osa myyntihintaa, ja se kirjataan liikevaihtoon.

Kanta-asiakasyhteistyöhön liittyvät tuotot kirjataan liikevaihdoksi. Käyttämättömien asiakkaille kertyneiden bonuspisteiden käypää arvoa vastaava määrä kirjataan myyntiä vähentäen lyhytaikaiseksi korottomaksi velaksi asiakkaille. Velka on kirjattu samalle tilikaudelle kuin myynti, jota se koskee. Kun asiakas käyttää ansaitsemiaan pisteitä maksuvälineenä myymälässä, kirjataan käytettyjen pisteiden käypä arvo myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi. Jos bonuspisteitä ei ole käytetty niiden päättymispäivään mennessä, käyttämättömien pisteiden käypä arvo kirjataan myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi.

Muiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten mukaiset vuokratuotot sijoitus- ja muista kiinteistöistä kirjataan tulosvaikutteisesti liikevaihtoon tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralaisen liikevaihtoon sidotut vuokrat kirjataan vuokralaisen toteutuneen liikevaihdon perusteella.

Tuotot palveluista kirjataan silloin, kun palvelu on suoritettu.

Kun liikevaihtoa lasketaan, myynnistä vähennetään välilliset verot ja myönnetty alennukset sekä myönnettyjen kanta-asiakasoptioiden käypää arvoa vastaava kulu.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään mm. käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja liiketoiminnan luovutuksista saatavat tuotot.

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot sekä muut kuin varsinaiseen suoritemyynniin liittyvät kulut. Korollisista myyntisaamisista saadut korkotuotot kirjataan liiketoiminnan muiden kulujen vähennykseksi.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi ja etuuspohjaisiksi järjestelyiksi. Stockmann-konsernin toimintamaisissa lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläkejärjestelmät ovat maksupohjaisia.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä eläkemaksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiölle. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt perustuvat auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen laatiin laskelmiin. Kauden työsuorituksen perustuva eläkemeno ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhde-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Taseeseen merkitään etuuspohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka. Konsernissa ei ollut tilikaudella 2017 etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Stockmann-konsernissa on käytössä palvelusvuosipalkitsemisjärjestelmä, joka on luonteeltaan muu pitkäaikainen työsuhde-etuus. Järjestelmässä sovittujen palvelusvuosien täytyessä työntekijä on oikeutettu ylimääräiseen palkalliseen lomaan. Pitkäaikaisesta työsuhde-etuudesta merkitään velaksi taseeseen järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvo raportointikauden päättymispäivänä. Näiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulut muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin konserniyhtiön sijaintimaan voimassa olevalla verokannalla. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin kohdistuvilla veroilla. Tuloverot esitetään tuloslaskelmassa, jollei verot aiheuttavaa liiketapahtumaa esitetä suoraan omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä, minkä seurauksena myös verovaikutus esitetään omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät sijoituskiinteistöjen ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä eroista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista sekä liiketoimintojen yhdistämisessä varoihin ja velkoihin tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuista ja johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta. Laskennallinen verovelka sijoituskiinteistöjen kirjanpidon ja verotuksen välisestä erosta kuvastaa verovaiikutuksia sijoituskiinteistön kirjanpitoarvoa vastaavan määrän kertymistä kokonaan sijoituskiinteistön myynnistä.

Verotuksessa vähennyskeltottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä verokantoja, jotka on säädetty, tai jotka on käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä.

Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisesti, paitsi Viron tytäryrityksen voitoista, koska konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan, eikä tämä ero purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan laskennallinen verosaamisen voi hyödyntää.

Konserni vähentää laskennalliset verosaamiset ja -velat toisistaan siinä tapauksessa, että konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään, ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvolliselta, jotka aikovat kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään tai realisoida saamiset ja suorittaa velat samanaikaisesti.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Konsernin liikearvo on käypään arvoon arvostetun luovutetun vastikkeen sekä hankittujen käypiin arvoihin arvostettujen yksilöitävissä olevien nettovarojen erotus. Liikearvosta ja Lindex-tavaramerkistä ei tehdä poistoja. Tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Liikearvo ja tavaramerkki arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Muita aineettomia hyödykkeitä ovat aineettomat oikeudet ja ohjelmistot, jotka arvostetaan alkuperäiseen

hankintamenoon. Muut aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoina niiden arvioituna taloudellisena vaikutusaikana.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

asiakassuhteet	5 vuotta
ohjelmistot	5–10 vuotta
muut aineettomat oikeudet	5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät, myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, että ne kasvattavat hyödykkeen taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Maa-alueet, rakennukset sekä koneet ja kalusto muodostavat suurimman osan aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyvät arvonkorotukset ovat olleet osa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, ja ne on katsottu osaksi IFRS:n mukaista hankintamenoa. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät myös vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot, jotka muodostuvat mm. vuokratiloissa sijaitsevien liikehuoneistojen sisätilojen viimeistelytoista.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon, josta on vähennetty kertyneet poistot sekä mahdolliset arvonalentumiset. Itse valmistettujen hyödykkeiden hankintameno sisältää materiaalit ja välittömän työn. Jos käyttöomaisuushyödyke koostuu useista osista, joilla on eripituiset taloudelliset vaikutusajat, osat käsitellään erillisinä hyödykkeinä. Myöhemmin hyödykkeeseen kohdistuvat menot aktivoidaan silloin, kun ne lisäävät vastaista taloudellista hyötyä. Muut kulut, kuten normaalit huolto- ja korjaustoimenpiteet, kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi niiden syntyhetkellä.

Omassa käytössä olevat maa-alueet ja rakennukset, jotka on merkitty taseeseen standardin IAS 16 mukaisiksi aineellisiksi käyttöomaisuushyödykkeiksi, on arvostettu IAS 16 kohdan 31 mukaisesti uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon. Maa-alueet ja rakennukset merkitään taseeseen uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon, joka on uudelleenarvostuspäivän käypä arvo vähennettynä sen jälkeen kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Kunkin kauden poisto uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennuksen arvosta kirjataan tulosvaikutteisesti. Uudelleenarvostaminen tehdään säännöllisesti niin, että maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvo ei poikkea olennaisesti raportointikauden päättymispäivän käyvästä arvosta. Jos maa-alueiden tai rakennusten kirjanpitoarvo lisääntyy uudelleenarvostamisen seurauksena, esitetään lisäys muissa laajan tuloksen erissä ja kertynyt lisäys oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa. Jos lisäys

kuitenkin kumoaa uudelleenarvostuksesta johtuvan vähennyksen, joka on aikaisemmin esitetty tulosvaikutteisesti, myös lisäys esitetään tulosvaikutteisesti. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo vähenee uudelleenarvostamisen seurauksena, vähennys esitetään tulosvaikutteisesti. Vähennys esitetään kuitenkin muissa laajan tuloksen erissä uudelleenarvostusrahaston määrään saakka. Uudelleenarvostusrahastosta siirretään vuosittain voittovaroihin määrä, jolla uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennusten arvosta laskettavat poistot eroavat rakennusten alkuperäisestä hankintamenoista lasketuista poistoista.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	20–50 vuotta
vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	5–20 vuotta
koneet ja kalusto	4–10 vuotta
ICT-laitteet ja kevyt myymäläkalusto	3–5 vuotta

Sijoituskiinteistöt

Kun konserni pitää hallussaan maa-aluetta tai rakennusta vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua hankkiakseen ennemmin kuin käyttääkseen sitä omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassaan, luokitellaan kiinteistö IAS 40 standardin mukaiseksi sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskiinteistö arvostetaan alun perin hankintamenoon. Ostetun sijoituskiinteistön hankintameno sisältää ostohinnan sekä hankinnasta välittömästi johtuvat menot. Itse rakennetun sijoituskiinteistön hankintameno on sille kertynyt hankintameno sinä päivänä, jona sen rakentamiseksi tai kunnostamistyö saadaan valmiiksi. Valmistumispäivään saakka sijoituskiinteistöön sovelletaan standardia IAS 16 ja valmistumispäivästä alkaen standardia IAS 40.

Stockmann-konserni soveltaa sijoituskiinteistöihinsä käyvän arvon mallia. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistön käypä arvo kuvastaa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteita eikä siitä ole vähennetty mahdollisia transaktiomenoja, joita syntyisi myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä.

Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn suorittavat konsernin ulkopuoliset ammatillisesti pätevät ja toisistaan riippumattomat arvioitsijat kaikilla markkina-alueilla kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on

määrittänyt The International Valuation Standard Committee.

Sijoituskiinteistöistä ei kirjata poistoa vaan sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana se syntyy. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto ja tappio esitetään omana eränään tuloslaskelmassa.

Kun konsernin omassa käytössä olevasta kiinteistöistä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö sovelletaan standardia IAS 16 siihen päivään asti, jona käyttötarkoitus muuttuu. Kiinteistön kirjanpitoarvon ja sen käyvän arvon välillä tuona ajankohtana oleva ero kirjataan muun laajan tuloksen eriin. Kiinteistöistä kirjataan poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot siihen päivään asti, jona omassa käytössä olevasta kiinteistöistä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö.

Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan S-ryhmälle myymisen toteuduttua, Helsingissä osoitteessa Pohjoisesplanadinkatu 39 sijaitseva Kirjatalo ei ole enää lainkaan konsernin omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassa vaan konserni pitää kiinteistöä hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa ja omaisuuden arvonnousua. Konserni on luokitellut Kirjatalon IAS 40:n mukaiseksi sijoituskiinteistöksi 31.12.2017. Myös Espoossa sijaitseva Tapiolan Säästötammi-niminen kiinteistö, josta Stockmann omistaa 37,8 prosenttia on luokiteltu 31.12.2017 sijoituskiinteistöksi.

Vieraan pääoman menot

Jos omaisuuserän saattaminen valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen vaatii välttämättä huomattavan pitkän ajan sen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta, omaisuuserästä välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot muodostavat osan sen hankintamenoista. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi.

Arvonalentumiset

Omaisuuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä arvonalentumisesta havaitaan, määritetään omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo ja tavaramerkki on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, ja ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistappio syntyy, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää omaisuuserän kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle

yksikölle kohdistettua liikearvoa, toiseksi vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuuseriä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään niin, että se on joko käypä arvo vähennettynä hyödykkeen myynnistä aiheutuville menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa sellaisten diskonttauskorkeiden perusteella, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannusta ennen veroja.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin, paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyt arviot ovat muuttuneet. Arvonalentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota.

Vuokrasopimukset

IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin periaatteiden mukaisesti vuokrasopimus, jossa yhtiölle siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut luokitellaan rahoitusleasingsopimukseksi. Rahoitusleasingsopimuksella vuokrattu omaisuus vähennettynä kertyneillä poistoilla kirjataan aineellisiin tai aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, ja sopimuksesta johtuvat veloitteet kirjataan korollisiin velkoihin. Rahoitusleasingsopimuksesta johtuvat vuokrat jaetaan korkokuluun sekä velan vähennykseen.

IAS 17:a mukainen rahoitusleasingsopimus merkitään taseeseen ja arvostetaan määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot ja kirjataan mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana.

Vuokrasopimus, jossa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muuna vuokrasopimuksena. Muun vuokrasopimuksen perusteella saadut tai maksetut vuokrat kirjataan tuotoiksi tai kuluiksi tuloslaskelmaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuuden arvioitu myyntihinta, joka saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa ja josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myyntiin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden kiertonopeutta ja nettorealisointiarvon mahdollista pienentymistä alle hankintamenoa arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa kirjataan vaihto-omaisuuden arvonalentuminen. Lindex kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus myymälöissä olevien tavaroiden hankintahinnasta. Lindexin keskusvarastosta ei kirjata erikseen epäkuranttiusvarausta, koska kaikki tavarat toimitetaan keskusvarastosta myymälöihin. Stockmann Retail kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus keskusvarastossa ja tavarataloissa olevien hitaasti kiertäneiden tavaroiden hankintahinnasta.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty painotetun keskihinnan menetelmää käyttämällä, ja se sisältää hankinnasta aiheutuneet välittömät menot. Vaihto-omaisuuden hankintameno ei sisällä vieraan pääoman menoja.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät arvostetaan IFRS 5 -standardin mukaisesti kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon, vähennettynä menoilla, joiden arvioidaan syntyvän hyödykkeen myynnistä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi tai luovutettavien erien ryhmäksi, siitä ei tehdä poistoja. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa omana eränään. Myös velat, jotka liittyvät luovutettavina olevien erien ryhmään esitetään taseessa omana eränään.

Nevsky Centre-kauppakeskuskiinteistön myynnin selvitys on käynnissä, ja yhtiö neuvottelee potentiaalisten ostajien kanssa. Nevsky Centre on luokiteltu myytävänä olevaksi konsernitilinpäätöksessä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää IFRS 5:n mukaiset lopetetun toiminnon luokittelukriteerit. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

Stockmann myi Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan 31.12.2017 S-ryhmän kolmelle osuuskaupalle ja SOK:lle. Stockmann Herkun Suomen liiketoiminta on raportoitu lopetettuna toimintona konsernitilinpäätöksessä.

Rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu IAS 39:n mukaisesti seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, myytävissä olevat rahoitusvarat ja muut velat.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin. Laina tai saaminen on pitkäaikainen, jos se erääntyy yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaamiset kirjataan taseeseen alun perin käypään arvoon. Epävarmojen saamisten määrä arvioidaan kokemusperäisen kertymän perusteella. Epävarmoina saamisina kirjataan arvonalennuksena kuluksi tuloslaskelmaan kunkin saatavakannan alkuperäisen arvon ja kerytettävissä olevan diskontatun rahamäärän välinen erotus.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään on luokiteltu kaikki sijoitukset lukuun ottamatta myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltuja osakkeita. Ryhmän erät arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmiä tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaan luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, jollei niitä ole tarkoitus pitää alle 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Tähän ryhmään sisältyvät konsernin osakesijoitukset, ja ne arvostetaan käypään arvoon. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinta. Käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaisena, mikäli niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä. Mikäli osakesijoituksen käypä arvo on merkittävästi tai pitkäaikaisesti alempi kuin hankintahinta, kirjataan arvonalentumistappio.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jona yhtiö sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun yhtiö luopuu erän sopimusperusteisista oikeuksista, oikeudet raukeavat tai kun yhtiö menettää erän määräysvallan.

Korolliset velat luokitellaan muihin velkoihin, ja ne merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään korollisten velkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin korolliset velat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Pitkäaikaiset velat erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua, ja lyhytaikaisten velkojen maturiteetti on alle 12 kuukautta.

Johdannaissopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta johdannaisia, joihin sovelletaan rahavirran suojauslaskentaa ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot.

Koronvaihtosopimusten käypä arvo määritellään tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttämällä raportointipäivän markkinahintoja. Koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernissa ei tilinpäätöshetkellä ole ollut ulkona olevia koronvaihtosopimuksia.

Valuuttatermiinien ja valuutanvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvostamalla ne raportointihetken markkinahintoihin. Valuuttaoptioiden käypä arvo lasketaan käyttämällä Black & Scholes -mallia. Valuuttajohdannaisten arvostustulokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, joihin sovelletaan IAS 39:ssä määriteltyä rahavirran suojauslaskentaa.

Suojauslaskentaa sovelletaan valuuttajohdannaisiin, joilla suojataan ennakoituja valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja ja jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Suojatun rahavirran täytyy olla erittäin todennäköinen, ja sillä täytyy viime kädessä olla tulosvaikutus. Rahavirtojen suojausta varten tehtyjen johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa ja mahdollinen tehoton osa kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti myynnin tai ostojen oikaisueriin samalla kaudella kun suojauslaskennan kohteena olevat ennakoitut tapahtumat kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli suojatun rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, siihen liittyvä suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos siirretään tuloslaskelmaan.

Suojauslaskentaa sovelletaan valuuttamääräisiin lainoihin, jotka suojaavat ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä valuuttamääräisiä nettosijoituksia. Suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman muuntoeroissa. Nettosijoituksen suojauksesta muuntoeroihin kirjatut voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain.

Suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välinen suojaussuhde dokumentoidaan suojaukseen ryhdyttäessä. Dokumentointi sisältää tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja tehokkuuslaskelmat. Suojaussuhteen tulee olla tehokas, ja tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen.

Tehokkuuden testaus tehdään jokaisella tilinpäätöshetkellä.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta hankinta-ajankohdan jälkeen. Rahavarojen käyvän arvon oletetaan vastaavan kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

Luotollinen shekkitali, joka on vaadittaessa maksettavissa ja on osa konsernin kassanhallintaa on esitetty osana rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina (hybridilaina)

Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina on hybridilaina, joka esitetään konsernitilinpäätöksessä omana pääomana. Hybridilaina on heikommassa etusija-asemassa kuin konsernin muut velkasitoumukset. Sen etusija-asema on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia erinä parempi. Hybridilainan korot maksetaan, jos konserni jakaa osinkoa. Jos osinkoa ei jaeta, päättää konserni mahdollisesta koron maksusta erikseen. Maksamattomat korot kumuloituvat. Hybridilainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestysvoimaa yhtiökokouksessa.

Omat osakkeet

Jos Stockmann Oyj Abp tai sen tytäryritykset hankkivat yhtiön omia osakkeita, vähennetään omaa pääomaa määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta, mukaan lukien transaktiomenot verolla vähennettynä. Jos osakkeet, jotka on hankittu, myydään tai luovutetaan vastikkeena, merkitään saatu suorite omaan pääomaan.

Maksettavat osingot

Hallituksen ehdotusta osingonjaosta ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Osingot kirjataan yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen

Konserni ottaa käyttöön kunkin standardin, standardimuutoksen ja tulkinnan voimaantulopäivänä, tai jos voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnot, joita konserni ei ole vielä soveltanut.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Uusi

standardi korvaa nykyiset IAS 18- ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnot. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen siitä, mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Uuden standardin mukaan myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää.

Konserni on arvioinut uuden standardin vaikutuksia tuleviin konsernitilinpäätöksiin. Pääosa konsernin myyntituotoista muodostuu tavaroiden vähittäismyynnistä, jossa maksuvälineenä käytetään joko käteistä rahaa tai luottokorttia ja myyntituotot kirjataan tavarantoimittajien myyntihetkellä määräysvallan siirtyessä ostajalle. Konsernin kanta-asiakasohjelmiin tai myyntikampanjoihin liittyen asiakkaat voivat saada etuja, jotka muodostavat IFRS 15 mukaisen erillisen suoritevelvoitteen tai transaktiohintaan sisältyvän muuttuvan vastikkeen. Uusi standardi tulee näiltä osin muuttamaan myynnin ajallista kohdistamista, mutta muutoksen vaikutus ei tule olemaan merkittävä. Nykyisen käytännön mukaisen etämyynnin kokemuksesta määrittävän palautusjaksotuksen, jolla oikaistaan myyntiä ja hankintahintaa, katsotaan vastaavan uuden standardin kirjaamisperiaatteita.

Konserni tulee soveltamaan standardia takautuvasti siirtymäsäännön kappaleen C3(b) mukaisesti siten, että soveltamisen aloittamisesta aiheutunut kertynyt vaikutus kirjataan kertyneiden voittovarojen 1.1.2018 avaavan taseen oikaisuksi, mutta oikaisulla ei ole olennaista vaikutusta konsernin oman pääoman määrään. Vertailuvuotta ei oikaista, vaan uutta standardia tullaan soveltamaan sopimuksiin, joita ei ole kokonaan toteutettu IFRS 15:n soveltamisen aloittamisajankohtana.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset, joita on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39-standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitokäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty.

Konserni on arvioinut uuden standardin vaikutuksia tuleviin konsernitilinpäätöksiin. Rahoitusvarat tullaan luokittelemaan konsernin liiketoimintamalliin perustuen kolmeen luokkaan: jaksotettuun hankintamenoon, johon sisältyvät lainat ja muut saamiset; käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, johon sisältyvät kassavirtakriteerit täyttävät nykyisin myytävissä olevat rahoitusvarat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin. Konsernin rahoitusvelat tullaan luokittelemaan kahteen luokkaan: jaksotettuun

hankintamenoon, johon sisältyy lainat ja muut velat sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin.

IFRS 9 mukaan rahoitusvarojen arvonalentuminen on kirjattava odotettujen luottotappioiden perusteella eikä realisoituneiden tappioiden perusteella kuten IAS 39 mukaan. Standardi sisältää yksinkertaistetun menettelyn koskien arvonalentumisten kirjaamista myynti- ja vuokrasaamisista. Stockmann konsernissa uusi arvonalentumisvarauksen kirjausperiaate koskee myynti- ja vuokrasaamisten luottotappioiden kirjaamista. Tulevien luottotappioiden määrä arvioidaan kokemusperäisen kertymän perusteella ja kirjataan tulosvaikutteisesti prosenttiosuutena kaikista avoimista myyntisaamisista. Uusi standardi tulee muuttamaan luottotappioiden ajallista kohdistamista, mutta muutoksen vaikutus ei tule olemaan merkittävä.

IFRS 9 yksinkertaistaa suojauslaskennan soveltamismallia, mutta asettaa suojauslaskennalle uusia laadullisia vaatimuksia korostaen suojauslaskennan soveltamista riskienhallinnan lähtökohdista. Suojauksen tehokkuuden mittaaminen takautuvasti ja määrällinen tehokkuusvaatimus 80-125%:ia poistuivat ja tehokkuuden mittaamisessa voidaan käyttää myös laadullisia mittareita. Muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin.

Konserni tulee ottamaan standardin käyttöön takautuvasti 1.1.2018 hyödyntäen käytännön apukeinoja eikä vertailutietoja tulla oikaistamaan.

IFRS 16 Vuokrasopimukset, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Uusi standardi korvaa IAS 17-standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuususeränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena.

Konserni on arvioinut, että uudella standardilla tulee olemaan merkittävä vaikutus konsernin varoihin ja velkoihin sekä tunnuslukuihin. Konserni tulee soveltamaan standardia takautuvasti siirtymäsäännön kappaleen C5(b) mukaisesti siten, että soveltamisen aloittamisesta aiheutunut kertynyt vaikutus kirjataan kertyneiden voittovarojen 1.1.2019 avaavan taseen oikaisuksi eikä vertailutietoja oikaista.

Standardin soveltamisen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelka kirjataan vuokrasopimusten

perusteella maksettavien minimivuokrien nykyarvoon diskontattuna lisäluoton korolla. Käyttöomaisuuserän hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan määrä soveltamisen alkamisajankohtana. Samankaltaisissa taloudellisissa ympäristöissä oleviin vuokrasopimuksiin sovelletaan yhtä diskonttauskorkoa. Jos vuokrasopimus loppuu 12 kuukauden kuluessa soveltamisen aloittamisesta, ei sopimusta sisällytetä soveltamisen alkamisajankohdan vuokrasopimusvelkaan. Alkuvaiheen välittömät menot jätetään käyttöomaisuuserän arvostuksen ulkopuolelle. Vuokra-ajan määrittämisessä ja jatkamis- ja päättämisoptioiden käytössä tullaan käyttämään jälkiviisautta standardin soveltamisen alkamisajankohtana. 31.12.2017 konsernin liiketilöiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat ja leasingisopimusten maksut olivat 687,5 miljoonaa euroa (liitetieto 29).

Uuden standardin mukaisella vuokrasopimusten käsittelyllä on merkittävä vaikutus myös konsernin tuloslaskelmaan. Vuokralle ottaja kirjaa tulosvaikutteisesti sopimuksen alkamisajankohdan jälkeen vuokrasopimusvelan koron, joka lasketaan vuokrasopimuksen alkamisajankohdan mukaisella diskonttauskorolla sekä muuttuvat vuokrat, jotka eivät sisälly vuokrasopimusvelkaan. Käyttöomaisuuserästä vähennetään kauden poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot tulosvaikutteisesti.

Muutokset IFRS 2:een Osakeperusteisesti maksettavien liiketoimien luokittelu, joita on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät tietätyntyyppisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluetta: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Tulkinta IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Kun ulkomaanrahan määräinen – omaisuususerään, kuluun tai tuottoon liittyvä – ennakkosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakkosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakkosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Muutokset IAS 40:ään Sijoituskiinteistöjen siirrot, joita on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2014–2016, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1 ja IAS 28 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän valitseman ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Muutokset IFRS 9:ään Prepayment Features with Negative Compensation, joita on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrummenttien arvostamisen jaksotettuun hankintamenuun. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Muutokset IAS 28:aan Long-term Interests in Associates and Joint Ventures, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selventävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutoskokoelma 2015–2017, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2017.

2. Segmenttitiedot

Toimintasegmentit

Stockmann-konsernin raportoivat segmentit ovat Lindex, Stockmann Retail ja Real Estate. Segmentit ovat konsernin liiketoimintayksiköitä, joita johdetaan ja seurataan erillisinä yksiköinä, jotka myyvät erilaisia tuotteita ja palveluita. Konsernin esittämä segmentti-informaatio perustuu johdon sisäiseen raportointiin, jossa johdon arvio segmenttien tuloksellisuudesta perustuu segmenttien liikevoiton seurantaan ja jossa varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat IFRS-säännösten mukaiset.

Lindex

Muotikaupan myymäläketju Lindexillä on yhteensä 490 myymälää 18 maassa ja verkkokauppa. Lindexin liikeidea on tarjota inspiroivaa muotia sopivaan hintaan. Naistenvaatteissa, alusvaatteissa, lastenvaatteissa ja kosmetiikassa on useita eri konsepteja.

Stockmann Retail

Stockmannin kahdeksan tavarataloa kolmessa maassa ja Stockmannin verkkokauppa Suomessa tarjoavat laajan ja laadukkaan tuotevalikoiman, hyvän hinta-laatu -suhteen sekä asiantuntevaa ja erinomaista asiakaspalvelua korkeatasoisessa ja kansainvälisessä ostosympäristössä. Hobby Hallin etäkauppa oli myös osa Stockmann Retail -segmenttiä vuoden 2016 loppuun, jolloin se myytiin.

Real Estate

Real Estate -liiketoimintayksikkö koostuu konsernin kiinteistöomistuksista Helsingissä, Pietarissa, Tallinnassa ja Riassa. Kiinteistöt ovat Stockmann-tavaratalojen ja ulkopuolisten vuokralaisten käytössä.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Konserni toimii Suomen lisäksi kahdella maantieteellisellä alueella, jotka ovat Ruotsi ja Norja sekä Baltia, Venäjä ja muut maat.

Toimintasegmentit, milj. euroa *

	2017	2016
Liikevaihto		
Lindex	606,0	633,2
Stockmann Retail	410,2	508,3
Real Estate	67,1	60,1
Segmentit yhteensä	1 083,3	1 201,5
Jakamaton	0,0	0,0
Eliminoinnit	-27,5	-25,8
Konserni yhteensä	1 055,9	1 175,7

* Stockmann Herkun liiketoiminta Suomessa on luokiteltu lopetetuksi toiminnoiksi, jonka johdosta tuloslaskelmaan liittyviä vertailulukuja on oikaistu

	2017	2016
Liikevoitto/ -tappio		
Lindex	13,4	54,9
Stockmann Retail	-20,6	-39,1
Real Estate **	29,0	21,1
Segmentit yhteensä	21,8	36,9
Jakamaton	-20,2	-8,6
Liikearvon alentuminen	-150,0	
Konserni yhteensä	-148,4	28,3
Rahoitustuotot	0,7	0,8
Rahoituskulut	-31,8	-23,9
Voitto/tappio ennen veroja, konserni yhteensä	-179,5	5,2

** Real Estaten liiketulos sisältää sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutosta 3,7 miljoonaa euroa (-0,3 miljoonaa euroa)

	2017	2016
Poistot		
Lindex	20,5	19,9
Stockmann Retail	14,9	12,9
Real Estate	23,2	21,6
Segmentit yhteensä	58,6	54,3
Jakamaton	7,3	3,0
Liikearvon alentuminen	150,0	
Konserni yhteensä	215,9	57,3

	2017	2016
Investoinnit		
Lindex	22,6	17,7
Stockmann Retail	5,7	21,2
Real Estate	4,9	5,3
Segmentit yhteensä	33,2	44,1
Jakamaton	1,5	0,1
Konserni yhteensä	34,7	44,2

	2017	2016
Varat		
Lindex	830,0	1 008,9
Stockmann Retail	189,1	217,2
Real Estate	786,4	947,9
Segmentit yhteensä	1 805,5	2 174,0
Jakamaton	71,3	67,2
Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat	184,6	
Konserni yhteensä	2 061,4	2 241,2

Tietoa markkina-alueista, milj. euroa*

Liikevaihto	2017	2016
Suomi	402,6	504,4
Ruotsi** ja Norja	474,7	503,4
Baltia, Venäjä ja muut maat	178,6	167,9
Konserni yhteensä	1 055,9	1 175,7

Suomi, %	38,1	42,9
Ulkomaat, %	61,9	57,1

* Stockmann Herkun liiketoiminta Suomessa on luokiteltu lopetetuksi toiminnoiksi, jonka johdosta tuloslaskelmaan liittyviä vertailulukuja on oikaistu

Liikevoitto/ -tappio	2017	2016
Suomi	-34,0	-39,2
Ruotsi** ja Norja	20,5	59,5
Baltia, Venäjä ja muut maat	15,2	7,9
Markkina-alueet yhteensä	1,6	28,3
Liikearvon alentuminen	-150,0	
Konserni yhteensä	-148,4	28,3

Pitkäaikaiset varat	2017	2016
Suomi	791,3	801,0
Ruotsi ja Norja	668,3	843,6
Baltia, Venäjä ja muut maat	298,5	297,2
Konserni yhteensä	1 758,1	1 941,7
Suomi, %	45,0	41,3
Ulkomaat, %	55,0	58,7

** Sisältävät Lindexin tavara- ja palvelumyynnin franchising -kumppaneille Keski-Eurooppaan ja Lähi-itään

3. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Stockmann myi 31.12.2017 Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan S-ryhmän kolmelle osuuskaupalle ja SOK:lle. 31.12.2017 päättyneen tilikauden ja vertailukauden 2016 tilinpäätöksessä Herkun Suomen liiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Tuloslaskelmassa lopetetut toiminnot esitetään erikseen jatkuvista toiminnoista.

Nevsky Centre-kauppakeskuskiinteistön myynnin selvitys on käynnissä. Nevsky Centre on luokiteltu tilinpäätöksessä myytävänä olevaksi 31.3.2017 lähtien ja esitetään taseessa erikseen.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot		Oikaistu
Milj. euroa	2017	2016
Lopetetut toiminnot		
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		
Tuotot	118,7	140,6
Kulut	129,5	150,9
Tulos ennen ja jälkeen verojen *	-10,8	-10,3
Lopetettujen toimintojen myyntiin liittyvä tulos verojen jälkeen *	-0,5	14,6
Tulos lopetetuista toiminnoista	-11,3	4,3
Lopetettujen toimintojen rahavirat		
Liiketoiminnan rahavirat	-9,6	-8,8
Investointien rahavirat	-0,9	1,8
Rahavirat yhteensä	-10,5	-7,1
Muut myytäväksi luokitellut varat ja velat		
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	183,0	
Muut saamiset	0,9	
Rahavarat	0,7	
Muut velat	39,6	
Nettovarot	145,0	

* Vuoden 2017 tulos sisältää Herkun Suomen liiketoiminnan ja sen myyntiin liittyvän tuloksen. Vuoden 2016 tulos sisältää oikaisuna Herkun Suomen liiketoiminnan tuloksen sekä Retail Venäjän yhden kuukauden liiketoiminnan tuloksen ja sen myyntiin liittyvän tuloksen.

4. Liikevaihto

Milj. euroa	2017	2016
Tuotot tavaroiden myynnistä	985,3	1 114,2
Vuokra- ja palvelutuotot	70,5	61,5
Yhteensä	1 055,9	1 175,7
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöstä	22,6	19,5

Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöistä liittyy Nevsky Centreen Venäjällä. Lisätietoja sijoituskiinteistöistä on esitetty liitetiedossa 16.

5. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2017	2016
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	0,0	1,3
Yhteensä	0,0	1,3

6. Käyvän arvon muutokset

Milj. euroa	2017	2016
Voitto sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta	7,3	
Tappio sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta	-3,7	-0,3
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset yhteensä	3,7	-0,3

Lisätietoja sijoituskiinteistöistä on esitetty liitetiedossa 16.

7. Liiketoiminnan myyntikate

Milj. euroa	2017	2016
Liikevaihto	1 055,9	1 175,7
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	467,0	520,3
Myyntikate	588,8	655,4
Myyntikateprosentti liikevaihdosta	55.8%	55.7%

8. Palkat ja muut työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

Milj. euroa	2017	2016
Palkat	183,6	210,5
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	18,1	22,5
Muut henkilösivukulut	34,6	37,4
Yhteensä	236,2	270,4

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 33, Lähipiiritapahtumat.

9. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	12,4	11,3
Rakennukset ja rakennelmat	23,2	22,2
Sijoituskiinteistöt		-0,8
Koneet ja kalusto	24,5	23,3
Vuokratilojen muutos- ja perusparannustyöt	0,9	1,2
Poistot yhteensä	60,9	57,3
Aineettomat hyödykkeet	5,0	
Liikearvo	150,0	
Arvonalentumiset yhteensä	155,0	
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	215,9	57,3

10. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2017	2016
Liikepaikkakulut	175,8	185,6
Markkinointikulut	44,1	53,2
Tavarankäsittelykulut	6,0	13,5
Luottotappiot	0,8	0,3
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	4,3	4,6
Välittömät hoitokulut sijoituskiinteistöstä	2,5	2,3
Muut kulut	55,3	40,7
Yhteensä	288,8	300,3

Tilintarkastajien palkkiot

Milj. euroa	2017	2016
Tilintarkastus	0,4	0,4
Todistukset ja lausunnot	0,0	0,1
Veroneuvonta	0,2	0,3
Muut palvelut	0,1	0,1
Yhteensä	0,7	0,9

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Stockmann Oyj-konsernin yhtiöille tilikaudella 2017 olivat yhteensä 201 tuhatta euroa. Palvelut koostuivat veropalveluista (150 tuhatta euroa) ja muista palveluista (51 tuhatta euroa).

11. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot

Milj. euroa	2017	2016
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,0	0,1
Korkotuotot pankkitalletuksista, muista sijoituksista ja valuuttajohdannaisista	0,6	0,7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	0,1	
Yhteensä	0,7	0,8

Rahoituskulut

Milj. euroa	2017	2016
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	-22,9	-17,5
Osuuskunnan osuuksien alaskirjaus	-3,8	
Arvon alentumistappiot lainasaamisista	-3,5	-5,0
Oikaisut aiempien vuosien korkoihin liittyen verotarkastuksiin	3,0	
Kulut ennakaisista lainojen takaisinmaksuista	-2,0	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos		-0,2
Valuuttakurssierot	-2,6	-1,2
Yhteensä	-31,8	-23,9

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

Milj. euroa	2017	2016
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-31,1	-23,1

12. Tuloverot

Milj. euroa	2017	2016
Tuloverot tilikaudelta	-5,0	-10,1
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	1,0	-4,8
Laskennallisen verovelan / -saamisen muutos	-14,7	2,2
Yhteensä	-18,7	-12,7

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20 % laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

Milj. euroa	2017	2016
Voitto ennen veroja	-179,5	5,2
Tuloverot voimassaolevalla verokannalla	35,9	-1,0
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	1,0	-4,8
Verovapaat tulot	0,0	0,8
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	-1,5	-0,4
Vähennyskelvottomat kulut	-40,3	-4,6
Nevsky Centre kiinteistön uudelleenarvostukseen liittyvän verovelan lisäys	-12,8	
Verotuksellisista tappioista kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset	-5,7	-2,7
Verokannan muutoksen vaikutus laskennallisiin veroihin	0,8	
Edellisinä tilikausina kirjatun laskennallisen verosaamisen peruutus	4,1	
Verot tuloslaskelmassa	-18,7	-12,7

Stockmann-konserni on saanut Ruotsin veroviranomaisilta verotukseen liittyvät oikaisupäätökset koskien verovuosia 2013, 2014 ja 2015. Päätösten mukaan konserniyhtiö Stockmann Sverige AB ovat veloitettuja maksamaan 16,1 miljoonaa euroa lisäveroja ja niihin liittyviä korkoja. Stockmann pitää päätöksiä perusteettomina ja on valittanut niistä. Verot on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden tulokseen vuosina 2015-2017, joista 4,7 miljoonaa euroa kirjattiin vuoden 2017 tuloslaskelmaan.

Suomessa Verotuksen oikaisulautakunta teki vuonna 2017 päätöksen Stockmannin oikaisuvaatimuksesta liittyen Verohallinnon aiemman tekemään päätökseen, jonka mukaan Stockmann olisi joutunut maksamaan vuosilta 2009-2011 lisäveroa ja niihin liittyviä korkoja yhteensä 10,3 miljoonaa euroa. Oikaisulautakunnan päätöksen mukaan lisäveron määrä korkoineen on 2,6 miljoonaa euroa ja Stockmann palautti 5,6 miljoonaa euroa veroja ja 2,1 miljoonaa euroa veroihin liittyviä korkoja vuoden 2017 tuloslaskelmaansa.

13. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto vähennettynä verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Kun laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta lasketaan, osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien optioiden osakkeiksi muunnosta aiheutuva laimentava vaikutus. Optioilla on laimentava vaikutus, kun optioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

eur	2017	2016
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos	-209 439 063	-3 196 896
Hybridilainan kertynyt korko	-6 587 500	-6 570 981
Verovaikutus	1 317 500	1 314 196
Nettovaikutus	-5 270 000	-5 256 785
	-214 709 063	-8 453 681
Ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo / 1000 kpl	72 048 683	72 048 683
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	-2,82	-0,18
Lopetetuista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	-0,16	0,06
Tilikauden tuloksesta (laimentamaton ja laimennettu)	-2,98	-0,12

14. Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	735,6	764,7
Muuntoero +/-	-21,8	-29,1
Hankintameno 31.12.	713,8	735,6
Tilikauden arvonalentumiset	-150,0	
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-150,0	
Kirjanpitoarvo 1.1.	735,6	764,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	563,8	735,6

Tavaramerkki

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	95,5	99,3
Muuntoero +/-	-2,8	-3,8
Hankintameno 31.12.	92,7	95,5
Kertyneet poistot 1.1.	-0,3	-0,3
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,3	-0,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	95,2	98,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	92,4	95,2

Arvonalentumistestaus

Stockmann-konsernin IFRS 8:n mukaiset raportoitavat segmentit muutikauppaliiketoimintaa harjoittava Lindex ja tavaratalo- ja verkkokauppaliiketoimintaa harjoittava Stockmann Retail ovat rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joiden kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuuserien tai omaisuuseräryhmien kerryttämistä rahavirroista. Stockmann-konserni suorittaa arvonalentumistestauksen tilinpäätöksen yhteydessä tai jos esiintyy viitteitä omaisuuserien arvon alentumisesta. Arvonalentumistestausta varten liikearvosta 31.12.2017 on kohdistettu Lindex -segmentille 538,8 miljoonaa euroa ja Stockmann Retail -segmentille 25 miljoonaa euroa.

Lindex-tavaramerkki, 92,4 miljoonaa euroa, on kohdistettu kokonaisuudessaan Lindex-segmentille. Lindex-tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Lindex-tavaramerkki on ollut olemassa yli 60 vuotta, ja konserni tulee käyttämään sitä jatkossakin sekä nykyisillä markkinoilla että Lindexin tuotevalikoiman ja liiketoimintamallin viemisessä uusille markkinoille.

Tilikauden aikana suoritettu arvonalentumistestaus

Koska tilikauden aikana havaittiin viitteitä siitä, että Lindexin omaisuuserien arvo taseessa ylitti sen

kerryttävissä olevat rahavirrat, määritettiin Lindexin kerryttävissä olevat rahavirrat 30.9.2017 käyttäen samoja laskentaperiaatteita kuin testaushetkellä tilinpäätöksessä 31.12.2016 ja 31.12.2017. Suoritettuna arvonalentumistestauksen tuloksena kirjattiin 150 miljoonan euron arvonalentumistappio tuloslaskelmaan 30.9.2017. Tilikauden aikana todetun arvonalennuksen taustalla olleet keskeisimmät arvonalentumiseen johtaneet muuttujat rahavirtaennusteissa liittyvät muutikaupan heikentyneeseen markkinatilanteeseen sekä Lindex-segmentin heikentyneeseen liikevaihto- ja kannattavuustasoon.

Tilinpäätöksessä 31.12.2017 suoritettu arvonalentumistestaus

Sekä Lindex- että Stockmann Retail -segmentteihin kohdistuvat liikearvot testattiin 31.12.2017. Rahavirtaa tuottavan yksikön Lindexin tilikauden aikaisen arvonalentumistappion kirjaamisesta seurasi, että liikearvoon kohdistuvat kerryttävissä olevat rahavirrat vastaavat konsernin liikearvon kirjanpitoarvoa 538,8 miljoonaa euroa. Testaus ei antanut aihetta lisäarvonalentumiskirjaukseen.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset oletukset ja muuttujat

Arvonalentumistestauksessa Lindexin ja Stockmann Retail-segmentin rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon

hyväksymiin markkina-aluekohtaisiin ennusteisiin, jotka kattavat tulevan viiden vuoden ajanjakson ja jotka vaikuttavat myös terminaalikauteen. Tilikauden aikana päivitettyissä pitkän aikavälin ennusteissa on otettu huomioon suhdannetilanteen muutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset Lindexin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,7 prosentin kasvutekijää ja ennustejakson jälkeiset Stockmann Retailin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,5 prosentin kasvutekijää.

1. Volyymin kasvu, joka perustuu arvioon olemassa olevien tavaratalojen, myymälöiden ja verkkokaupan myynnin kehityksestä.
2. Kannattavuuden paraneminen, joka perustuu ennustettuun myyntikatteen kasvuun.
3. Diskonttauskorko, joka on määritetty optimaaliseen tai saman toimialan verrokkiyritysten keskimääräiseen rahoitusrakenteeseen pohjautuvan keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta.

Diskonttauskoron osatekijät ovat:

- markkinakohtainen riskitön korko
- markkinariskipreemio
- toimialakohtainen beta, jonka arvioidaan kuvaavan markkinoiden näkemystä yksikön riskipreemiosta
- vieraan pääoman kustannus
- omavaraisuusaste, joka vastaa konsernin tavoitepääomarakenteen mukaista optimaalista rahoitusrakennetta

Johto on määrittänyt diskonttauskoron osatekijät siten, että markkinakohtainen riskitön korko, markkinariskipreemio sekä toimialakohtainen beta ovat yhdenmukaisia ulkoisista informaatiolähteistä saatujen tietojen kanssa ja vieraan pääoman kustannus kuvastaa toteutunutta kehitystä ja konsernin voimassaolevien lainasopimusten ehtoja.

Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja. Lindexin diskonttauskorko perustuu Ruotsin ja Suomen markkinakorkoihin ja maarisktiin, diskonttauskorkona on Lindexillä käytetty 7,3 prosenttia (8,1% vuonna 2016). Stockmann Retailin diskonttauskorko perustuu Suomen markkinakorkoon ja maarisktiin. Diskonttauskorkona on käytetty Stockmann Retailissa 7,3 prosenttia (8,0% vuonna 2016). Diskonttauskorko on alhaisempi kuin vuonna 2016, mikä johtuu markkinakohtaisen tiedon muutoksista.

Herkkydet kerrytettävissä olevien rahamäärien laskennassa

Lindex'in tasearvon ja testauksen perusteella todetun arvon välillä ei ole puskuria ja siten, mikä tahansa epäsuotuisa muutos keskeisissä muuttujissa yksin tai yhdessä voi aiheuttaa arvonalentumistappion lisäkirjaamisen.

Arvonalentumistestauksessa Stockmann Retailin kerrytettävissä olevat rahavirrat ovat yli 50 prosenttia suuremmat kuin Retailin arvo taseessa. Kuitenkin haasteellisena jatkuvan kilpailutilanteen ja kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan vaikuttavan yleisen taloustilanteen seurauksena jonkin keskeisen muuttujan epäsuotuisa muutos voi johtaa tilanteeseen, jossa Stockmann Retailin kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon, mikä aiheuttaisi arvonalentumistappion kirjaamisen.

Stockmann Retailille on tehty herkkyysanalyysi käyttämällä downside-skenaariota. Skenaarioissa myynnin kasvu pienennettiin johdon arviosta tai korkokantaa korotettiin. Jos Stockmann Retailin myynti kasvaisi keskimäärin 0,6 prosenttiyksikköä ennustettua vähemmän ennusteperiodin aikana heijastuen myös terminaalikauden arvoon tai diskonttauskorko nousisi 5 prosenttiyksikköä, pitkäaikaisten varojen kirjanpitoarvo ja käyttöpääoma yhteensä ylittäisi yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärän. Arvonalentumistestauksen perusteella ei ole tarvetta arvonalentumiskirjaukseen.

Aineettomat oikeudet

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	85,8	89,2
Muuntoero +/-	-0,8	-1,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	7,1	3,7
Vähennykset 1.1.-31.12.	-10,1	-10,5
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	6,5	4,3
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	
Hankintameno 31.12.	88,4	85,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-40,5	-40,5
Muuntoero +/-	0,6	0,2
Vähennysten poistot	6,8	10,7
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	
Alaskirjaukset	-5,0	
Tilikauden poisto	-11,9	-10,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-49,9	-40,5
Kirjanpitoarvo 1.1.	45,3	48,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	38,5	45,3

Muut aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	8,3	8,7
Muuntoero +/-	-0,5	-0,3
Vähennykset 1.1.-31.12.		-0,2
Hankintameno 31.12.	7,8	8,3
Kertyneet poistot 1.1.	-7,3	-7,5
Muuntoero +/-	0,4	0,2
Vähennysten poistot		0,1
Tilikauden poisto	-0,2	-0,2
Kertyneet poistot 31.12.	-7,0	-7,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,0	1,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,8	1,0

Muut aineettomat hyödykkeet, rahoitusleasing

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	3,2	3,2
Hankintameno 31.12.	3,2	3,2
Kertyneet poistot 1.1.	-1,0	-0,7
Tilikauden poisto	-0,3	-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-1,3	-1,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	2,2	2,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,9	2,2

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	3,7	1,9
Lisäykset 1.1.–31.12.	3,3	6,2
Vähennykset 1.1.–31.12.		-0,1
Siirrot erien välillä 1.1.–31.12.	-6,5	-4,3
Hankintameno 31.12.	0,6	3,7
Kirjanpitoarvo 1.1.	3,7	1,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,6	3,7
Milj. euroa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	698,0	883,1

Vuonna 2017 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- ICT kehitysinvestoinnit

Vuonna 2016 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- ICT kehitysinvestoinnit
- Stockmann.com etäkauppaliiketoiminnan kehitysinvestoinnit

15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Maa- ja vesialueet

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno sisältäen arvostukset käypään arvoon 1.1.	114,3	140,4
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	3,2	4,9
Vähennykset 1.1.–31.12.		-1,0
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	-13,6	-30,0
Hankintameno 31.12.	103,9	114,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	114,3	140,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	103,9	114,3

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 86,5 (94,1) miljoonaa euroa.

Rakennukset ja rakennelmat

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno sisältäen arvostukset käypään arvoon 1.1.	804,6	929,4
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	34,9	43,4
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.–31.12.	0,0	0,0
Vähennykset 1.1.–31.12.	-2,6	-2,7
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	-99,8	-173,2
Siirrot erien välillä 1.1.–31.12.	4,3	7,8
Hankintameno 31.12.	741,4	804,6
Kertyneet poistot 1.1.	-149,9	-151,6
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Vähennysten poistot	2,6	1,8
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön	16,6	22,2
Tilikauden poisto	-23,2	-22,3
Kertyneet poistot 31.12.	-153,9	-149,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	654,8	777,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	587,6	654,8

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 365,1 (395,3) miljoonaa euroa.

Maa-alueet ja rakennukset on esitetty IAS 16 -standardin mukaisesti uudelleenarvostettuun arvoon. Uudelleenarvostus suoritetaan säännöllisesti siten, että maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvo ei olennaisesti poikkea niiden käyvästä arvosta tilinkauden lopussa. Auktorisoidut kiinteistöarvioijat kullakin markkina-alueella suorittavat arvioinnin perustuen kymmenen vuoden diskontattuihin kassavirtoihin. Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus kaikista kiinteistöistä mukaan lukien sijoituskiinteistö oli 5,6 prosenttia (5,7 prosenttia). Käyvän arvon hierarkiassa maa-alueiden ja rakennusten arvostus on luokiteltu tasolle 3.

Uudelleenarvostus perustuu International Valuation Standard Committeeen määrittämiin standardeihin. Riippumattomat arvioijat laskevat kunkin maa-alueen ja rakennuksen käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti
- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistöjen investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannustoista

Uudelleenarvostus tehdään vuosittain tai jos on viitteitä siitä, että käypä arvo poikkeaa maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvosta. Useat riippumattomat, ammatillisesti pätevät arvioijat suorittavat arvostukset ja Stockmannin Real Estate käy ne läpi ja esittää suosituksensa käyviksi arvoiksi Stockmannin hallitukselle. Hallitus arvioi käypä arvoja ja vahvistaa käytettävät käyvät arvot. Rakennuksista kirjataan tasapoistot niiden käyttöaikana. Maa-alueista ei kirjata poistoja.

Koneet ja kalusto

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	262,2	226,4
Muuntoero +/-	-6,0	-0,3
Lisäykset 1.1.-31.12.	16,3	14,4
Vähennykset 1.1.-31.12.	-12,1	-8,6
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	9,4	30,2
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-6,9	
Hankintameno 31.12.	262,9	262,2
Kertyneet poistot 1.1.	-181,2	-163,2
Muuntoero +/-	5,2	-0,9
Vähennysten poistot	7,3	8,0
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	6,4	
Tilikauden poisto	-24,5	-25,2
Kertyneet poistot 31.12.	-186,7	-181,2
Kirjanpitoarvo 1.1.	81,0	63,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	76,2	81,0

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	37,5	39,3
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,1	0,4
Vähennykset 1.1.-31.12.	-2,9	-4,5
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	1,4	2,2
Hankintameno 31.12.	36,0	37,5
Kertyneet poistot 1.1.	-31,3	-33,8
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Vähennysten poistot	0,6	3,7
Tilikauden poisto	-0,9	-1,2
Kertyneet poistot 31.12.	-31,6	-31,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	6,1	5,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	4,4	6,1

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	8,7	29,3
Muuntoero +/-	0,0	
Lisäykset 1.1.-31.12.	7,9	20,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,1	-0,4
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-15,1	-40,5
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-0,2	
Hankintameno 31.12.	1,2	8,7
Kirjanpitoarvo 1.1.	8,7	29,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	8,7

Milj. euroa	2017	2016
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	773,2	864,9

Vuonna 2017 aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- Tavaratalojen ja kiinteistöjen muutos- ja perusparannusmenoja

Vuonna 2016 aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät seuraavat olennaiset erät:

- Tapiolan tavaratalon rakentamis- ja muutuskustannuksia Suomessa
- Suomen jakelukeskuksen laiteinvestointeja
- Suomen muiden tavaratalojen ja kiinteistöjen muutos- ja perusparannusmenoja

16. Sijoituskiinteistöt

Milj. euroa	2017	2016
Käypä arvo 1.1.	181,0	
Uudelleenluokittelu maa-alueista	13,6	30,0
Uudelleenluokittelu rakennuksista	83,3	151,0
Arvostus käypään arvoon	3,7	0,5
Siirto myytäväksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-181,0	
Muut muutokset		-0,6
Käypä arvo 31.12.	100,5	181,0

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 80,6 (31,9) miljoonaa euroa.

Kun konserni pitää hallussaan maa-aluetta tai rakennusta vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua hankkiakseen ennemmin kuin käyttääkseen sitä omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassaan, luokitellaan kiinteistö IAS 40 standardin mukaisesti sijoituskiinteistöksi.

Stockmann-konserni soveltaa sijoituskiinteistöihinsä käyvän arvon mallia. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistön käypä arvo kuvastaa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteita eikä siitä ole vähennetty mahdollisia transaktiomenoja, joita syntyisi myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittely suorittavat konsernin ulkopuoliset ammatillisesti pätevät ja toisistaan riippumattomat arvioitsijat kaikilla markkina-alueilla kiinteistökohtaisesti.

Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on määrittänyt The International Valuation Standard Committee. Riippumattomat arvioijat laskevat maa-alueiden ja rakennusten käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti

- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistön investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannustöistä

Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus sisältäen IAS 16 mukaisesti arvostetut kiinteistöt oli 5,6 prosenttia (5,7 prosenttia). Käyvän arvon hierarkiassa maa-alueiden ja rakennusten arvostus on luokiteltu tasolle 3.

Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan S-ryhmälle myymisen toteuduttua, Helsingissä osoitteessa Pohjoisesplanadinkatu 39 sijaitseva Kirjatalo ei ole enää lainkaan konsernin omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassa vaan konserni pitää kiinteistöä hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa ja omaisuuden arvonnousua. Konserni on luokitellut Kirjatalon IAS 40:n mukaisesti sijoituskiinteistöksi 31.12.2017. Myös Espoossa sijaitseva Tapiolan Säästötammi-niminen kiinteistö, josta Stockmann omistaa 37,8 prosenttia on luokiteltu 31.12.2017 sijoituskiinteistöksi.

Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centre-kauppakeskuskiinteistön myynnin selvitys on käynnissä. Nevsky Centre on luokiteltu myytävissä oleviin varoihin 31.3.2017 alkaen ja esitetään omalla rivillään taseessa.

17. Yhteisjärjestelyt

Yhteiset toiminnot

Konserni omistaa 37,8 % Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab:n osakkeista. Kiinteistöosakeyhtiö sijaitsee Espoossa. Yhteinen toiminto ei ole Stockmannille olennainen.

Konserni omistaa 67 % kiinteistöyhtiö SIA Stockmann Centrsin osakkeista, joka oikeuttaa 63 %:n hallintaan kiinteistöosakeyhtiön tiloista, minkä takia konserni

osallistuu yhteiseen toimintoon 63 %:lla. SIA Stockmann Centrs omistaa kauppakeskuskiinteistön Latviassa. Stockmannin osuus yhteisistä toiminnosta käsittää Stockmannin Latvian tavaratalon liiketilat. Yhteinen toiminto on Stockmannille olennainen.

Konsernitiilinpäätökseen on sisällytetty konsernin omistusosuutta vastaava osuus sekä yhteisten toimintojen varoista ja veloista että tuotoista ja kuluista.

Yhteisten toimintojen varat ja velat

Milj. euroa	2017	2016
Pitkäaikaiset varat ilman arvostuksia käypään arvoon	15,3	16,0
Lyhytaikaiset varat	0,6	0,5
Pitkäaikaiset velat	2,8	5,3
Lyhytaikaiset velat	0,2	0,2

Kiinteistöjen käypä arvo 31.12.2017 oli 46,2 (46,2) miljoonaa euroa.

Yhteisten toimintojen tuotot ja kulut

Milj. euroa	2017	2016
Tuotot	3,2	3,3
Kulut	1,3	2,0

18. Myytävissä olevat sijoitukset

Milj. euroa	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,5	5,4
Muuntoero +/-	-0,1	0,3
Osakkeiden myynti	0,0	-0,2
Osuuskunnan osuuksien alaskirjaus	-3,8	
Siirto myytäväksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-1,4	0,0
Yhteensä	0,3	5,5

Myytävässä olevat sijoitukset ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden arvo määritellään johdon harkintaan perustuvien menetelmien perusteella.

19. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	162,2	180,7
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,0	0,0
Yhteensä	162,2	180,7

Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta 5,4 (7,5) miljoonalla eurolla.

20. Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016
Korolliset myyntisaamiset	2,2	2,2	1,6	1,6
Korottomat myyntisaamiset	15,9	15,9	14,3	14,3
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	5,3	5,3	7,5	7,5
Muut saamiset	27,1	27,1	4,0	4,0
Siirtosaamiset	31,3	31,3	32,9	32,9
Tuloverosaamiset	3,6	3,6	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	85,4	85,4	60,3	60,3

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa. Myyntisaamisiin ja muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvän luottoriskin enimmäismäärä on niiden kirjanpitoarvo.

Korolliset myyntisaamiset 2,2 milj. euroa koostuvat pelkästään etäkaupan kertaluotoista vuonna 2017 (1,6 milj.

euroa). Näiden saamisten myyntihintaan sisältyvät korkotuotot kirjataan korkotuottojen sijasta liikevaihtoon.

Muut saamiset sisältävät vuonna 2017 saamia liiketoimintakaupasta 24,7 milj. euroa. Suoritus saatiin tammikuussa 2018.

Siirtosaamiset

Milj. euroa	2017	2016
Vuokraennakot	17,3	18,1
Saaminen luottokorttiyhteistyöstä	2,8	2,0
Jaksotetut henkilösivukulut	2,7	3,8
Jaksotetut ICT-kulut	1,7	1,8
Muut siirtosaamiset	6,9	7,3
Yhteensä	31,3	32,9

21. Rahavarat

Milj. euroa	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	21,0	18,5
Lyhytaikaiset talletukset		1,7
Yhteensä	21,0	20,2

Rahavarat rahavirtalaskelmassa

Milj. euroa	2017	2016
Rahavarat	21,0	20,2
Luotollinen shekkitili	-12,2	-5,7
Yhteensä	8,8	14,5

22. Oma pääoma

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä (kpl)	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Yhteensä
31.12.2015	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
31.12.2016	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
31.12.2017	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6

Osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-osakkeita on vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 80 000 000 kappaletta ja B-osakkeita vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 100 000 000 kappaletta.

Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakepääoma on 75 000 000,00 euroa ja enimmäisosakepääoma on 300 000 000,00 euroa. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa per osake. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2017, rekisteröity

kpl	2017	2016
A-osakkeet	30 530 868	30 530 868
B-osakkeet	41 517 815	41 517 815
Yhteensä	72 048 683	72 048 683

A- ja B-osakkeiden äänivaltaerot

Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kymmenellä (10) äänellä ja B-osake yhdellä (1) äänellä.

Osakkeen muuntaminen

A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. Yhtiön osakkeiden muuntamista koskeva kirjallinen vaatimus on osoitettava yhtiön hallitukselle yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Lunastusvelvollisuus

Osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä joko yksin tai yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto sisältää osakemerkinnöistä saadut, nimellisarvon ylittävät rahasuoritukset transaktiomenoilla vähennettynä.

Muut rahastot

Milj. euroa	2017	2016
Vararahasto	0,1	0,2
Suojausinstrumenttien rahasto	-0,1	1,5
Muut rahastot	43,7	43,7
Yhteensä	43,8	45,4

Muut rahastot sisältävät

- vararahaston, joka sisältää paikallisiin säännöksiin perustuvan vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.
- suojausinstrumenttien rahaston, joka sisältää rahavirran suojausinstrumenttien käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset laskennallisella verovelalla vähennettynä
- muut yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta muodostetut rahastot, jotka ovat voitonjakokelpoista omaa pääomaa.

Hybridilaina

Joulukuussa 2015 laskettiin liikkeelle 85 milj. euron hybridilaina. Omaan pääomaan kirjattiin kulujen jälkeen 84,3 milj. euroa. Lainan vuotuinen korko on 7,75 prosenttia 31.1.2020 asti. Stockmannilla on oikeus viivästyttää hybridilainan koronmaksu, mikäli se ei maksa osinkoa tai

Uudelleenarvostusrahasto

Stockmann soveltaa omistamiinsa kiinteistöihin IAS 16 -standardin mukaista uudelleenarvostusmallia. Uudelleenarvostuksesta johtuva lisäys, laskennallisella verovelalla vähennettynä, esitetään oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan transaktiomenoilla vähennettynä siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaisesti merkitä osakepääomaan.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten konsolidoinnissa syntyneet oman pääoman muuntoerot ja valuuttamääraisten nettosijoitusten konsolidoinnista syntyneet muuntoerot.

muuta hyvitystä osakepääomalle. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se takaisin aikaisintaan 31.1.2020. Hybridilaina on vakuudeton ja muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Hybridilainan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2017 lopussa oli 6,0 milj. euroa (6,8 milj. euroa vuonna 2016). Kertynyt korko 6,6 milj. euroa maksettiin tammikuussa 2018.

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on 13.2.2018 ehdottanut, että vuodelta 2017 ei jaeta varoja.

Optio-ohjelmat

Stockmannilla oli Stockmann-konsernin avainhenkilöille suunnattu Avainhenkilöoptio-ohjelma, joka päättyi vuonna 2017.

Optioiden kauden aikaiset muutokset

	2017 Optioiden määrä	Merkintä- hintä painotettuna keskiarvona euroa/osake	Merkintäjak- son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake	2016 Optioiden määrä	Merkintä- hintä painotettuna keskiarvona euroa/osake	Merkintäjak- son vaihdolla painotettu keskikurssi euroa/osake
Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja B						
Kauden alussa ulkona olleet				273 000		
Kaudella rauenneet				273 000		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat						
Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja C						
Kauden alussa ulkona olleet	279 400			279 400		
Kaudella rauenneet	279 400					
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat				279 400		
Optiot yhteensä						
Kauden alussa ulkona olleet	279 400			552 400		
Kaudella rauenneet	279 400			273 000		
<hr/>						
Kauden lopussa ulkona olevat				279 400		

23. Pitkäaikaiset velat, korollinen

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016
Joukkovelkakirjalaina	247,0	245,8	149,7	153,4
Lainat rahoituslaitoksilta	257,1	257,3	373,7	374,4
Muut lainat	1,2	1,2	1,9	1,9
Yhteensä	505,2	504,2	525,3	529,7

Rahoituslaitoslainojen, joukkovelkakirjalainojen ja muiden lainojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määritely diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla.

24. Lyhytaikaiset velat

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016
Lainat rahoituslaitoksilta	108,5	108,6		
Luotollinen shekkitili	12,2	12,2	5,7	5,7
Muut korolliset velat	137,6	137,7	230,7	231,3
Ostovelat	68,6	68,6	69,7	69,7
Muut lyhytaikaiset velat	42,7	42,7	41,3	41,3
Siirtovelat	71,6	71,6	93,8	93,8
Johdannaiset	6,3	6,3	2,9	2,9
Tuloverovelka	16,4	16,4	24,9	24,9
Yhteensä	464,0	464,2	469,0	469,6
joista korollisia	258,3	258,5	236,5	237,0

Rahoituslaitoslainojen ja liikkeelle laskettujen emissioiden käypä arvo on määritetty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla. Muiden lyhytaikaisten velkojen käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa.

Siirtovelat

EUR mill.	2017	2016
Henkilöstökulut	45,4	54,3
Jaksotetut ostot	9,1	14,4
Kanta-asiakasohjelma MORE	5,1	5,5
Korot ja muut rahoituskulut	1,8	5,5
Jaksotetut liikepaikkakulut	1,6	1,9
Palautusvaraus	1,5	1,8
Investoinnit		2,2
Muut siirtovelat	7,1	8,2
Yhteensä	71,6	93,8

25. Täsmäytyslaskelma veloista rahoituksen rahavirrassa

Milj. euroa	1.1.2017	Lainojen rahavirrat	Lainojen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa		Lainajärjestely- kulujen rahavirrat	Lainajärjestely- kulujen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa	31.12.2017
			Valuuttakurssi muutokset	Siirrot erien välillä			
Pitkäaikaiset velat, korollinen	525,3	154,5	-17,9	-149,7	-8,1	1,2	505,2
Lyhytaikaiset velat, korollinen	230,7	-134,4		149,7	-2,3	2,4	246,1
Luotollinen shekkitali	5,7	6,4					12,2
Velat rahoituksen rahavirrassa yhteensä	761,8	26,5	-17,9	0,0	-10,4	3,6	763,6

Kulut liittyen rahoitusjärjestelyihin on esitetty rahavirtalaskelmassa rahoituksen rahavirrassa. Luotollinen shekkitali on osa rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

26. Varaukset

Milj. euroa	2017	2016
Pitkäaikaiset varaukset		
Varaus tappiollisista sopimuksista		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	2,8	4,2
Varausten lisäykset	17,1	
Käytetty tilikauden aikana	-2,8	-1,4
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa	17,1	2,8
Muut varaukset		
Muut varaukset, kauden alussa	0,2	0,3
Käytetty tilikauden aikana	0,0	-0,1
Muut varaukset, kauden lopussa	0,2	0,2
Pitkäaikaiset varaukset yhteensä	17,2	3,0
Lyhytaikaiset varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus		
Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden alussa	2,3	
Varausten lisäykset	2,6	2,3
Käytetty tilikauden aikana	-2,3	
Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden lopussa	2,6	2,3
Varaus tappiollisista sopimuksista		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	1,0	1,5
Varausten lisäykset	3,0	
Käytetty tilikauden aikana	-1,0	-0,5
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa	3,0	1,0
Muut varaukset		
Muut varaukset, kauden alussa	1,1	1,0
Käytetty tilikauden aikana	-1,1	-0,2
Siirrot muista eristä		0,4
Muut varaukset, kauden lopussa	0,0	1,1
Lyhytaikaiset varaukset yhteensä	5,7	4,4

Varaukset sisältävät lopetettuihin toimintoihin ja muihin konsernin strategian mukaisiin rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja.

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verosaamisten muutos 2017

Milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kurssierot	31.12.2017
Vahvistetut tappiot	34,6	-4,1	0,0	30,5
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0		
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	2,0		-0,5	1,5
Rahoitusleasing	0,0	0,1		0,2
Muut väliaikaiset erot	1,7	-0,6	0,0	1,0
Yhteensä	38,3	-4,6	-0,5	33,2

Laskennallisten verosaamisten muutos 2016

Milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kurssierot	31.12.2016
Vahvistetut tappiot	40,5	-5,9	0,0	34,6
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0		0,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	3,5	-1,5	0,0	2,0
Rahoitusleasing		0,0		0,0
Muut väliaikaiset erot	1,3	0,2	0,2	1,7
Yhteensä	45,2	-7,1	0,2	38,3

Laskennallisten verovelkojen muutos 2017

Milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Myytävänä oleviin varoihin liittyvät velat	31.12.2017
Kertyneet poistoerot	26,7	-3,5		-0,2		23,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	6,9	0,2		-0,1		7,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	127,8	14,1	7,5	-0,5	-33,2	115,8
Muut väliaikaiset erot	2,2	-0,7	-0,4	-0,1		0,9
Yhteensä	163,6	10,1	7,1	-0,9	-33,2	146,7

Laskennallisten verovelkojen muutos 2016

Milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Myytävänä oleviin varoihin liittyvät velat	31.12.2016
Kertyneet poistoerot	33,6	-6,7		-0,3		26,7
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	8,5	-1,6		0,0		6,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	119,7	-0,9	9,7	-0,7		127,8
Muut väliaikaiset erot	1,9	0,0	0,2	0,0		2,2
Yhteensä	163,9	-9,2	9,9	-0,9		163,6

Verotukselliset tappiot, joista ei ole tilikaudella kirjattu laskennallista verosaatavaa, ovat 28,5 (22,6) miljoonaa euroa. Viron tytäryhtiön kertynyt jakokelpoinen voitto, josta ei IAS 12 -standardin 52 A kohdan mukaan ole kirjattu laskennallista verovelkaa, on 32,9 (31,0) miljoonaa euroa.

28. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot IAS 39:n mukaan ryhmiteltynä sekä käypien arvojen ja hierarkkinen luokittelu

Konserni käyttää seuraavaa arvostusmenetelmien hierarkiaa käyvän arvon määrittämisessä ja esittämisessä:

Taso 1: Vastaavien omaisuuserien tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Menetelmät, joissa käytetään syöttötietona markkinahintanoteerauksia, jotka ovat säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä tai markkinahinnoittelun palveluntuottajalta. Tason 2 rahoitusinstrumentit ovat: Ei-pörssinoteerattuja (OTC) johdannaisia, jotka on luokiteltu joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai suojauslaskettaviksi.

Taso 3: Menetelmät, jotka vaativat eniten johdon harkintaa.

Tilikauden aikana ei ole ollut siirtoja tasojen välillä.

Rahoitusvarat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	0,5	0,5	2,0	2,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	4,8	4,8	5,5	5,5
Jaksotettuun hankintamenuon kirjatut rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset		3,0	3,0	7,2	7,2
Lyhytaikaiset saamiset, korolliset		2,2	2,2	1,6	1,6
Lyhytaikaiset saamiset, korottomat		74,3	74,3	51,1	51,1
Rahavarat		21,0	21,0	20,2	20,2
Myytavissä olevat rahoitusvarat	3	0,3	0,3	5,5	5,5
Rahoitusvarat yhteensä		106,1	106,1	93,2	93,2

Rahoitusvelat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpitoarvo 2016	Käypä arvo 2016
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	0,7	0,7	0,1	0,1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	5,6	5,6	2,7	2,7
Sähköjohdannaiset	1	0,2	0,2	0,2	0,2
Jaksotettuun hankintamenuon kirjatut rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset velat, korolliset	2	505,2	504,2	525,3	529,7
Lyhytaikaiset velat, korolliset	2	258,3	258,5	236,5	237,0
Lyhytaikaiset velat, korottomat		177,2	177,2	200,4	200,4
Rahoitusvelat yhteensä		947,2	946,3	965,1	970,1

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät seuraaviin ryhmiin: pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, korottomat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset velat, korottomat.

Tason 3 rahoitusvarat ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden käypä arvo määritellään johdon harkintaan perustuvien menetelmien perusteella. Sijoitusten voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, koska sijoitusten hankinta- ja luovutus päätökset tehdään liiketoiminnallisista perusteista. Seuraavassa laskelmassa on esitetty tason 3 käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen muutos raportointikauden aikana.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos, milj. euroa	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	5,5	5,4
Muuntoero +/-	-0,1	0,3
Osakkeiden myynti	0,0	-0,2
Osuuskunnan osuuksien alaskirjaus	-3,8	
Siirto myytäviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	-1,4	0,0
Yhteensä	0,3	5,5

29. Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Sitovien liiketilojen vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat

Milj. euroa	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	129,3	127,8
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	331,4	318,1
Yli viiden vuoden kuluttua	224,3	263,1
Yhteensä	685,1	708,9

Leasingsopimusten maksut

Milj. euroa	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	0,7	0,7
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	1,4	0,9
Yli viiden vuoden kuluttua	0,3	
Yhteensä	2,4	1,6

Konserni vuokralle antajana

Tärkeimmät Stockmannin omistamat kiinteistöt ovat tavaratalo ja kirjatalo Helsingissä Suomessa, Nevsky Centre kauppakeskus Pietarissa Venäjällä sekä tavaratalokiinteistö Tallinnassa Virossa. Stockmann on enemmistöomistaja kiinteistöyhtiössä, joka omistaa tavaratalokiinteistön Riassa Latviassa. Näiden kiinteistöjen kokonaispinta-ala on 142 000 neliometriä, josta 42 prosenttia koostuu suomalaisista kiinteistöistä. Vuokrattavasta kokonaispinta-alasta noin 46 prosenttia oli Stockmann Retailin käytössä ja loppu ulkoisten vuokralaisten käytössä.

30. Vastuusitoumukset

Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi on annettu kiinteistökiinnityksiä

Milj. euroa	2017		2016			
	Velka vuoden lopussa	Kiinnitykset	Omaisuu- den käypä arvo	Velka vuoden lopussa	Kiinnitykset	Omaisuu- den käypä arvo
Lainat rahoituslaitoksilta	631,0	1 800,0				
Muut vastuut	0,0	1,7		0,0	1,7	
Yhteensä	631,0	1 801,7	972,5	0,0	1,7	

Muut omasta puolesta annetut vakuudet

Milj. euroa	2017	2016
Takaukset	2,9	5,3
Sähkö Sopimusvastuut	1,6	
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	12,7	15,4
Yhteensä	17,2	20,6

Vastuut yhteensä

Milj. euroa	2017	2016
Kiinnitykset	1 801,7	1,7
Takaukset	2,9	11,4
Sähkö Sopimusvastuut	1,6	
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	12,7	15,4
Yhteensä	1 818,9	28,5

Sähkö Sopimusvastuu liittyy sähkön ostoon kiinteään hintaan vuosina 2018–2020.

Hybridilaina

Stockmann on laskenut liikkeelle 85 milj. euron hybridilainan 17.12.2015. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2017 lopussa oli 6,0 (6,8) miljoonaa euroa. Lisätietoja hybridilainasta on liitetiedossa 22.

Kiinteistöinvestoinnit

Stockmann-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat velvollisia tarkistamaan vuosina 2008–2017 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2027. Vastuun enimmäismäärä on 12,7 (15,4) miljoonaa euroa.

31. Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Milj. euroa	2017	2016
Valuuttatermiinit	55,8	54,9
Yhteensä	55,8	54,9
Valuutanvaihtosopimukset	750,0	414,4
Sähkötermiinit	1,4	1,8
Yhteensä	751,4	416,3

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2017

Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttatermiinit	0,5	-0,7	-0,1
Yhteensä	0,5	-0,7	-0,1

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuutanvaihtosopimukset	4,8	-5,6	-0,8
Sähkötermiinit		-0,2	-0,2
Yhteensä	4,8	-5,7	-1,0

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2016

Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttatermiinit	2,0	-0,1	1,9
Yhteensä	2,0	-0,1	1,9

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuutanvaihtosopimukset	5,5	-2,7	2,9
Sähkötermiinit		-0,2	-0,2
Yhteensä	5,5	-2,8	2,7

Kaikki tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 avoinna olevat johdannaiset eräännyvät 1 vuoden kuluessa.

Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttatermiinit on arvostettu käypään arvoon tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset on kirjattu joko omaan pääomaan tai tuloslaskelmaan riippuen siitä, onko niihin sovellettu

suojauslaskentaa. Valuuttajohdannaissopimuksista ei aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattavaa suojauslaskentaan liittyvää tehottomuutta vuonna 2017. Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin ja käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan.

32. Netotusjärjestelyn piirissä olevat rahoitusinstrumentit

Konsernilla on johdannaissopimuksia, joihin sisältyy master netting -järjestely. Sopimukset määräävät, että tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi maksujen laiminlyöntitilanteessa, kaikki sopimuksen mukaiset avoimet tapahtumat irtisanotaan, ja ne selvitetään maksamalla yksittäinen nettosumma.

Netotussopimusten nojalla avoimia johdannaissopimuksia ei voida esittää taseessa netotettuna.

Seuraavassa taulukossa esitetään yllämainittujen sopimusten mukaisesti kirjatut rahoitusinstrumentit.

31.12.2017

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	0,5	-0,4	0,1
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	4,8	-2,5	2,3
Rahoitusvarat yhteensä	5,3	-2,9	2,4
Rahoitusvelat, milj. euroa			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-0,7	0,4	-0,3
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-5,6	2,5	-3,1
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-0,2		-0,2
Rahoitusvelat yhteensä	-6,5	2,9	-3,6

31.12.2016

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2,0	-0,1	1,9
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	5,5	-2,6	2,9
Rahoitusvarat yhteensä	7,5	-2,7	4,8
Rahoitusvelat, milj. euroa			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-0,1	0,1	
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-2,7	2,6	-0,1
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-0,2		-0,2
Rahoitusvelat yhteensä	-3,0	2,7	-0,3

33. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä emoyritys, tytäryritykset ja yhteiset toiminnot.

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2017 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Jukka Hienonen, hallituksen puheenjohtaja
- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen jäsen
- Torborg Chetkovich, hallituksen jäsen 23.3.2017 asti
- Esa Lager, hallituksen jäsen 23.3.2017 alkaen
- Susanne Najafi, hallituksen jäsen
- Leena Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen
- Michael Rosenlew, hallituksen jäsen
- Per Sjärdell, hallituksen jäsen
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Lauri Veijalainen, toimitusjohtaja
- Mikko Huttunen, henkilöstöjohtaja
- Kai Laitinen, talousjohtaja 1.8.2017 alkaen
- Ingvar Larsson, Lindexin toimitusjohtaja 21.8.2017 asti
- Nora Malin, viestintäjohtaja
- Jukka Naulapää, lakiasiain johtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja
- Maiju Niskanen, johtaja, tavaratalotoiminnot
- Susanna Otila, johtaja, Herkku
- Elisabeth Peregi, Lindexin vt. toimitusjohtaja 21.8.2017 alkaen
- Anna Salmi, asiakkuusjohtaja
- Björn Teir, johtaja, Real Estate
- Tove Westermarck, johtaja, toimitusketju

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2016 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Jukka Hienonen, hallituksen puheenjohtaja 15.3.2016 alkaen
- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen puheenjohtaja 15.3.2016 asti, hallituksen jäsen
- Torborg Chetkovich, hallituksen jäsen
- Susanne Najafi, hallituksen jäsen 15.3.2016 alkaen
- Kari Niemistö, hallituksen jäsen 15.3.2016 asti
- Leena Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen 15.3.2016 alkaen
- Michael Rosenlew, hallituksen jäsen 15.3.2016 alkaen
- Per Sjärdell, hallituksen jäsen
- Charlotta Tallqvist-Cederberg, hallituksen jäsen 15.3.2016 asti
- Carola Teir-Lehtinen, hallituksen jäsen 15.3.2016 asti
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Per Thelin, toimitusjohtaja 4.4.2016 asti
- Lauri Veijalainen, talousjohtaja 4.4.2016 asti, vt. toimitusjohtaja 4.4.-12.9.2016, toimitusjohtaja 12.9.2016 alkaen
- Mikko Huttunen, henkilöstöjohtaja 15.8.2016 alkaen
- Ingvar Larsson, Lindexin toimitusjohtaja
- Nora Malin, viestintäjohtaja
- Jukka Naulapää, lakiasiain johtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja
- Maiju Niskanen, johtaja, tavaratalotoiminnot 1.7.2016 alkaen
- Susanna Otila, johtaja, Herkku 13.6.2016 alkaen
- Jouko Pitkänen, Stockmann Retail -yksikön johtaja 13.6.2016 asti
- Anna Salmi, asiakkuusjohtaja 28.10.2016 alkaen
- Björn Teir, johtaja, Real Estate
- Tove Westermarck, johtaja, toimitusketju 13.6.2016 alkaen

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty emoyhtiön liitetietojen osakkeet ja osuudet -osiossa.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Johdon työsuhde-etuudet

Palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän työsuhde-etuudet, euroa 2017	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	716 721	2 536 434	3 253 155
Muut pitkäaikaiset etuudet		62 204	62 204
Työsuhde-etuudet yhteensä	716 721	2 598 638	3 315 359

Hallituksen palkkiot, euroa 2017	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Hienonen Jukka	76 000	14 000	90 000
Bergh Kaj-Gustaf	38 000	6 500	44 500
Chetkovich Torborg **		2 200	2 200
Lager Esa	38 000	9 000	47 000
Najafi Susanne	38 000	6 000	44 000
Niemistö Leena	49 000	7 000	56 000
Rosenlew Michael	38 000	10 700	48 700
Sjödell Per	38 000	6 500	44 500
Wallgren Dag	38 000	12 500	50 500
Hallituksen palkkiot yhteensä	353 000	74 400	427 400

Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä, euroa	3 742 759
--	------------------

* rahana ja yhtiön osakkeina maksettu 30 167 kpl

** eronnut hallituksesta 23.3.2017

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän työsuhde-etuudet, euroa 2016	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	815 590	2 205 297	3 020 887
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	420 000		420 000
Muut pitkäaikaiset etuudet	20 999	38 733	59 732
Työsuhde-etuudet yhteensä	1 256 589	2 244 030	3 500 619

Hallituksen palkkiot, euroa 2016	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Hienonen Jukka	76 000	11 700	87 700
Bergh Kaj-Gustaf	38 000	7 500	45 500
Chetkovich Torborg	38 000	8 800	46 800
Najafi Susanne	38 000	5 500	43 500
Niemistö Kari **		1 500	1 500
Niemistö Leena	49 000	5 500	54 500
Rosenlew Michael	38 000	7 800	45 800
Sjödell Per	38 000	6 000	44 000
Tallqvist-Cederberg Charlotta **		1 500	1 500
Teir-Lehtinen Carola **		1 700	1 700
Wallgren Dag	38 000	11 500	49 500
Hallituksen palkkiot yhteensä	353 000	69 000	422 000

Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä, euroa **3 922 619**

* rahana ja yhtiön osakkeina maksettu 34 091 kpl
 ** eronnut hallituksesta 15.3.2016

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen eläkeikä määräytyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijäin eläkelain mukaisesti. Lisäeläkkeitä ei maksettu vuonna 2017 (20 999 euroa vuonna 2016).

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Kahdella johtoryhmän jäsenellä oli vuonna 2017 yhtiön ottama

erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus.

Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2017 olivat 62 204 euroa (2016: 38 733 euroa).

Muut lähipiiritapahtumat

Hallituksen jäsenille on maksettu muita korvauksia yhteensä 61 945 euroa vuonna 2017 (61 253 euroa vuonna 2016).

34. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty Stockmann Oyj Abp:n rahoitustoimintoon hallituksen hyväksymän toimintapolitiikan mukaisesti.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernille kohtuuhintainen rahoitus kaikissa olosuhteissa sekä vähentää markkinariskien vaikutuksia konsernin tulokseen ja taseeseen. Stockmann Oyj:n talousjohtajan alaisuudessa toimiva rahoitusosasto huolehtii konsernin rahoitusriskien hallinnasta ja suojaustoimenpiteistä. Stockmannin rahoitustoiminto toimii myös konsernin sisäisenä pankkina. Rahoitustoiminnolle on määritetty yksityiskohtaiset toimintaohjeet, jotka sisältävät rahoitusriskien hallinnan periaatteet sekä likviditeetin ja rahoituksen hallinnan. Liiketoimintaryhmillä on erillinen ohje valuuttaposition suojauksesta.

Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski, rahoitus- ja maksuvalmiusriski, luotto- ja vastapuoliriski sekä sähkön hintariski.

Konsernin taseessa olevat rahoitusriskit ja kaupallisiin rahavirtoihin liittyvät rahoitusriskit sekä valitut suojausstrategiat raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain ja konsernijohdolle kuukausittain. Hallitus on arvioinut kokonaisrahoitustilanteen huolellisesti. Kun tarkastellaan meneillään olevia suunnitelmia, arvioituja operatiivisia rahavirtoja ja käyttöpääoman vahvistamiseen tähtääviä aloitteita, kokonaisanalyysi tukee maksuvalmiuden ja rahoituksen riittävyttä.

Valuuttariski

Konsernin valuuttariski muodostuu ulkomaan valuuttamääräisistä myynneistä ja ostoista sekä tase-eristä, kuten myös ulkomaan yksiköihin tehdyistä valuuttamääräisistä nettoinvestoinneista.

Transaktioriski

Stockmannin transaktioriski muodostuu konsernin liiketoimintayksiköiden myyntiin ja ostoihin liittyvistä

valuuttavirroista sekä ulkomaan valuuttamääräisistä veloista ja saamisista. Tärkeimmät myyntivaluutat vuonna 2017 olivat euro, Ruotsin kruunu ja Norjan kruunu. Tärkeimmät ostovaluutat olivat euro, Yhdysvaltain dollari ja Ruotsin kruunu. Vuonna 2017 muun kuin euromääräisen myynnin osuus konsernin koko myynnistä oli 45 prosenttia mukaan lukien herkun liiketoiminta Suomessa, joka raportoidaan lopetettuna toimintona (2016: 42 prosenttia ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa, joka myytiin helmikuussa 2016). Transaktioriskin sisältäviä valuuttamääräisiä ostoja oli 47 prosenttia konsernin ostoista sisältäen herkun liiketoiminnan Suomessa (2016: 37 prosenttia ilman Venäjän tavarataloliiketoimintaa). Lisäksi konsernilla on pääosin Ruotsissa paikallisia valuuttamääräisiä ostoja, joihin ei sisälly transaktioriskiä. Vuonna 2017 näiden ostojen osuus oli 3 prosenttia (2016: 3 prosenttia) konsernin kokonaisostoista.

Liiketoimintayksiköt vastaavat tulevien valuuttamääräisten nettokassavirtojen ennustamisesta ja niihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta. Liiketoiminnan kassavirtoihin liittyvän valuuttariskin hallinta perustuu 6 kuukauden ennakoituihin kassavirtoihin. Suojausaika on yleensä enintään 6 kuukautta, ja yksittäisten valuuttojen suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %. Sopimuksiin perustuvia kassavirtoja voidaan suojata pidemmiksi ajoiksi.

Ennakoitujen kassavirtojen suojaamiseen käytetyt valuuttajohdannaiset luokitellaan IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot täyttäväksi. Kaikki konsernin kassavirtojen suojausiksi luokiteltavat sopimukset erääntyvät elokuuhun 2018 mennessä. Näistä suojausinstrumenteista aiheutuva voitto tai tappio vaikuttaa konsernin liikevoittoon samalla jaksolla, jolla ennakoitujen suojatut erät vaikuttavat tuottoon, eli noin 4 kuukautena erääntymisen jälkeen. Tietoja näiden suojausten käyvästä arvosta on liitetiedossa 31. Alla olevassa taulukossa on esitetty kassavirtoja suojaavat johdannaiset valuutoittain. Valuuttajohdannaisista on huomioitu sekä osto- että myyntivaluutta.

Kassavirtoja suojaavat valuuttajohdannaiset

milj. euroa	2017	2016
USD	55,9	56,9
SEK	-31,0	-23,0
NOK	-13,8	-18,2
EUR	-11,0	-13,7

Herkkyysanalyysi, kassavirtoja suojaavat johdannaiset, vaikutus omaan pääomaan verojen jälkeen

2017 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,0	-0,8	1,0
Muutos - 10 %	4,8	1,0	-1,2

2016 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,0	-1,0	1,3
Muutos - 10 %	4,9	1,2	-1,6

Suurin osa kassavirtoja suojaavista johdannaisista on Lindexin nimissä. Lindexin toimintavaluutta on Ruotsin kruunu. Tilikauden lopussa Yhdysvaltain dollarimääräiset kassavirran suojaukset kattoivat noin 66 % konsernin tuleville 6 kuukaudelle ennakoiduista dollarimääräisistä nettokassavirroista.

Ulkomaiset tytäryhtiöt rahoitetaan ensisijaisesti paikallisessa valuutassa, joten ulkomaisille tytäryhtiöille syntyy merkittävää transaktioriskiä ainoastaan valuuttamääräisistä ostoista sekä myynneistä.

Stockmannin taseessa oleviin valuuttamääräisiin saamiisiin ja velkoihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta vastaa konsernin rahoitustoiminto. Suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin transaktiopositio, joka koostuu valuuttamääräisistä saamisista ja veloista sekä näitä suojaavista johdannaisista. Tulevaisuuteen ennustettuja kassavirtoja sekä niitä suojaavia johdannaisia ei ole huomioitu taulukossa.

Konsernin transaktiopositiot

2017, milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	776,7	0,0	15,2	4,7		2,7	
Lainat rahoituslaitoksilta		-0,1		-0,6		-1,0	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-106,0	0,0		-0,2	-0,1	-14,7	
Valuuttapositio taseessa	670,7	-0,1	15,2	3,9	-0,1	-13,0	
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	-683,2	-3,4		-7,2	-11,7	11,4	-1,9
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	19,8						
Nettopositio taseessa	7,4	-3,5	15,2	-3,4	-11,9	-1,7	-1,9

2016, milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	869,7	12,7	29,8	13,6	36,0	4,8	10,3
Lainat rahoituslaitoksilta	-369,7	-0,1		-1,0		-0,3	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-92,2			-0,2	-0,1	-15,6	
Valuuttapositio taseessa	407,8	12,6	29,8	12,4	35,9	-11,1	10,3
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	-337,3	-9,2		-13,1	-31,5	10,1	-8,7
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	2,4						
Nettopositio taseessa	72,9	3,4	29,8	-0,7	4,4	-1,0	1,6

Euron 10 % vahvistumisella tai heikentymisellä muita valuuttoja vastaan olisi seuraavan taulukon osoittama vaikutus tulokseen verojen jälkeen. Herkkyyksanalyysi perustuu yläpuolella olevan taulukon positioihin.

Herkkyysanalyysi, vaikutus tulokseen verojen jälkeen

2017 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-0,5	0,2	-1,1	0,2	0,8	0,1	0,1
Muutos - 10 %	0,6	-0,3	1,4	-0,3	-1,0	-0,1	-0,2

2016 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-5,3	-0,2	-2,2	0,0	-0,3	0,1	-0,1
Muutos - 10 %	6,4	0,3	2,6	-0,1	0,4	-0,1	0,1

Translaatoriski

Stockmann-konsernille aiheutuu translaatoriskiä, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset muunnetaan euromääräisiksi konsernitilinpäätöksessä.

Valuuttakurssimuutosten vaikutukset näkyvät valuuttamääräisten nettoinvestointien osalta konsernin oman pääoman muuntoeroina. Stockmann suojautuu oman pääoman translaatoriskiltä valikoidusti

valuuttamääräisillä lainoilla tai johdannaisilla.

Suojauspäätöksiä tehtäessä huomioidaan mahdollisen suojaustoimen vaikutus konsernin tulokseen, taseeseen ja kassavirtoihin sekä suojauskustannukset.

Seuraavassa taulukossa on esitetty millainen vaikutus omaan pääomaan on euron 10 % muutoksella suhteessa konsernin toimintavaluuttoihin. Herkkyysanalyysissä on huomioitu valuuttamääräisten nettoinvestointien muutos euroiksi sekä näitä suojaavat lainat ja johdannaiset.

Herkkyysanalyysi, vaikutus omaan pääomaan

2017 milj. euroa	SEK	RUB
Muutos + 10 %	-7,0	-12,8
Muutos - 10 %	8,5	15,7

2016 milj. euroa	SEK	RUB
Muutos + 10 %	-14,9	-12,7
Muutos - 10 %	18,2	15,5

Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin. Konsernilla on Lindexin oston seurauksena merkittävät Ruotsin kruunumääräiset varat. Ne on rahoitettu lainalla, joka on vaihdettu Ruotsin kruunuksi. Näin ollen Stockmann pääasiassa altistuu Ruotsin korkotason vaihtelulle. Konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkotason muutosten aiheuttamaa

epävarmuutta Stockmannin tulokseen. Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla konsernin lainanottoa ja sijoituksia toisaalta eri maturiteetteihin ja toisaalta vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin instrumentteihin. Laina- ja sijoitussalkun koronmääritysjakson keskimääräinen pituus on enintään viisi vuotta. Korkoriskin hallinnassa voidaan käyttää korkojohdannaisia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 Stockmannin korollisten lainojen ja pankkisaamisten koronmääritysjakso oli 15,6 kuukautta. Korkojohdannaisia ei ollut käytössä.

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2017:

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1–12 kuukautta	1–3 vuotta	3–5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat				247,0	247,0
Lainat rahoituslaitoksilta		365,7			365,7
Muut korolliset velat	186,2	85,5			271,7
Yhteensä	186,2	451,3		247,0	884,5
Rahat ja pankkisaamiset	-21,0				-21,0
Yhteensä	165,2	451,3		247,0	863,5

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2016:

Ajankohta, jona koronmuutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1–12 kuukautta	1–3 vuotta	3–5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat			149,7		149,7
Lainat rahoituslaitoksilta	5,0	368,7			373,7
Muut korolliset velat	54,4	183,9			238,3
Yhteensä	59,4	552,6	149,7		761,8
Rahat ja pankkisaamiset	-20,2				-20,2
Yhteensä	39,2	552,6	149,7		741,5

Markkinakorkojen nousu yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen enintään -3,2 miljoonaa euroa (2016: -3,3 miljoonaa euroa). Yhden prosenttiyksikön markkinakorkojen laskulla olisi erittäin vähäinen vaikutus Stockmannin tulokseen verojen jälkeen, sillä monet markkinakorot ovat jo nyt negatiivisia eikä Stockmann hyödy negatiivisista koroista. Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä ollut suoraan omaan pääomaan kirjattavia eriä.

Sähkön hintariski

Stockmann ja Lindex käyttävät sähköjohdannaisia pienentääkseen tuleviin sähköhankintoihinsa liittyvää hintariskiä. Rahoituspolitiikan mukaan tulevien sähköhankintojen suojausaste on enintään 100 % seuraavan kolmen vuoden aikana. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 sähkön markkinahinnan 10 prosenttiyksikön muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen tai omaan pääomaan verojen jälkeen.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa yrityksen riskiä joutua maksukyvyttömäksi likvidien varojen riittämättömyyden tai rahoituksen hankkimisvaikeuksien seurauksena. Rahoitusriskin minimoimiseksi konsernin lähivuosien rahoitustarpeet on katettu pitkäaikaisilla luottolimiiteillä. Lisäksi Stockmannilla on oltava riittävän suuri maksuvaranto. Stockmannin maksuvarannon tulee olla vähintään keskimääräisesti kuukauden liiketoiminnan kassastamaksuja vastaava määrä. Maksuvarantoon

lasketaan kassavarat sekä käyttämättömät sitovat ja ei-sitovat rahoitusresurssit.

Vuoden lopussa Stockmannilla oli sitovia rahoituslimiittejä yhteensä 852 miljoonaa euron edestä, joista käytössä oli 624 miljoonaa euroa rahoitukseen sekä 3 miljoonaa euroa pankkitakauksiin ja remburssiin. Lisäksi Stockmannilla on ei-sitovia rahoituslimiittejä yhteensä 603 miljoonaa euroa, joista oli käytössä 140 miljoonaa euroa.

Stockmannin rahoitus koostuu pääosin pankkilainoista, luottolimiiteistä, joukkovelkakirjalainoista sekä yritystodistusohjelmasta. Lisäksi Stockmannilla on hybridilaina, jota käsitellään konsernitalinpäätöksessä yhtiön omana pääomana.

Marraskuussa Stockmann sopi pitkäaikaisten sitovien lainojensa uudelleenrahoituksesta. Uusi sitova rahoituslimiitti on vakuudellinen syndikoitu luotto, yhteensä 609 miljoonaa euroa, joka jakautuu sekä pankkilainaan että valmiusluottoon. Suurin osa rahoituksesta erääntyy tammikuussa 2021. Maaliskuussa 2018 erääntyy 109 miljoonaa euroa. Lisäksi Stockmann on

sopinut maksavansa pankkilainasta ennaikaisesti 150 miljoonaa euroa viimeistään tammikuussa 2019. Stockmann on käynnistänyt selvitykset sekä Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centren että Helsingissä sijaitsevan Kirjatalon myymisestä. Uusi rahoituskokonaisuus korvaa 700 miljoonan euron suuruiset kahdenväliset lainasopimukset, jotka tehtiin kuuden pankin kanssa joulukuussa 2013. Joulukuussa Stockmann laski liikkeeseen 250 miljoonan euron nimellisarvosta vakuudellisia senior-statuksellisia joukkovelkakirjoja. Velkakirjat erääntyvät tammikuussa 2022 ja niille maksetaan kiinteää 4,75 prosentin vuotuista korkoa. Liikkeeseenlaskusta kertyvät varat käytettiin vuonna 2018 erääntyvien velkakirjojen ennaikaiseen lunastukseen sekä muiden olemassa olevien velkojen uudelleenrahoitukseen.

Uudet joukkovelkakirjat on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla. Uusien lainojen ja uusien joukkovelkakirjojen

vakuutena on kiinteistökiinnityksiä sekä panttioikeus tiettyihin osakkeisiin. Lisäksi Nevsky Centre -kiinteistöön liittyvät osakkeet on pantattu uusien lainojen vakuudeksi. Uusiin lainoihin sisältyvät omavaraisuusasteeseen ja velkaantumiseen (leverage) liittyvät taloudelliset kovenantit. Ne testataan ensimmäisen kerran 30.6.2018.

Joulukuussa 2015 Stockmann laski liikkeelle 85 miljoonan euron hybridilainan. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se takaisin aikaisintaan tammikuussa 2020, mikäli kaikki sidotut rahoituslimiitit on ensin maksettu. Lainan vuotuinen korko on 7,75 prosenttia. Hybridilainaa käsitellään IFRS-standardien mukaan laaditussa konsernitilinpäätöksessä yhtiön omana pääomana. Lisätietoja hybridilainasta löytyy liitetiedosta 22.

Lyhytaikainen rahoituslimiitti muodostuu 600 miljoonan euron kotimaisesta yritystodistusohjelmasta sekä pankkien tililimiiteistä. Vuoden 2017 lopussa liikkeelle laskettujen yritystodistusten määrä oli 137 miljoonaa euroa.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset

milj. euroa	2017	2016
Rahat ja pankkisaamiset	20,2	20,2
Luottolimiitti, erääntyy 2017		
Luottolimiitti, erääntyy 2018		
Luottolimiitti, erääntyy 2019		295,0
Luottolimiitti, erääntyy 2020		
Luottolimiitti, erääntyy 2021 +	224,6	
Muut rahoituslimiitit	1,4	1,5
Yhteensä	246,2	316,7

Käyttämättömiä sitovia vuonna 2021+ erääntyviä luottolimiittejä 224,6 miljoonaa euroa ei voida käyttää maaliskuussa 2018 erääntyvän pankkilainan 109 miljoonaa euroa tai sovittun, viimeistään tammikuussa 2019 ennakolta maksettavan 150 miljoonan euron takaisinmaksuihin.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2017 seuraavat:

milj. euroa	Tasearvo	2018	2019	2020	2021	2022+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	247,0	-6,9	-11,9	-11,9	-11,8	-255,9	-298,5
Lainat rahoituslaitoksilta	365,6	-115,4	-154,5	-3,7	-114,8		-388,4
Muut korolliset velat	151,0	-150,1	-1,2	-0,2			-151,5
Ostovelat ja muut velat	186,2	-186,2					-186,2
Yhteensä	949,8	-458,6	-167,6	-15,8	-126,6	-255,9	-1 024,5
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	6,2						
saamiset		561,2					561,2
velat		-567,1					-567,1
Sähköjohdannaiset	0,2						
nettokassavirta		-0,2					-0,2
Yhteensä	6,4	-6,1					-6,1

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2016 seuraavat:

milj. euroa	Tasearvo	2017	2018	2019	2020	2021+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	149,7	-5,1	-155,1				-160,1
Lainat rahoituslaitoksilta	373,7	-11,8	-10,7	-376,5			-399,0
Muut korolliset velat	238,3	-237,2	-0,2	-1,9			-239,3
Ostovelat ja muut velat	200,4	-200,4					-200,4
Yhteensä	962,1	-454,4	-166,0	-378,4			-998,8
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	2,8						
saamiset		177,3					177,3
velat		-179,9					-179,9
Sähköjohdannaiset	0,2						
nettokassavirta		-0,1	-0,1				-0,2
Yhteensä	3,0	-2,7	-0,1				-2,8

Luotto- ja vastapuoliriski

Myyntisaamiset sekä sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset altistavat konsernin luottoriskille. Sijoituksiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan hallituksen hyväksymien vastapuolilimiittien avulla. Johdannaissopimuksia tehdään vain vakavaraisiksi ja luottokelpoisuudeltaan hyviksi arvioitujen vastapuolten kanssa. Kassavarojen sijoituksia tehdään rahoitusinstrumentteihin, joiden arvioidaan olevan likvidejä

ja joihin liittyvän riskin katsotaan olevan alhainen. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2017 konsernin likvidit varat koostuivat pääasiassa pankeissa olevista talletuksista, joiden maturiteetti on erittäin lyhyt. Konsernilla ei ole merkittävää kaupallisiin myyntisaataviin liittyvää luottoriskiä, koska saatavakannat koostuvat suuresta määrästä pieniä saatavia ja asiakkaat ovat pääosin yksityishenkilöitä, joiden luottokelpoisuus on tarkistettu.

Myyntisaamisten ikäanalyysi

Milj. euroa	2017	2016
Erääntymättömät myyntisaamiset	14,5	14,3
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	2,1	0,8
31-60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,6	0,1
61-90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,1
91-120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,0
Yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,7	0,6
Yhteensä	18,1	15,9

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa asiakkailta laskutettua määrää, josta on vähennetty odotettavissa olevat luottotappiot. Odotettavissa olevat luottotappiot perustuvat avoimena olevista myyntisaamisista kausittain tehtävään ikäanalyysiin ja arvonalennuskerroin perustuu siihen, kuinka kauan myyntisaaminen on ollut erääntyneenä. Arvonalennuskertoimet on painotettu

luottotappioiden todennäköisyyksien mukaisesti ja ne perustuvat aiempaan kokemukseen. Vuonna 2017 myyntisaamisista tehtiin odotettavissa olevia luottotappioita varten 0,3 milj. euron arvonalennus (2016: 0,2 milj. euroa), joka kohdistui pääosin yli 180 päivää erääntyneinä olleisiin myyntisaamisiin.

Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on tehokas pääomarakenne, joka varmistaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan volatilisuudesta riippumatta. Vaikka konsernilla ei ole luottolaitoksen antamaa julkista luottoluokitusta, konsernin tavoitteena on ylläpitää samantapainen pääomarakenne kuin muilla hyvän luottoluokituksen omaavilla vähittäiskauppaa harjoittavilla yhtiöillä. Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä oman pääoman osuudella kokonaispääomasta (equity

ratio). Lindex-konsernin hankinnan jälkeen on Stockmann-konsernilla ollut merkittävästi Ruotsin kruunumääräisiä varoja, jotka konserni on suojannut kruunumääräisellä ulkoisella lainalla ja/tai termiineillä. Ruotsin kruunun arvon vaihtelut ovat siten vaikuttaneet sekä varojen että velkojen määrään yhtä paljon. Strategisena tavoitteena on vähintään 40 prosentin omavaraisuusaste. Oman pääoman osuus kokonaispääomasta 31.12.2017 oli 43,0 % (48,3 % 31.12.2016).

35. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Stockmann tiedotti 2.1.2018 selvittävänsä Kirjatalo-kiinteistönsä mahdollista myyntiä. Stockmannin omistama Kirjatalo-kiinteistö siirtyi kokonaisuudessaan ulkopuolisten kumppaneiden käyttöön, kun Stockmann Herkun liiketoiminta siirtyi S-ryhmälle 31.12.2017.

Stockmann ilmoitti 23.1.2018 jatkavansa tehostamistoimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähintään 8 miljoonan euron vuosittaiset kustannussäästöt, jotka toteutuvat pääosin vuoden 2018 loppuun mennessä. Uudelleenorganisoinnista johtuva noin 2 miljoonan euron varaus kirjataan vuoden 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Stockmann Oyj Abp
Tuloslaskelma, FAS

	Liitetieto	1.1.-31.12.2017 euroa	% Lv	1.1.-31.12.2016 euroa	% Lv
LIIKEVAIHTO	2	457 825 004,03	100,0	565 283 461,51	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3	6 452 801,26	1,1	12 138 109,64	2,1
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana		-241 899 633,09		-311 690 416,00	
Varastojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)		-8 126 889,51		-11 243 825,25	
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-250 026 522,60	44,2	-322 934 241,25	57,1
Henkilöstökulut	4	-91 800 558,79	16,2	-127 499 064,51	22,6
Poistot ja arvonalentumiset	5	-32 369 755,60	5,7	-26 604 502,85	4,7
Liiketoiminnan muut kulut	6	-125 635 936,92	22,2	-138 566 762,42	24,5
		-499 832 773,91	88,4	-615 604 571,03	108,9
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		-35 554 968,62	-6,3	-38 182 999,88	-6,8
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-75 744 014,09	-13,4	-11 664 854,17	-2,1
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		-111 298 982,71	-19,7	-49 847 854,05	-8,8
Tilinpäätössiirrot	8	41 788 099,32	7,4	46 295 442,79	8,2
Tuloverot					
Edellisiltä tilikausilta		5 615 618,39			
Tuloverot yhteensä		5 615 618,39	1,0		
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		-63 895 265,00	-11,3	-3 552 411,26	-0,6

Stockmann Oyj Abp
Tase, FAS

VASTAAVAA	Liitetieto	31.12.2017 euroa	31.12.2016 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	9		
Aineettomat oikeudet		26 042 812,54	36 164 460,04
Muut pitkävaikutteiset menot		423 768,43	499 114,06
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		502 033,23	3 674 281,49
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		26 968 614,20	40 337 855,59
Aineelliset hyödykkeet	10		
Maa- ja vesialueet		13 435 033,59	13 435 033,59
Rakennukset ja rakennelmat		278 968 828,98	284 548 889,29
Koneet ja kalusto		37 085 932,19	39 323 077,80
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot		3 481 601,79	5 232 294,16
Muut aineelliset hyödykkeet		54 601,65	54 769,84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		964 432,87	8 360 232,35
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		333 990 431,07	350 954 297,03
Sijoitukset	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		215 686 260,39	176 392 674,58
Muut osakkeet ja osuudet		760 443,74	8 028 858,74
Sijoitukset yhteensä		216 446 704,13	184 421 533,32
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		577 405 749,40	575 713 685,94
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		54 594 598,70	62 721 488,21
Vaihto-omaisuus yhteensä		54 594 598,70	62 721 488,21
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		776 772 193,74	874 705 095,85
Lainasaamiset muilta		1 669 862,43	5 167 362,43
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		778 442 056,17	879 872 458,28
Lyhytaikaiset saamiset	12		
Myyntisaamiset		9 039 375,63	9 750 876,97
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		28 446 575,83	6 495 635,85
Muut saamiset		24 725 218,05	33 195,16
Siirtosaamiset		23 141 354,48	16 849 922,20
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		85 352 523,99	33 129 630,18
Rahat ja pankkisaamiset	13		
		8 212 659,78	6 667 278,60
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		926 601 838,64	982 390 855,27
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 504 007 588,04	1 558 104 541,21

Stockmann Oyj Abp
Tase, FAS

VASTATTAVAA	Liitetieto	31.12.2017 euroa	31.12.2016 euroa
OMA PÄÄOMA	14-15		
Osakepääoma		144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto		186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot		43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		-234 805 218,10	-231 252 806,84
Tilikauden voitto (tappio)		-63 895 265,00	-3 552 411,26
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>331 208 039,07</u>	<u>395 103 304,07</u>
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	16	79 151 036,24	94 914 135,56
PAKOLLISET VARAUKSET	17	20 100 288,74	7 133 732,04
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Hybridilaina		85 000 000,00	85 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat		250 000 000,00	150 000 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta		262 000 000,00	374 696 414,56
Siirtovelat	18	3 392 896,00	
Velat saman konsernin yrityksille		132 370 814,37	102 321 803,58
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		<u>732 763 710,37</u>	<u>712 018 218,14</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma	19-20		
Lainat rahoituslaitoksilta		112 266 780,63	1 251 417,14
Saadut ennakot		607 920,45	818 533,16
Ostovelat		32 628 772,98	33 548 030,44
Velat saman konsernin yrityksille		3 419 469,44	2 771 130,72
Muut velat		156 514 822,33	249 717 580,68
Siirtovelat		35 346 747,79	60 828 459,26
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		<u>340 784 513,62</u>	<u>348 935 151,40</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>1 073 548 223,99</u>	<u>1 060 953 369,54</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>1 504 007 588,04</u>	<u>1 558 104 541,21</u>

Stockmann Oyj Abp
Rahoituslaskelma

	2017 euroa	2016 euroa
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto (tappio)	-63 895 265,00	-3 552 411,26
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	27 369 755,60	25 658 793,70
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	5 000 000,00	945 709,15
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	4 878 448,50	-9 482 493,98
Rahoitustuotot ja -kulut	75 744 014,09	11 664 854,17
Tilinpäätössiirrot	-41 788 099,32	-46 295 442,79
Tuloverot	5 615 618,39	
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	15 135 541,92	-589 110,84
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	3 864 024,99	4 941 645,15
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-23 444 459,63	-19 956 527,80
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-33 240 826,92	-16 335 736,24
Saadut korot liiketoiminnasta	475 068,42	758 163,69
Maksetut välittömät verot	-969 469,17	
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-25 255 648,13	-52 242 557,05
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-8 936 106,54	-23 683 595,44
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		2 780 971,15
Sijoitukset tytäryhtiöihin	-100 293 585,81	2 500,00
Myydyt tytäryhtiöosakkeet		788 860,83
Luovutustulot muista sijoituksista	35 000,00	824 699,00
Saadut osingot investoinneista		102 788,30
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-109 194 692,35	-19 183 776,16
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	100 934 243,52	18 133 006,70
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)	-131 534 443,37	-13 403 895,75
Pitkäaikaisten lainojen nostot	843 369 617,12	230 337 180,12
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-666 402 258,33	-162 601 912,94
Lainanjärjestelykulut	-10 371 437,28	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	135 995 721,66	72 464 378,13
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	1 545 381,18	1 038 044,92
Rahavarat tilikauden alussa	6 667 278,60	5 629 233,68
Rahavarat tilikauden lopussa	8 212 659,78	6 667 278,60

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Laatumisperiaatteet

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Rahoituksen kurssivoitot ja kurssitappiot on kirjattu nettomääräisinä muihin rahoitustuottoihin tai muihin rahoituskuluihin.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, myönnetyt alennukset ja valuuttakurssierot.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään liiketoimintaan liittyvien pysyvien vastaavien myyntivoitot, liiketoimintojen myynnistä saadut korvaukset sekä palveluveloitukset tytäryhtiöiltä.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu tilikauden tulosta vastaavat verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai palautetut verot. Laskennallisia veroja ei sisällytetä emoyhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon, josta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Tasearvoihin sisältyy lisäksi maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksia. Arvonkorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana, ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenuon ja arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan seuraavasti:

Aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	5 – 10 vuotta
Rakennukset	20 – 50 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 10 vuotta

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoitukset on arvostettu hankintahintaan tai, mikäli niiden käypä arvo on pysyvästi alentunut, tähän alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaiseen alimpaan arvoon. Vaihto-omaisuuden arvo on määriteltä painotetun keskihankintahinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot.

Johdannaisinstrumentit

Valuuttariskien suojaamiseksi tehdyt johdannaisinstrumentit on arvostettu käypään arvoon. Johdannaisinstrumentteihin liittyvät kurssi- ja korkoerot on jaksotettu suoriteperiaatteen mukaisesti rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi.

2. Liikevaihto toimialoittain

euroa	2017	2016
Retail	438 652 320,89	548 740 114,82
Real Estate	19 172 683,14	16 543 346,69
Yhteensä	457 825 004,03	565 283 461,51

3. Liiketoiminnan muut tuotot

euroa	2017	2016
Konserniyrityksiltä laskutetut palvelut	6 401 407,60	11 455 445,00
Muut luovutusvoitot	29 702,75	653 689,94
Liiketoiminnan muut tuotot	21 690,91	28 974,70
Yhteensä	6 452 801,26	12 138 109,64

4. Henkilöstökulut

euroa	2017	2016
Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot	716 721,35	1 235 590,00
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	427 400,00	422 000,00
Muun henkilökunnan palkat	71 980 753,59	97 970 026,98
Sairasajan palkat	2 285 334,10	3 256 872,91
Eläkekulut	13 328 754,20	17 551 787,43
Muut henkilösivukulut	3 061 595,55	7 062 787,19
Yhteensä	91 800 558,79	127 499 064,51

Henkilöstö keskimäärin

2 456

3 314

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen eläkeikä määräytyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijäin eläkelain mukaisesti. Lisäeläkkeitä ei maksettu vuonna 2017 (20 999 euroa vuonna 2016).

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Kahdella johtoryhmän jäsenellä oli vuonna 2017 yhtiön ottama erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus. Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2017 olivat 62 204 euroa (2016: 38 733 euroa).

5. Poistot ja arvonalentumiset

euroa	2017	2016
Aineettomat oikeudet	13 477 951,03	9 000 839,49
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	893 648,06	1 221 003,26
Rakennukset ja rakennelmat	9 639 728,62	9 422 289,26
Koneet ja kalusto	8 358 427,89	6 960 370,84
Yhteensä	32 369 755,60	26 604 502,85

6. Liiketoiminnan muut kulut

euroa	2017	2016
Liikepaikkakulut	66 040 967,56	71 425 299,29
Markkinointikulut	19 664 533,52	24 752 120,49
IT- ja tietoliikennekulut	16 462 272,97	16 755 979,07
Tavarankäsittelykulut	6 918 122,28	13 843 553,73
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	1 621 794,05	1 744 350,36
Luottotappiot	739 735,15	-2 386 984,12
Työvoiman vuokrauskulut	5 046 178,10	8 201 198,86
Muut kulut	9 142 333,29	4 231 244,74
Yhteensä	125 635 936,92	138 566 762,42

Tilintarkastajien palkkiot

euroa	2017	2016
Tilintarkastus	115 000,00	125 000,00
Veroneuvonta	150 286,25	144 305,10
Muut neuvontapalvelut	51 350,00	58 900,00
Yhteensä	316 636,25	328 205,10

7. Rahoitustuotot ja -kulut

euroa	2017	2016
Muut osinkotuotot		102 788,30
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	28 340 753,92	24 333 170,47
Korko- ja muut rahoitustuotot konsernin ulkopuolisilta	451 261,23	518 385,36
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-4 068 845,56	-2 416 402,10
Korko- ja muut rahoituskulut konsernin ulkopuolisille	-29 450 712,62	-24 502 060,49
Oikaisut aiempien vuosien korkoihin liittyen verotarkastuksiin	2 957 538,21	
Kulut ennakko- ja lainojen takaisinmaksuista	-1 993 760,71	
Lainasaamisten ja sijoitusten arvonalentumiset	-71 763 117,75	-7 241 944,22
Kurssivoitot ja -tappiot (netto)	-217 130,81	-2 458 791,49
Yhteensä	-75 744 014,09	-11 664 854,17

8. Tilinpäätössiirrot

euroa	2017	2016
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	15 763 099,32	35 755 442,79
Saadut konserniavustukset	26 025 000,00	10 540 000,00
Yhteensä	41 788 099,32	46 295 442,79

Pysyvät vastaavat

9. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	56 408 273,11	63 395 460,06
Lisäykset	90 721,55	215 557,17
Siirrot erien välillä	6 497 177,86	4 262 024,47
Vähennykset	-10 064 536,09	-11 464 768,59
Hankintameno 31.12.	52 931 636,43	56 408 273,11
Kertyneet poistot 1.1.	20 243 813,07	22 705 674,29
Vähennysten poistot	-6 832 940,21	-11 462 700,71
Alaskirjaukset	5 000 000,00	
Tilikauden poisto	8 477 951,03	9 000 839,49
Kertyneet poistot 31.12.	26 888 823,89	20 243 813,07
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 042 812,54	36 164 460,04

Muut pitkävaikutteiset menot

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	716 422,36	716 422,36
Vähennykset	-10 653,51	
Hankintameno 31.12.	705 768,85	716 422,36
Kertyneet poistot 1.1.	217 308,30	142 888,54
Vähennysten poistot	-10 653,51	
Tilikauden poisto	75 345,63	74 419,76
Kertyneet poistot 31.12.	282 000,42	217 308,30
Kirjanpitoarvo 31.12.	423 768,43	499 114,06

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	3 674 281,49	1 814 860,05
Lisäykset	3 324 929,60	6 227 041,91
Siirrot erien välillä	-6 497 177,86	-4 262 024,47
Vähennykset		-105 596,00
Hankintameno 31.12.	502 033,23	3 674 281,49
Kirjanpitoarvo 31.12.	502 033,23	3 674 281,49

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	26 968 614,20	40 337 855,59
--	----------------------	----------------------

10. Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	7 536 683,01	7 536 683,01
Hankintameno 31.12.	7 536 683,01	7 536 683,01
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	5 898 350,58	5 898 350,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	13 435 033,59	13 435 033,59

Rakennukset ja rakennelmat

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	357 478 905,11	352 955 744,26
Lisäykset	40 378,18	-10 391,22
Siirrot erien välillä	4 019 290,13	7 751 883,97
Vähennykset	-2 625 397,11	-3 218 331,90
Hankintameno 31.12.	358 913 176,31	357 478 905,11
Kertyneet poistot 1.1.	99 460 725,42	91 842 747,91
Vähennysten kertyneet poistot	-2 625 397,11	-1 804 311,75
Tilikauden poisto	9 639 728,62	9 422 289,26
Kertyneet poistot 31.12.	106 475 056,93	99 460 725,42
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	26 530 709,60	26 530 709,60
Kirjanpitoarvo 31.12.	278 968 828,98	284 548 889,29

Koneet ja kalusto

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	54 107 819,76	31 003 186,16
Lisäykset	291 443,80	248 430,63
Siirrot erien välillä	9 037 534,53	29 935 116,59
Vähennykset	-10 106 851,68	-7 078 913,62
Hankintameno 31.12.	53 329 946,41	54 107 819,76
Kertyneet poistot 1.1.	14 784 741,96	14 674 265,97
Vähennysten kertyneet poistot	-6 898 987,42	-6 849 894,85
Tilikauden poisto	8 358 259,68	6 960 370,84
Kertyneet poistot 31.12.	16 244 014,22	14 784 741,96
Kirjanpitoarvo 31.12.	37 085 932,19	39 323 077,80

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	6 436 816,03	6 952 930,38
Lisäykset	61 072,71	358 116,50
Siirrot erien välillä	1 346 761,39	2 214 381,20
Vähennykset	-2 847 800,95	-3 088 612,05
Hankintameno 31.12.	4 996 849,18	6 436 816,03
Kertyneet poistot 1.1.	1 204 521,87	3 146 550,47
Vähennysten kertyneet poistot	-507 576,99	-3 088 612,05
Tilikauden poisto	818 302,51	1 146 583,45
Kertyneet poistot 31.12.	1 515 247,39	1 204 521,87
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 481 601,79	5 232 294,16

Muut aineelliset hyödykkeet

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	54 769,84	54 769,84
Tilikauden poisto	-168,19	
Hankintameno 31.12.	54 601,65	54 769,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 601,65	54 769,84

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	8 360 232,35	28 991 864,21
Lisäykset	7 007 786,57	19 657 830,86
Siirrot erien välillä	-14 403 586,05	-39 901 381,76
Vähennykset		-388 080,96
Hankintameno 31.12.	964 432,87	8 360 232,35
Kirjanpitoarvo 31.12.	964 432,87	8 360 232,35
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	333 990 431,07	350 954 297,03

Tasearvoihin sisältyvät arvonorotukset

euroa	2017	2016
Tontit ja maa-alueet	5 898 350,58	5 898 350,58
Rakennukset	26 530 709,60	26 530 709,60
Yhteensä	32 429 060,18	32 429 060,18

Kiinteistöjen arvonorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin.

11. Sijoitukset
Osuudet saman konsernin yrityksissä

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	176 392 674,58	177 278 536,39
Lisäykset	100 293 585,81	
Vähennykset		-885 861,81
Arvon alentumiset *	-61 000 000,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	215 686 260,39	176 392 674,58

* 2017: Lindex- arvonalentuminen

Muut osakkeet ja osuudet

euroa	2017	2016
Hankintameno 1.1.	8 028 858,74	10 458 905,98
Vähennykset	-5 297,25	-188 103,02
Arvon alentumiset	-7 263 117,75	-2 241 944,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	760 443,74	8 028 858,74
Sijoitukset yhteensä	216 446 704,13	184 421 533,32

12. Lyhytaikaiset saamiset
Myyntisaamiset

euroa	2017	2016
Korolliset myyntisaamiset	2 184 196,93	1 571 551,44
Korottomat myyntisaamiset	6 855 178,70	8 179 325,53
Yhteensä	9 039 375,63	9 750 876,97

Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä

euroa	2017	2016
Konserniavustussaamiset	26 025 000,00	3 980 000,00
Myyntisaamiset	2 412 940,52	2 373 137,29
Siirtosaamiset	8 635,31	82 498,56
Muut lyhytaikaiset saamiset		60 000,00
Yhteensä	28 446 575,83	6 495 635,85

Lyhytaikaiset muut saamiset

euroa	2017	2016
Saamiset liiketoimintakaupasta	24 706 293,24	
Muut saamiset	18 924,81	33 195,16
Yhteensä	24 725 218,05	33 195,16

Lyhytaikaiset siirtosaamiset

euroa	2017	2016
Johdannaissaamiset	4 501 491,09	4 636 099,71
Jaksotetut henkilösivukulut	2 656 801,09	3 798 405,63
Saaminen luottokorttiyhteistyöstä	2 787 555,23	1 960 448,71
Jaksotetut lainanjärjestelykulut	8 420 973,29	1 782 585,64
Jaksotetut ICT-kulut	1 668 183,24	1 769 591,12
Saamiset tavarantoimittajilta	1 469 472,66	1 065 035,98
Jaksotetut vuokra- ja leasingkulut	165 255,79	819 774,70
Vero- ja tullisaamiset	276 997,98	412 826,75
Saamiset tavaramerkkiyhteistyöstä	500 000,00	
Muut siirtosaamiset	694 624,12	605 153,96
Yhteensä	23 141 354,49	16 849 922,20

13. Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät pankkitalletuksia ja käteisvaroja.

14. Oman pääoman muutokset

Osakepääoma

euroa	2017	2016
A-osakkeet 1.1.	61 061 736,00	61 106 432,00
Muunto B-osakkeiksi		-44 696,00
A-osakkeet 31.12.	61 061 736,00	61 061 736,00
B-osakkeet 1.1.	83 035 630,00	82 990 934,00
Muunto A-osakkeista		44 696,00
B-osakkeet 31.12.	83 035 630,00	83 035 630,00
Osakepääoma yhteensä	144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. ja 31.12.	255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot 1.1. ja 31.12.	43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1. ja 31.12.	-234 805 218,10	-231 252 806,84
Tilikauden voitto/tappio	-63 895 265,00	-3 552 411,26
Oma pääoma yhteensä	331 208 039,07	395 103 304,07

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista 31.12.

euroa	2017	2016
Rahastot	299 464 710,45	299 464 710,45
Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta	-234 805 218,10	-231 252 806,84
Tilikauden voitto/tappio	-63 895 265,00	-3 552 411,26
Yhteensä	76 764 227,35	64 659 492,35

15. Emoyhtiön osakkeet

Nimellisarvo 2,00 euroa	kpl	kpl
A-osakkeita (à 10 ääntä)	30 530 868	30 530 868
B-osakkeita (à 1 ääni)	41 517 815	41 517 815
Yhteensä	72 048 683	72 048 683

16. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tilinpäätössiirtojen kertymä yhtiössä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

17. Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset

euroa	2017	2016
Suljettavien myymälöiden vuokravastuut ja lopetuskustannukset		4 472 616,04
Liiketoiminnan uudelleenjärjestelyjen kustannukset	20 100 288,74	2 661 116,00
Yhteensä	20 100 288,74	7 133 732,04

18. Pitkäaikaisten siirtovelkojen olennaiset erät

euroa	2017	2016
Jaksotetut liikepaikkakulut	2 142 626,00	
Jaksotetut it-kulut	1 250 270,00	
Yhteensä	3 392 896,00	

19. Lyhytaikainen vieras pääoma

euroa	2017	2016
Korolliset velat	251 316 308,32	232 592 075,12
Korottomat velat	89 468 205,30	116 343 076,28
Yhteensä	340 784 513,62	348 935 151,40

Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille

euroa	2017	2016
Ostovelat	367 323,95	269 834,18
Muut velat, korolliset	1 423 056,50	624 285,53
Muut velat, korottomat	339 776,56	339 776,56
Siirtovelat	1 289 312,43	1 537 234,45
Yhteensä	3 419 469,44	2 771 130,72

20. Lyhytaikaisten siirtovelkojen olennaiset erät

euroa	2017	2016
Jaksotetut henkilöstökulut	13 672 225,07	22 125 199,72
Jaksotetut korko- ja rahoituskulut	8 167 198,29	12 338 075,54
Tuloverovelka		10 850 991,78
Velat vaihto-omaisuusostoista	3 772 864,76	4 730 708,26
Johdannaisvelat	5 544 885,03	2 659 943,13
Velat investoinneista		2 151 280,00
Jaksotetut liikepaikkakulut	1 584 785,72	1 887 389,00
Palautusvaraus	669 600,00	1 034 015,58
Muut siirtovelat	1 935 188,92	3 050 856,25
Yhteensä	35 346 747,79	60 828 459,26

21. Annetut vakuudet**Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin ja panttauksia osakkeisiin**

euroa	2017	2016
Rahalaitoslainat	624 266 780,63	
Kiinnitykset kiinteistöön	1 801 681 800,00	1 681 800,00
Kiinnitettyjen kiinteistöjen ja osakkeiden kirjanpitoarvo	400 078 832,52	
Takaukset	300 000,00	300 000,00
Omasta puolesta annetut vakuudet yhteensä	1 801 981 800,00	1 981 800,00

Muiden puolesta annetut vakuudet

euroa	2017	2016
Takaukset		6 164 419,01
Yhteensä		6 164 419,01

Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet

euroa	2017	2016
Vuokrat takaukset	8 460 395,46	6 000 595,97
Muut takaukset	33 375 630,39	33 375 630,39
Yhteensä	41 836 025,84	39 376 226,36

Annetut vakuudet yhteensä

euroa	2017	2016
Kiinnitykset	1 801 681 800,00	1 681 800,00
Takaukset	42 136 025,84	45 840 645,38
Yhteensä	1 843 817 825,84	47 522 445,38

22. Muut vastuut

euroa	2017	2016
Leasingvastuut	1 401 725,42	1 236 091,65
Sähkö sopimusvastuut	1 587 989,90	
Vuokravastuut	380 822 937,12	420 843 901,45
Yhteensä	383 812 652,44	422 079 993,10

Kiinteistöinvestoinnit

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosia 2008–2017 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2027. Vastuun enimmäismäärä on 12.736.119 euroa. Vuonna 2016 vastuun enimmäismäärä oli 15.350.797 euroa.

Eläkevastuut

Yhtiön eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkevastuut on kokonaan katettu.

23. Osakkeet ja osuudet

Konserniyhtykset

	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
Emoyhtiön omistamat		
Stockmann AS, Tallinna	100	100
SIA Stockmann, Riika	100	100
SIA Stockmann Centrs, Riika	63	63
Stockmann Security Services Oy Ab, Helsinki	100	100
Oy Suomen Pääomarahoitus - Finlands Kapitalfinans Ab, Helsinki	100	100
Stockmann Sverige AB, Tukholma	100	100
Oy Hullut Päivät-Galna Dagar Ab, Helsinki	100	100

	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
Tytäryhtiöiden omistamat		
Stockmann Security Oy, Helsinki	100	100
OOO Stockmann Stp Centre, Pietari	100	100
TOV Stockmann, Kiova	100	100
AB Lindex, Göteborg	100	100
AB Lindexin omistamat tytäryhtiöt		
Lindex Sverige AB, Göteborg	100	100
Lindex AS, Oslo	100	100
Lindex Oy, Helsinki	100	100
Lindex Oü Eesti, Tallinna	100	100
SIA Lindex Latvia, Riika	100	100
UAB Lindex Lithuania, Vilna	100	100
Lindex s.r.o, Praha	100	100
AB Espevik, Alingsås	100	100
Lindex H.K. Ltd, Hong Kong	99	99
Shanghai Lindex Consulting Company Ltd, Shanghai	100	100
Lindex Financial Services AB, Göteborg	100	100
Lindex India Private Ltd, New Delhi	100	100
It will fit AB, Göteborg	100	100
Lindex GmbH, Düsseldorf	100	100
Lindex Slovakia s.r.o., Bratislava	100	100
Lindex PL Sp.z.o.o., Varsova	100	100
Lindex UK Fashion Ltd, Lontoo	100	100

	Osuus osakkeista %
Yhteiset toiminnot	
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8
SIA Stockmann Centrs, Riika	63

Yhteisten toimintojen osakkeet esitetään konsernissa siten, että osakkeiden sijaan konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisten toimintojen varoista ja veloista yhdistellään konsernitaseeseen.

Muut yritykset

	Osuus osakkeista %
Emoyhtiön omistamat	
Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8
Tuko Logistics Osuuskunta, Kerava	10
Muut osakkeet	n/a

Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä

Emoyhtiön taseen 31.12.2017 mukaiset jakokelpoiset varat olivat 0,8 miljoonaa euroa.

Emoyhtiön taseen 31.12.2017 mukaan yhtiökokouksen käytettävissä olevat jakokelpoiset varat koostuvat:

sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	255 735 789,28
käyttörahassto	43 728 921,17
edellisten tilikausien voitto/tappio	-234 805 218,10
tilikauden tappio	-63 895 265,00
	<u>764 227,35</u>

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden 2017 tulos jätetään edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille ja että varoja ei tulla jakamaan.

Helsingissä helmikuun 13. päivänä 2018

Hallituksen ja toimitusjohtajan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

HALLITUS

Jukka Hienonen

Kaj-Gustaf Bergh

Esa Lager

Susanne Najafi

Leena Niemistö

Michael Rosenlew

Per Sjärdell

Dag Wallgren

TOIMITUSJOHTAJA

Lauri Veijalainen

Suoritetusta tilinpäätöksen tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 20. helmikuuta 2018

Henrik Holmbom
KHT

Marcus Tötterman
KHT

Tilintarkastuskertomus

Stockmann Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Stockmann Oyj Abp:n (y-tunnus 0114162-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 10.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä

annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisuuden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon ja tavaramerkin arvostaminen/emoyhtiön sijoitus Lindexiin (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 14 ja emoyhtiön liitetiedot 7 ja 11)

- Vuoden 2017 lopussa liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvo konsernitaseessa oli yhteensä 656 milj. euroa. Lindex-segmentille kohdistetun liikearvon sekä -tavaramerkin osuus oli yhteensä 631 milj. euroa ja Retail-segmentille kohdistetun liikearvon osuus 25 milj. euroa.
- Vuoden 2017 aikana on konsernituloslaskelmaan kirjattu 150 milj. euron arvonalentumistappio Lindexiin kohdistetusta liikearvosta. Emoyhtiön tuloslaskelmaan on kirjattu 61 milj. euron arvonalentuminen sijoituksesta Lindexiin.
- Johdon laatimat arvonalentumistestaukset rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta (Lindex ja Retail) perustuvat arvioihin käytöarvosta.
- Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa muun muassa liikevaihdon kasvun, kannattavuuden kehityksen ja diskonttauskoron osalta. Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä arvionvaraisuudesta ja tasearvojen merkittävydestä johtuen liikearvon ja tavaramerkin arvostus on tarkastuksessa ollut keskeinen seikka.
- On olemassa riski, että rahavirtaa tuottavien yksiköiden suorituskyky ei ole linjassa alku-
- Olemme arvioineet konsernitilinpäätöksen liikearvon ja tavaramerkin sekä emoyhtiön Lindex-sijoituksen arvostamista vuoden 2017 aikana tehtyjen arvonalennuskirjausten ja tilinpäätöksen osalta.
- Läpikäynnissä ovat olleet mukana arvonmäärityksen erityisasiantuntijamme, ja tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
 - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten asianmukaisuuden kyseenalaistamista
 - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten kuten rahavirtaennusteiden, diskonttauskorkojen ja kasvuenusteiden vertailua laadittuihin ennusteisiin, ulkopuolisista tietolähteistä saatuun markkinainformaatioon sekä Stockmannin omiin aiempien tilikausien toteumatietoihin
 - arvonalentumistestauslaskelmien aritmeettisen oikeellisuuden testaamista
 - liikearvon ja tavaramerkin arvonalentumistestaukseen liittyvän liitetietoinformaation arviointia, mukaan lukien käytettyjen oletusten ja herkkyyksianalyysien asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointia.

peräisten odotusten ja ennusteiden kanssa, minkä vuoksi liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvot voivat ylittää niiden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Vuoden 2017 lopussa emoyhtiön osakekannan markkina-arvo alitti emoyhtiön omistajille kuuluvan konsernin oman pääoman kirjanpitoarvon.

Kiinteistöjen arvostaminen **(konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1, 3, 15 ja 16)**

- Konsernitilinpäätöksessä Stockmann arvostaa sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt että omistamansa sijoituskiinteistöt käypään arvoon. Käyvät arvot perustuvat ulkopuolisten auktorisoitujen kiinteistöarvioijien antamiin arvioihin. Vuoden 2017 lopussa kiinteistöjen kirjanpitoarvo konsernitaseessa oli yhteensä 973 milj. euroa.
- Konsernin omassa käytössä olevien kiinteistöjen uudelleenarvostamiseen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen määrittämiseen liittyy rahavirtojen ennustamisesta ja diskonttaamisesta johtuvia epävarmuustekijöitä ja johdon subjektiivisia arvioita.
- Kiinteistöjen arvostamiseen vaikuttavat arvostuslaskelmissa käytetyt oletukset, joihin liittyy merkittävä määrä johdon harkintaa. Keskeiset oletukset koskevat muun muassa:
 - arvioita vuokrien nettotuotoista
 - kiinteistöjen tulevia investointeja.
- Olemme arvioineet käypien arvojen määrittämiseen sovellettuja periaatteita ja menetelmiä. Laskelmien luonteen vuoksi olemme myös käyttäneet KPMG:n arvonnäytysasiantuntijoita arvioidaksemme Stockmannin määrittämien kiinteistöjen käypien arvojen asianmukaisuutta. Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
 - arvostusmallien ja niissä käytettyjen keskeisten oletusten asianmukaisuuden arviointia muun muassa vertaamalla niitä ulkopuolisista lähteistä saatuun markkinainformaatioon
 - kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta annetun liitetietoinformaation asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointia.

Vaihto-omaisuuden valvonta ja arvostaminen **(konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 19)**

- Stockmann harjoittaa liiketoimintaa laajan tavaratalo- ja muotimyymäläverkon kautta sekä kotimaassa että ulkomailla. Tästä johtuen tietojärjestelmien ja sisäisten kontrolli-
- Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
- vaihto-omaisuuden valvontaan liittyvän prosessin sekä johdon käyttämien seuran-

en toimivuus sekä johdon valvonnan merkitys vaihto-omaisuuden saldohallinnan oikeellisuuden ja asianmukaisen arvostamisen varmistamiseksi korostuvat.

- Konserni myy muotituotteita ja muita tuotteita joiden kysyntään vaikuttavat muun muassa kuluttaja- ja muotitrendien muutokset.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyy johdon harkinnanvaraisuutta, muun muassa varastonimikkeiden tulevaan menekkiin liittyen, minkä vuoksi vaihto-omaisuuteen tehtävät arvonalentumiskirjaukset eivät enää myöhemmin välttämättä osoittaudu riittäviksi.
- taraporttien sopivuuden arviointia
- konsernin vaihto-omaisuutta käsittelevien tietojärjestelmien sekä näihin liittyvän käyttäjäoikeuksien hallinnan ja tietoturvan osalta kontrolliympäristön ja järjestelmäperäisten kontrollien toimivuuden arviointia
- inventaareihin osallistumista valituissa toimipisteissä ja konsernin keskusvarastojen inventointiprosessien asianmukaisuuden arviointia
- data-analyysien suorittamista vaihto-omaisuuden hinnoittelun oikeellisuuden sekä vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien laskelmien luotettavuuden testaamiseksi
- vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien periaatteiden sekä tehtyjen arvonalentumiskirjausten riittävyden arviointia.

Rahoitus (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 34)

- Tilikauden aikana konserni teki uuden lainasopimuksen ja rahoitti uudelleen aikaisemmat lainat. Tämän lisäksi konserni laski liikkeelle uusia vakuudellisia joukkovelkakirjoja ja lunasti ennaikaisesti takaisin aikaisemmat joukkovelkakirjat.
- Tilikauden 2017 päättyessä korollisten velkojen määrä on 764 milj. euroa.
- Olemme perehtyneet konsernin uusiin rahoitusjärjestelyihin ja näihin liittyvään muuhun dokumentaatioon.
- Olemme arvioineet rahoitusjärjestelyjen ehtojen vaikutuksia luokitteluun ja kirjaamiseen suhteessa sovellettaviin konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja tilinpäätössäännöksiin.
- Lisäksi olemme arvioineet rahoitusjärjestelyistä ja korollisista veloista konsernitilinpäätöksessä esitettyjen liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista

koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausun-

non konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suoritamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkitsevät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab tai tilintarkastusyhteisöä edustavat henkilöt ovat toimineet yhtiökokouksen valitsemina tilintarkastajina yhtäjaksoisesti vähintään 30 vuotta. Allekirjoittaneet ovat toimineet yhtiön tilintarkastajina kevään 2015 varsinaisesta yhtiökokouksesta alkaen yhtäjaksoisesti kolme vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 20. helmikuuta 2018

Henrik Holmbom
KHT

Marcus Tötterman
KHT